Biblioteca Bucureştilor

9
Septembrie
2001

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

J. 26703

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

"Simplitatea nu este un țel în artă, dar ajungi fără voie la ea,
pe măsură ce te apropii de sensul real al lucrurilor".

C. Brâncuși

"... O formă de Brâncuşi exprimă o infinitate de forme, fiecare din ele e rezultanta unui complex minor. O marmură de Brâncuşi este o marmură vie. Ea are acea misterioasă expresivitate, acel suflet pe care i-l dăruie alintarea materială şi mistică a sculptorului, adorația continuă a mîinilor sale, şi atenția fluidă cu care o pătrunde şi o modelează spiritul său. [...]

Aşa e **Portretul domnişoarei Pogany.** *Umanitatea ei singulară, personalitatea, specificul ei corporal, se rezolvă într-un oval de mare duioşie – capul – şi într-o volută a cărei muzicală arcuire evocă fluiditatea lebedei".* [...]

Dan Botta

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

I.26702

Brâncușiana

V. G. PALEOLOG – Digresiune 2

Bucureștii de altădată

Florin DOBRESCU – Cultul religios în cartierul Bellu 4
Ana Maria ORĂȘANU – Vechi zidiri bucureștene – Memorial Mihai Viteazul 9

Istoria cărții

Maria TOADER – Tiparul românesc prin însemnările făuritorilor de carte 11

Patrimoniu 14

Autografe contemporane

Dan TĂRCHILĂ – Poeme de o viață 15

Itinerar francofon

Teofil BĂLAJ – Comuna din Paris – 130 (III) 16

Puncte de vedere

Panait I. PANAIT – Semnificația reședințelor domnești ale lui Mihai Viteazul 17

Scrisoare din...

Laura TEMIAN – Biblioteca Județeană "Petre Dulfu" Baia Mare 20

Meridian biblioteconomic

Agenda INTAMEL
Conferința INTAMEL, Amman, septembrie 2001 24
Pionieri ai bibliotecii hibride 25
Agenda EBLIDA
Propuneri pentru legislația și directivele Consiliului 26
Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă 28
Britt Marie HÄGGSTRÖM – Bibliotecile publice: inventând viitorul 30
Marian KOREN – IFLA 2000 la Ierusalim 31

Orizonturi
Viorica PRODAN – Geneza și semnificația mitului 32

Agenda culturală

România la Salonul Cărții de la Geneva 35
Catalog 36
Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia" 38

Calendarul evenimentelor culturale – august 2001 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Brâncușiana

V. G. PALEOLOG

Digresiune

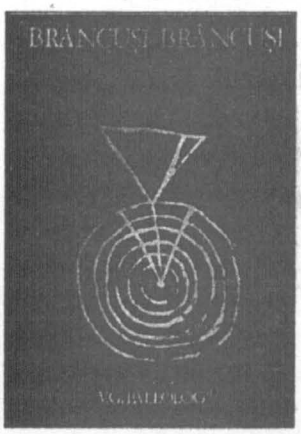

Prin ansamblul ei şi prin tematicile ei, opera lui Brâncuşi duce la o concluzie inevitabilă, care presupune posibilitatea unei noi cosmogonii. Abandonînd viziunea obişnuită – epifenomenologică – a formelor organice, Brâncuşi va organiza fie o viziune pornind din interiorul obiectului, cum este cazul cu "Socrate", "Himeră", "Eva", "Adam" şi altele, fie o viziune al cărui punct de plecare, punct vital, este ritmul iniţial, pulsaţia cu care este înzestrată orice fiinţă de la începutul vieţuirii, cum se vede clar în ciclul Măiastrelor, Sărutului şi deasupra tuturor în Columne.

Acestea nu constituiau decît prima etapă a marii aventuri, pe care o întreprinsese acest îndrăzneţ argonaut al conştiinţei sculpturii.

Lîna de aur, care trebuia cucerită, trebuia să fie acea concepţie a formei "în sine", "skeumorfică" sau "noumenul sculptural", ca să vorbim în limbaj kantian.

Abandonînd viziunea comună, stereotipă a obiectelor şi a trupurilor, Brâncuşi se revoltă cu îndrăzneală împotriva înjositoarei standardizări a formei.

"Forma – spunea Brâncuşi – nu trebuie să fie o monedă admisă de toţi. Forma este o monedă, pe care fiecare geniu o bate cu semnul lui. Atunci cînd moneda reuşeşte să fie acceptată, ţelul artistului este atins. Însă, atunci cînd acceptarea monedei este impusă de oficialitate, ea nu valorează nimic, ea devine fiduciară. Aceasta este soarta oricărei mari opere de artă, care şi-a cîştigat certificate".

Brâncuşi a îndrăznit astfel de a substitui formelor fiduciare o nouă morfologie – skeumorfismul.

Mereu la pînda primordialului, a căutat să elimine din formă tot ceea ce i se suprapusese, fie prin adăugire, fie prin dezvoltare.

Primordial, Lumea nu este decît un ou, stejarul e frunza dublă a ghindei, aşa cum orice floare nu este decît înflorirea unui cotiledon.

Transformarea nicidecum nu-l interesa; omul nu era pentru el decît o vertebră modificată. Nici stejarul, nici floarea, nici Adam nu-i apăreau în înfăţişarea lor fitomorfă, antropomorfă, ci în esenţa lor funcţională.

Adam sculptat, pentru el, va fi o arhitravă aşezată pe o coloană robustă, rezistentă şi responsabilă a poverii impuse de soartă, iar Eva va fi o înşiruire de seminţe – boabe plesnite ale împrăştierilor de forţe vii, pentru însămînţarea lor.

Aşa Brâncuşi o vedea pe Eva, aşa l-a văzut el pe Adam.

Dar sculptorul nu are ambiţia să ajungă la acel A FI primordial al formelor... El vrea pur şi simplu să creeze un nou Ordin al Formelor, o nouă morfologie, care ar implica astfel, firește, o altă fenomenologie, un alt sistem de concepţie prin conştiinţă. Astfel tindea Brâncuşi spre măreţul act al transmutaţiilor.

Nu socotea posibilităţile de a introduce în civilizaţia noastră corespondenţele senzoriale după ce eşuaseră atît de lamentabil către sfîrşitul secolului trecut, cînd spre sfîrşitul simbolismului poezia muzicală isprăvise atît de lamentabil în muzică molîie debussystă, martirizînd pentru a doua oară pe Sf. Sebastian, cînd sculptura se isprăvea în freamătul cărnurilor voluptoase sau crispate în stări de crize psihice – o cheie doar pentru un discurs declamat într-un pustiu, sau cînd pictura devenise Fiul Risipitor al culorilor, odată cu noi, bogătaşi stăpîni pe această inestimabilă avere, care e culoarea.

Brâncuşi, pe un drum mai drept decît cel urmat în pictură de Pablo Picasso, va degaja sculptura de toată această butaforie psiho-fiziologică a Artei, readucînd-o mai întîi de toate la forma anonimă – pentru a ucide anecdoticul – şi o face să ajungă prin cîteva strălucite ocoluri – prin conturarea plastică a ideilor şi prin unirea luminii cu metalul – la formele în sine, care i-au deschis porţile de aur ale unei noi cosmogonii. Brâncuşi este, incontestabil, Demiurgul acestei noi cosmogonii. Căutările, cercetările sale despre forma în sine i-au dezvăluit un sens suprem al vieţii din cosmos: transmutaţia – acea elaborare superioară a corespondenţelor senzoriale, necesitatea.

Necesitatea? Hazardul?

Din punct de vedere senzorial, transmutaţia în artă este o modificare a unei senzaţii prin reelaborarea ei, cu ajutorul unui alt simţ decît acela destinat firesc să săvîrşească mecanic acea funcţie.

"... L'étoile a parlé rose au coeur de mon oreille", aşa cum concretiza Rimbaud transmutarea senzorială printr-un vers rămas celebru. Lautréamont, dimpotrivă, sforţîndu-se a "transporter la signification d'un mot à un autre mot, réalisant en synthèse des objets et par conséquent leur éventuelle destruction...", nu făcea decît să încerce o altă soluţionare: transmutaţia cuvîntului în gîndire.

Transmutaţia în poetică nu a fost însă întrevăzută definitiv decît de Stéphane Mallarmé, cînd a intuit al său

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

faimos "supraverb".

"Versul – scria Stéphane Mallarmé – care, prin îmbinarea mai multor vorbe, constituie un cuvînt total nou, straniu, de descîntec". Astfel, versul, la el, prelua valoarea unui cuvînt unic, fraza devenind cuvînt. "Cuvîntul, să se ştie, este o fiinţă vie" – mai scria el – iar supravaloarea pe care o obţine cuvîntul, născînd din sensul unei fraze contractate, se datoreşte "transfigurării în acel termen supranatural care este versul".

Faptul că cuvîntul poate avea valoarea unei fraze nu este de tăgăduit: interjecţia este o dovadă – o spun filologii.

Reciproca este de asemenea valabilă: o frază poate fi redusă într-un cuvînt.

Brâncuşi nu a făcut altceva.

El elimină, cu toată forţa de care este în stare, tot ceea ce s-a adăugat formei în sine şi ce purcede pînă ce o dezbracă şi de sens, căci şi sensul devine, fiind uneori ceva străin de forma în sine, ceva adăugat, o profeţie, ceva ce se va împlini.

Ar fi o absurditate antropomorfică să credem că creatorul, Demiurgul formei în sine, ar fi decernat acesteia un sens construit la scara raţiunii umane. Forma în sine ne este dată în afară de orice logică. Logicii, raţiunii le este dat să urce, fie chiar tîrîndu-se pînă la semnificaţia întîie, spre ceea ce nu aparţine decît Creatorului ei, Demiurgului, al cărui gînd ar fi tare nevolnic, dacă s-ar asemăna cu gîndul îndoitor şi firav ca trestia al omului.

Confluenţe I

Ciclul "Măiastrelor", care constituie partea cea mai lucidă a căutărilor lui Brâncuşi despre forma în sine, a devenit foarte accesibilă înţelegerii generale. Aşa se explică năvala admiraţiei de o bună parte a iubitorilor de artă pentru aceste sculpturi, care, după părerea lor, ar constitui însuşi vîrful operei sale şi al efortului său creator.

Acest lucru se explică prin uşurinţa cu care se pot asimila metodele lui Brâncuşi: "simplismul", "sincreticul", "schematicul" şi celelalte încă neverificate, utilizate de-a lungul acestui ciclu de sculpturi, cunoscut şi sub denumirea de ciclul Păsărilor, care începe cu "Pasărea de Aur", şi se termină cu acelea de un dinamism aproape cinetic, "Zborul", cărora li s-ar putea da definiţia de "Elane".

Ciclul "Măiastrelor" este însă departe de a rezuma opera lui Brâncuşi. Acest ciclu reprezintă un moment numai al gîndirii brâncuşiene şi perfecţionarea continuă a unei metode de căutare, începută cu "Pasărea de Aur", cu scopul de a rezolva faimosul binom: materie şi spirit prin lumină, problema majoră pe care şi-o pune sculptura, tot aşa cum pictura şi-o pusese prin culoare, contur şi lumină.

Prin polizarea extremă a metalului şi prin potrivirea curbelor cu unduiri ale luminii, Brâncuşi voia să arate ce se întîmplă cu lumina care nu se opreşte pe ostila şi rebela suprafaţă, ci pătrunde ca soarele apunînd, cînd se scufundă în ocean.

Printr-o geometrizare infinitezimală a liniei curgînde, lumina se aciuieşte în sînul metalului, încredinţîndu-i-se, pentru a o stăpîni. Iar metalul, aş zice, recunoscător, îi surprinde demnitatea în urma lungii răbdări dovedite de Maestru de a-l mînui întru şlefuire. Blocul de metal încetează, după legile cristalului, de a mai fi o simplă bucată de mineral, pentru a deveni o formă surprinsă de o incandescenţă rece cu flăcări cromatice, pierzîndu-se în labirintul reflexelor.

Fie în "Păsările" sale de bronz polizat, fie în "Leda" sau în "Peştele", în portretele Domnişoarei Pogany şi Principesei X, în "Prometeu", în "Adormita Muză", precum şi în altele, vraja rămîne aceeaşi. Este vorba de suscitarea şi incitarea unei hiperestezii a formei în sine şi a unui entuziasm aproape religios faţă de incandescenţa fotonică a statuii, care se substituie, fără să vrea – prin strălucirea ei – Absolutului din Artă.

(*Brâncuşi – Brâncuşi*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1976)

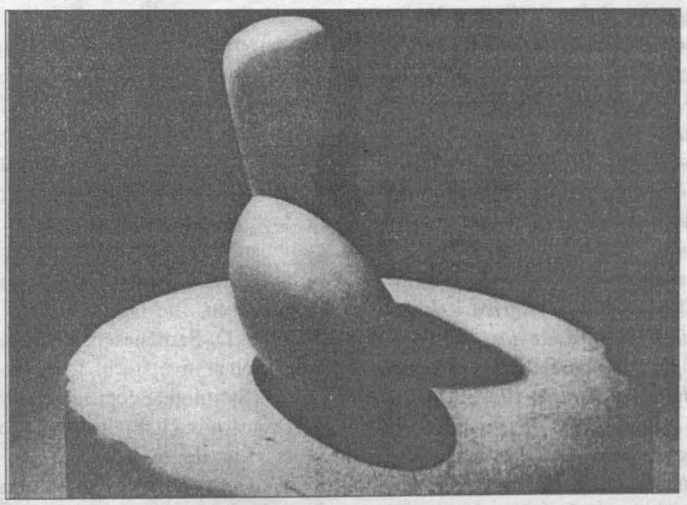

Brâncuşi – *Leda*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Cultul religios în cartierul Bellu

Lăcașuri de rugăciune și chipuri de duhovnici

Florin DOBRESCU

La scurt timp după așezarea primelor familii care și-au întemeiat gospodării în parcelarea de pe Dealul Viilor, odată cu înfiriparea noii comunități umane, a apărut și necesitatea unei organizări din punct de vedere bisericesc. Dacă în organizarea politico-administrativă determinante sunt legile privind starea civilă a fiecărui individ și situația administrativă a colectivității respective, de atașarea grupului de oameni nou format undeva ocupându-se instituțiile abilitate ale statului, organizarea bisericească o realizează însăși indivizii noii grupări umane, cei ce simt în sufletele lor necesitatea inexorabilă a trăirii în legătură cu Divinitatea nu doar individual, ci și în colectivitate.

Așa se face că, imediat după ce și-au așezat vetrele în fostele vii, noii veniți au simțit nevoia continuării în plan sufletesc a cultivării valorilor și practicilor religioase moștenite din locurile lor de baștină, din regiunile de unde proveneau, respectiv comunicarea cu Dumnezeu în spiritul tradiției bisericii noastre strămoșești. Ținând cont că întemeietorii cătunului Bellu din anii de după 1899 – 1900 erau majoritatea țărani originari din sate aparținând în principal regiunilor aferente Capitalei, dar și din ținuturi mai îndepărtate cum ar fi Moldova, Oltenia, regiunile subcarpatice și chiar Transilvania, dar și muncitori de fel din suburbiile Bucureștilor, în marea lor majoritate creștini ortodocși, necesitatea continuării trăirii creștine în spiritul cultului ortodox era evidentă. Distanța dintre nucleul de case recent înfiripat și bisericile parohiilor învecinate era destul de mare, așa încât pentru a participa la Sfânta Liturghie, pentru a boteza un copil, a cununa doi tineri ori a face un parastas, oamenii erau nevoiți să parcurgă incomodul drum până la una din bisericile mai apropiate, care erau Cărămidarii de Jos, Cuțitul de Argint și cea din satul Progresul. Cea mai la îndemână soluție a fost alipirea primelor familii din cătunul Bellu la parohia satului Progresul, numit și Satu Nou, aflat pe șoseaua București – Giurgiu, la o distanță de 2 – 3 km, și el relativ recent, alcătuit din împroprietăriții de după Războiul de Independență din 1877 – 1878, sat care avea biserică de zid, arătoasă, ridicată cu stăruința apostolică a bătrânului preot Gheorghe Alexandrescu, decedat, se pare, în jurul lui 1920.

Imaginea preotului Gheorghe Alexandrescu a fost evocată mult după trecerea sa la Cele Veșnice, în 1934, într-o conferință susținută la una din ședătorile Căminului Cultural "Șerban Vodă – Bellu" de către preotul Nicolae Stoicescu, slujitor în acel moment la biserica "Buna Vestire" – Bellu și căruia îi datorăm portretul venerabilului părinte, reprodus mai jos:[1]

«I-a servit cu râvnă și devotament acest preot, după cum spun bătrânii rămași până azi.(1934 – n.n.) *Își aduc aminte ei cum venea acel preot să facă sfeștanii celui care-l chemase, noaptea, dis-de-dimineață, orbecăind cu faitonul și cu dascălul prin noroaiele ulițelor dintre vii și nu lipsea niciodată, orice timp sau intemperii s-ar fi întâmplat. Deprinsese lumea să se scoale pentru sfeștanie așa, de cu noapte, pentru că ziua făcea slujbă în biserică – deși cu ea goală – întocmai după tipic, ca la mănăstire. Același lucru afirma și dascălul Iordache M. Trifan, pe care subsemnatul l-am găsit în viață și slujind la biserica satului Progresul în 1921, când am venit prin transferare la parohia numită acum Progresul Bellu. Acesta spunea că Părintele Gheorghe făcea slujbă mănăstirească zilnic, știa așa de bine cărțile încât imediat ce el ca dascăl ar fi sărit ceva din cărțile de strană, îl vedea scoțând capul pe ușile împărătești și-i striga: "Proclete, te pedepsește Dumnezeu, să nu mai sări!"».*

Așadar la acest preot zelos și cucernic se vor fi adresat dintru început cei dintâi veniți în mica așezare ce se înfiripa în fostele vii, care începea de la Cimitirul Bellu, întinzându-se pe tot șesul, ocupând atunci, la început de secol XX, o suprafață de cca 4 km.p., între șoseaua Olteniței și "drumul Pieptănarilor", artere care descriau, ca și astăzi de altfel, un unghi obtuz, și având în mijloc, asemeni unei axe, șoseaua Giurgiului.

An de an însă gospodăriile noii așezări se înmulțeau într-un ritm rapid, astfel că pe la 1910, populația cătunului Bellu o depășise numeric pe cea a satului Progresul. Considerându-se acum o comunitate puternică, localnicii din Bellu au dorit să se organizeze bisericește de sine stătător. Un motiv determinant era și faptul că le venea peste mână să se îmbisericească la biserica satului vecin. După moartea Părintelui Gheorghe Alexandrescu, succesorul său la parohia Progresul, preotul Dumitru Băleanu, s-a stabilit în cătunul Bellu, pe șoseaua Olteniței, în apropierea perimetrului actualei străzi Șura Mare. În privința Părintelui Dumitru Băleanu, datele pe care le dețin sunt nemulțumitor de puține și provin cu precădere din amintirile celor care l-au cunoscut, mai ales de la Bunicul meu și sora dumnealui, ambii botezați de acest preot, și care mi l-au evocat ca pe un duhovnic bun, zelos și cu o mare dragoste pentru Dumnezeu și Biserică. După incidentul cu preotul Nicolae Otopeanu, incident despre care vom vorbi mai târziu, îndepărtat de la parohia Bellu, Părintele Băleanu nu a conceput a-și părăsi fiii duhovnicești de care era mult legat sufletește și și-a amenajat un modest locaș de rugăciune în incinta gospodăriei sale de pe șoseaua Olteniței. Multe necazuri și grele încercări s-au abătut asupra acestui preot, dar stăruința în rugăciune și neîncetata nădejde în mila Domnului, dimpreună cu faptele bune, l-au ridicat de fiecare dată din nenorocire. Interdicțiile autorităților bisericești au fost la un moment dat însoțite de intervenția autorităților publice, care i-au interzis în cele din urmă a mai sluji în mica-i capeluță. Curând a fost însă slobozit din necaz (bătrânii povesteau că prin însăși intervenția Reginei Maria). Cu toate supărările și greutățile, a rămas mereu un mărturisitor zelos al lui Hristos și a făcut nenumărate fapte de milostenie, ajutând copii orfani ori năpăstuiți pe care îi întreținea în școală din propriile cheltuieli și făcând zestre la fetele sărmane. Vencau pe adresa dânsului acatiste din Capitală, din țară și chiar de peste hotare. A fost chemat la Domnul în anii '30, fiind însoțit pe cel din urmă drum, la Cimitirul Bellu, de o mulțime de oameni veniți să-l petreacă la locul de îngropăciune.

În această situație favorabilă, locuitorii cătunului, împreună cu preotul Dumitru Băleanu, au hotărât întemeierea unui mic locaș de închinare, constituind pentru început un comitet de inițiativă compus din oameni de vază ai localității: preotul Dumitru Băleanu – președinte, Tiberiu Dragomirescu – secretar, învățătorul I. Giurcănescu, Ilie Opriș, Ghinea Dumitrescu, C. Mangopol, Petre Băleanu, D. Șerbănescu, I. Barbici, Stan Crăciun, Ion Voinescu, I. Niculescu și învățătorul T. Popescu.

Stăruințele depuse de aceștia s-au materializat în anul 1910, prin construirea unei bisericuțe foarte modeste ca dimensiuni (10 m /4 m), pe un teren donat cu clauză expresă *"pentru facerea bisericii"* de Atanasie Trandafirescu, tăbăcar cu domiciliul în strada Radu Vodă. În urma unor intervenții făcute de consiliul parohial la

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Primăria Capitalei, a fost obținută o cantitate de cărămidă veche ("olteneasca") provenită de la casele care se demolau în centrul Bucureștilor în cadrul lucrărilor de trasare a bulevardului I.C. Brătianu, cu care s-a ridicat capeluța.[2]

În dorința înființării unei noi parohii, necesară din cauza creșterii continue a populației, locuitorii cătunului Bellu s-au adresat formal Sfintei Mitropolii. Autoritățile bisericești au considerat însă că în cazul în care noii parohii i-ar fi fost repartizată întreaga populație a cătunului Bellu, ar fi apărut o disproporție față de numărul mic de locuitori din parohia veche a satului Progresul. Din acest motiv Mitropolia a hotărât ca aceasta din urmă să primească și o parte din populația cătunului Bellu, care de-acum căpăta tot mai mult aspectul de mahala bucureșteană. Hotărârea înaltului for bisericesc, desigur cât se poate de bine intenționată, a dat naștere unor probleme regretabile, după cum vom vedea imediat. În primul rând, ideea a generat multe frământări și numeroase păreri s-au confruntat în scopul găsirii unei soluții finale optime, cât mai corecte. Au existat două variante de împărțire a parohiei. Cea dintâi prevedea trasarea unei limite longitudinale (adică de la nord la sud) de-a lungul șoselei Giurgiului. A doua variantă propunea delimitarea transversal (de la est la vest). Cum aceasta din urmă ridica problema răspândirii neuniforme a gospodăriilor, s-a găsit mai potrivită prima variantă, având deci ca linie de demarcație șoseaua Giurgiului. Astfel, noii parohii îi revenea populația dintre șoselele Olteniței și Giurgiului, iar parohia Progresul, care de acum lua denumirea Progresul – Bellu, rămânea, pe lângă locuitorii Satului Nou, și cu cei de la vest de șoseaua Giurgiului până la Drumul Pieptănarilor și linia ferată ce venea de la Gara Filaret, îndreptându-se spre Giurgiu. În această parohie au fost înglobate ulterior și locurile aflate la sud de cantonul C.F.R. nr.1, pe ambele părți ale așa numitei străzi "Prelungirea Ferentari", atunci când zona respectivă a început a fi locuită.

Odată realizată astfel împărțirea, preotul Dumitru Băleanu a cerut să rămână paroh aici, în Bellu, unde se și stabilise, cum am văzut, la parohia vecină fiind aprobat prin transferare la cerere preotul Nicolae Otopeanu.

Din nefericire, cursul ulterior al evenimentelor a arătat că delimitarea astfel stabilită nu a fost tocmai eficientă, ca existând doar pe hârtie, întrucât populația atribuită parohiei Progresul – Bellu nu a aparținut niciodată sufletește bisericii parohiale din Satu Nou, aceasta aflându-se la o depărtare de 2 – 3 km. În ceea ce privește capeluța din cătunul Bellu, aceasta primise obligația ca în ea să conslujească ambii preoți. Preotul Nicolae Otopeanu, care și el se stabilise în noua parohie, era nevoit să meargă dis-de-dimineață la biserica Progresul – Bellu pentru a face Sfânta Liturghie în grabă, cu biserica aproape goală, ca pe la orele 10 să fie înapoi la capeluța Bellu și să conslujească cu preotul Băleanu. Poate că ar fi fost mai potrivită o împărțire transversală, care să lase satului Progresul partea periferică din ambele laturi ale șoselei Giurgiului, iar parohiei Bellu cealaltă parte.[3] În felul acesta s-ar fi evitat tensiunile care au generat regretabilul conflict dintre preotul Băleanu și preotul Otopeanu. În urma acestui incident care a determinat, prin intervenția Patriarhiei, transferarea celor doi preoți în 1921, a fost numit la parohia Progresul – Bellu preotul profesor Nicolae Stoicescu. Pentru a rezolva vacanța creată în parohia Bellu, acesta a slujit aici până la 1 aprilie 1922, când a fost numit paroh preotul Constantin Grigoriu.

Tânăr, bun și zelos, preotul Constantin Grigoriu nu și-a putut înscrie o activitate mai deosebită deoarece, la numai câteva luni de păstorire, o nemiloasă boală de inimă i-a secerat viața, răpindu-l din mijlocul credincioșilor cu care abia se familiarizase (1 octombrie 1921).

Cauza conflictului sus amintit a fost înlăturată în parte de-abia după terminarea noii biserici a cartierului Bellu, în 1935, însă nici acest eveniment nu a rezolvat integral problema. Odată cu inaugurarea noului lăcaș de rugăciune, parohia Bellu a rămas pentru enoria sa legală, capeluța rămânând provizoriu spre folosința populației din parohia Progresul – Bellu. Și atunci amestecul enoriașilor persista, în ciuda separării parohiilor.

În anul 1911, vechiul comitet completat cu noi membri a purces la realizarea unei biserici mari în cătunul Bellu, adunându-se la început într-o cameră din locuința lui Ilie Opriș, iar ulterior, după 1916, la Tiberiu Dragomirescu.[4] Principalele probleme pe care le ridica zidirea unei biserici mari erau locul pe care să fie amplasat lăcașul și fondurile necesare acestei construcții. În privința locului pe care să fie amplasată biserica, comitetul parohial avea de ales între două terenuri donate în acest scop: primul era cel al lui Atanasie Trandafirescu pe care, după cum am văzut, se construise recent modesta capeluță; cel de-al doilea teren fusese donat de profesorul Anton Colorian și avocatul Barbu Pălțineanu înainte de 1914 și se afla pe strada Pirone, așadar în mijlocul cartierului, la distanțe aproximativ egale față de șoseaua Giurgiului și șoseaua Olteniței. Donația fusese făcută cu clauză de timp de construcție, așa încât comitetul a luat măsura de a împrejmui terenul. Lipsa fondurilor făcea ca începerea construcției să treneze.

Referitor la acest fapt, avocatul Radu Colorian, fiul lui Anton Colorian, menționa într-o comunicare ținută în 1934 în cadrul Căminului Cultural din cartier:

«În aceeași vreme, în dorința de a înzestra cartierul cu o biserică, cei doi tovarăși, Barbu Pălțineanu și Anton Colorian donează Casei Bisericii un teren de circa 1400 m.p. pe strada Pirone, pentru construcția unei biserici. Cu toate stăruințele depuse atât de cei doi coproprietari ai terenului cât și de Ilie Opriș, care a luptat fără un moment de odihnă pentru realizarea dorinței de a avea și o biserică în această parte a cartierului, autoritățile bisericești au rămas potrivnice acestui plan, preferând pentru construcție terenul donat de Episcopul Nifon, pe șoseaua Giurgiului, unde s-a și clădit una din cele mai frumoase biserici noi din București» (este vorba de biserica Buna Vestire – Bellu – n.n.).[5]

Într-adevăr au existat aprige dispute între locuitorii de pe șoseaua Giurgiului și cei din zonele aferente șoselei Olteniței, fiecare tabără dorind ca viitoarea biserică să fie ridicată mai aproape de zona sa. Tiberiu Dragomirescu, sufletul acțiunii pentru construirea bisericii, care se mutase între timp cu locuința de pe strada Ilie Opriș pe șoseaua Giurgiului, începuse a înclina pentru construirea bisericii într-un loc care să îi dea mai multă perspectivă decât pe strada Pirone, aflată în interiorul cartierului. Ghinea Dumitrescu – casier în comitetul parohial – propunea cumpărarea terenului din fața Cimitirului Bellu, unde se afla vechiul han "Tabia Rusească". Generalul Ștefan Opriș – fiul lui Ilie Opriș – a susținut personal această părere, considerând în memoriile dânsului că s-a făcut o mare greșeală nerealizându-se acest lucru.

Comitetul, care din 1911 și până în 1915 adunase circa 70.000 lei, sumă semnificativă la vremea aceea, s-a văzut nevoit să întârzie începerea construcției din cauza dificultăților financiare, economice și administrative generate de începerea primului război mondial. Ulterior, după intrarea în război a României de partea Antantei, membrii comitetului pentru construirea bisericii s-au văzut în fața unui nou obstacol: la 23 noiembrie/6 decembrie 1916, Bucureștii au fost ocupați de armatele germano-austro-ungare care, pe lângă rechiziții de imobile, animale, alimente și alte bunuri materiale, s-au dedat la abuzuri și chiar jafuri la adresa populației civile. Confruntați cu pericolul pierderii întregii sume de bani strânse în ultimii ani de comitetul bisericii, membrii acestuia au consimțit la soluția găsită de Ghinea Dumitrescu, zis "Cioc", care a îngropat banii – după unele surse – sub butucul unei vii, iar după altele – sub buturuga unei tufe de liliac aflată pe locul din fața casei lui Tiberiu Dragomirescu, la întâlnirea șoselei Giurgiului cu cea a Olteniței. Se pare că cea de-a doua variantă este cea reală. Liliacul respectiv supraviețuise deceniilor, până în 1988, când, din păcate, a dispărut odată cu demolarea imobilelor din triunghiul format de cele două șosele, cu baza în strada Șura Mare. Fotografia alăturată îl surprinde pe regretatul preot Ioan Tonciu, slujitor și fost paroh la biserica Buna Vestire – Bellu, alături de tufa bătrânului liliac a cărui semnificație nu mai era cunoscută de foarte mulți la data realizării fotografiei. Instantaneul a fost surprins într-un moment de tragică cumpănă pentru cartierul nostru și pentru întreaga Capitală: iratio-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

nala demolare a Bucureştilor din iniţiativa lui Nicolae Ceauşescu şi a anturajului său. Cuvintele scrise de Părintele Tonciu pe spatele fotografiei şi pe care le reproducem mai jos, nu mai au nevoie de nici un comentariu suplimentar:

«Martie 1988 – anul demolării grupului de case [al] *triunghiului Şos. Giurgiului – Şos. Olteniţei – str. Şura Mare.*

Casa Tiberiu Dragomirescu – cu liliacul sub care au fost îngropaţi banii adunaţi până în 1914 – când a început războiul '914 – '916 – '918 (70.000 lei) pentru construirea bisericii din cartierul Bellu – la iniţiativa unui Comitet în frunte cu Ilie Opriş – tatăl Generalului Ştefan Opriş – fost consilier al Bisericii toată viaţa (Îngropat lângă poarta mică [dinspre] *apus în cimitirul Bellu). Om*

Părintele Ioan Tonciu († 2001) în faţa casei lui Tiberiu Dragomirescu

de statură mică dar cu suflet mare, fire paşnică şi iubitor al oamenilor. Activ pe tărâm social.

Am imortalizat liliacul când sabia lui Damocles sta deasupra bisericii. Să fie sau să nu fie.

Preot Tonciu 1988»

La câteva luni după ce totul fusese ras de pe faţa pământului, Părintele Ioan Tonciu adăuga, în acelaşi loc, următoarele:

«Casa-i în demolare. Liliacul nu mai este. A început o construcţie mare». (Este vorba de preconizata "piaţă agro-alimentară" – tip, numită în acea perioadă, ironic, de către bucureşteni "circul foamei" şi rămasă neterminată până astăzi – n.a.).

Terminarea războiului, urmată de o acută criză economică şi socială şi însoţită de instabilitate politică şi financiară, a fost încă o piedică faţă de realizarea visului locuitorilor comunei Şerban Vodă de a avea propriul lor lăcaş de rugăciune, pe măsura numărului lor. Cei circa 70.000 lei adunaţi cu uriaşe eforturi de enoriaşi se devalorizaseră prin reforma monetară în aşa măsură, încât deveniseră o sumă derizorie. Ca o compensaţie la descurajarea cauzată de acest fapt, Căminul Cultural al comunei, înfiinţat în ianuarie 1925, avea să ia printre hotărârile sale pe aceea de a sprijini şi întări munca comitetului de iniţiativă pentru ridicarea bisericii. Printre obiectivele căminului, cuprinse în procesul verbal de constituire, figurează şi chestiunea "cultului religios", construirea unei biserici noi reprezentând o prioritate.

Două evenimente petrecute în perioada care a urmat au fost hotărâtoare în începerea construcţiei viitoarei biserici monumentale a cărei poveste o prezint în aceste rânduri.

Primul a fost donarea de către Episcopul Nifon a unui teren pe şoseaua Giurgiului, într-un moment în care comitetul parohial era decis să înceapă zidirea oriunde i s-ar fi oferit posibilitatea, după cum reiese din stenograma unei şedinţe ţinute cu puţin timp înaintea donaţiei: *«Avem dorinţa fermă de a păşi la construirea bisericii. Indiferent unde, ea trebuie să se construiască».*[6]

În amintirile sale, generalul Ştefan Opriş redă relatarea preotului Nicolae Stoicescu în legătură cu acest eveniment. De-abia ieşit din sanatoriu, unde fusese internat în urma rănirii în atentatul de la Senat din 1921, Episcopul Nifon venise la via sa de pe şoseaua Giurgiului, pentru a-şi petrece convalescenţa. Era o seară de vară cu lună, când preotul Stoicescu, trecând pe şosea, l-a întâlnit pe Episcop care stătea pe bancă, la poartă. S-a oprit şi au stat de vorbă până târziu, în noapte. La un moment dat a venit vorba despre capeluţă, preotul Stoicescu spunând că acolo nu se putea face Sfânta Liturghie în condiţii bune. Locul capelei, pe care urma să se construiască şi biserica proiectată, se afla peste drum de cimitirul protestant (al comunităţii evanghelice), ceea ce nu-i era deloc pe plac. Atunci preotul Stoicescu a îndrăznit să spună, arătând spre via Episcopului Nifon: *«În dreptul acesta i-ar şedea bine unei biserici, Prea Sfinte... ».* Spre bucuria sa, Episcopul a răspuns: *«Mă tată, dacă ar vrea moştenitorii, cărora le-am trecut via în posesie, să ştii că vă donez un loc aci, unde zici tu».*

După câteva zile, Episcopul Nifon l-a chemat pe preotul Stoicescu şi i-a spus: *«Ia să te duci la primarul Aguridă* (Voicu), *să iei cu tine câţiva oameni mai însemnaţi şi să vă donez locul».* În ziua respectivă preotul Stoicescu, împreună cu primarul, învăţătorul şi alţi câţiva fruntaşi s-au prezentat la notariat unde a fost făcută donaţia terenului fără nici o altă clauză. Nobilul gest al Episcopului Nifon a fost apreciat ca trimis de Dumnezeu, spre împăcarea celor două tabere aflate în contradicţie cu privire la amplasamentul viitoarei biserici, iar comitetul a hotărât în unanimitate ca zidirea să se facă pe acest loc.

Imediat, împrejmuirea ce se făcuse pe terenul din strada Pirone a fost ridicată şi cu ea a fost împrejmuit terenul nou donat.

Totuşi, un document aflat în arhiva bisericii Buna Vestire, intitulat *Dare de seamă* referitoare la *«cum s-a putut crea Biserica din comuna Şerban Vodă (Bellu)»* şi întocmită de Eugen Atanasiu la 28 noiembrie 1972, vine să contrazică în oarecare măsură această relatare, afirmând că pe atunci se înclina a se construi lăcaşul pe locul casei unde slujea părintele Dumitru Băleanu, şi că spaţiul a fost obţinut de la Episcopul Nifon în urma intervenţiei mătuşii sale, aceasta *«rugându-l să cedeze un teren din proprietatea sa»*, lucru pe care, evident, înalta faţă bisericească l-a acceptat.[7] Al doilea eveniment survenit, considerat şi el decisiv în purcederea la construirea efectivă a bisericii, a fost aflarea de "fondul Mihail". De fapt, se ştia de mai multă vreme de existenţa acestui fond destinat zidirii unei biserici, dar datele erau insuficiente. Tiberiu Dragomirescu, unul dintre consilierii cei mai activi, a întreprins felurite investigaţii pentru a afla amănunte despre această sumă de bani care dădea posibilitatea realizării unei biserici pe care el o dorea cât mai impunătoare. Între 1922 şi 1924, în urma unor stăruitoare căutări, s-a aflat de existenţa la Ministerul Cultelor a unui testament lăsat de un anume Petre Mihail. Acesta, un bun creştin, era un mare comerciant de băcănie şi coloniale al timpului său. Cunoştea, pe lângă limba română, greaca şi bulgara, fiind de fapt de origine bulgară. După retragerea din comerţ, a lăsat ca succesori pe nepoţii săi, dar a fost nesatisfăcut de prestaţia negustorească a acestora, lichidând în final prăvălia.

Călătorise la Paris cu ocazia primei Expoziţii Universale. Era dominat, pe lângă o intensă trăire creştină, şi de un puternic sentiment patriotic. După victoria armatei noastre şi a aliaţilor săi împotriva turcilor, în războiul din 1877 – 1878, în semn de omagiu adus celor căzuţi în acest război, Petre Mihail lasă prin testament un fond compus din vânzarea unui imobil al său, pe care îl evalua la suma de 100.000 lei, specificând că din el *«se va construi o biserică pe locul meu ce-l am pe şoseaua Şerban Vodă* (cum se numea pe atunci Calea Şerban Vodă, locul aflându-se pe deal, mai sus de actualul Liceu Gheorghe Şincai – n.n.), *lângă biserică în curte se va construi şi două camere care vor servi pentru locuinţa preotului».*[8] În continuare, textul referitor la actul ce urma ca după moartea testatorului să fie administrat de executorul testamentar Teodor Atanasiu, cumnat al său şi comerciant manufacturist cu renume, specifica: *«Biserica va purta numele: "Biserica tuturor eroilor căzuţi pentru independenţa României şi liberarea Bulgariei" iar hramul va fi Sfinţii Petru şi Pavel. Această biserică va avea proporţiile ce suma de 60.000 lei le vor permite, însă pe lângă forma obişnuită se va face următoarele adăugiri: la intrarea bisericii se va construi un salon care va avea aceste două destinaţii:*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1. Se va instala pe murii salonului tablourile tuturor ofițerilor căzuți pe câmpul de război al independenței României și liberării Bulgariei, portretul lui Tudor Vladimirescu, al lui Heliade Rădulescu și Dimitrie Bolintineanu.

2. A primi oasele mele, după ce se vor dezgropa după cum mai jos se vorbește.

Pe frontispiciul bisericii se va scrie următoarele: "Domnul este Cel ce sfărâmă războaiele. Prin cruce vei birui".[9]

În cazul morții executorului său testamentar, negustorul Mihail spune, către sfârșitul testamentului datat 3 iulie 1886, autentificat de Secția Notariat a Tribunalului Ilfov cu nr. 1130 din 4 iulie 1886,[10] că socotește Primăria și Casa Bisericii în drept să îi execute voința. Pe lângă construirea bisericii, Petre Mihail, animat fiind de aceleași nobile sentimente de dragoste creștină, lăsa la Casa de Economii și Consemnațiuni debite pentru întreținerea permanentă a bisericii și înființarea unui orfelinat pentru copiii orfani, cât și alte clauze. În același testament, testatorul vorbește de alte proprietăți ale sale din strada Berzei și din strada Sfântul Ioan Nou nr. 15, lăsând venitul lor sigur și, eventual, să servească *«tot la întreținerea bisericii»*. De asemenea, menționează că orice sumă de bani va fi găsită în casă la moartea sa, *«va servi tot la întreținerea bisericii»*. Nu se știe prin ce împrejurări testamentul a ajuns la Casa Bisericii de pe atunci, iar nu la Primăria Capitalei. Probabil că Teodor Atanasiu a gândit că e mai firesc să-l ofere Casei Bisericii decât Primăriei.

De asemenea, din necunoscute motive testamentul nu a fost executat curând nici de Casa Bisericii, aceasta socotind mai utilă pentru moment punerea în valoare a imobilelor din oraș, cum a și făcut mai întâi cu imobilul care în testament se numește "La Frați", care era pe bulevardul Regina Maria, între fosta stradă a Halelor și Calea Șerban Vodă, peste drum de biserica "Sfântul Ionică – Piața Mare". În acest loc, în urma dezafectării vechii dughene a defunctului Petre Mihail, Casa Bisericii a clădit un imobil frumos și masiv, deosebit pentru acea vreme, demolat mai târziu, în timpul celui de al doilea război mondial, imobil care era închiriat cu 7.800.000 lei anual.[11] Locul de pe Dealul Șerban Vodă, unde testatorul ținea să se zidească biserica, a fost vândut de Casa Bisericii, pe sume relativ mici, unor funcționari superiori ai instituției, care apoi l-au revândut.[12]

În același timp, după o vreme, unii dintre moștenitorii lui Petre Mihail, frate, surori și nepoți, au acționat în justiție Casa Bisericii, revendicând și ei averea patriotului testator.[13] În proces au pledat, printre alți mari avocați ai timpului, Take Ionescu și Costică Arion.[14] După *Darea de seamă* din arhiva bisericii, citată mai sus, rudele de sânge ale testatorului au aflat în parte câștig de cauză, renunțând însă la locul destinat bisericii și la rente. Imobilul din strada Carol nr. 88, aparținând de asemenea defunctului, urma să revină Ministerului Cultelor și Casei Bisericii. În schimb, generalul Ștefan Opriș, în manuscrisul *Cultul religios în cartierul Bellu*, susține că rudele lui Petre Mihail nu au câștigat procesul, dar după vreo zece ani, înainte de 1912, au căzut la înțelegere cu Casa Bisericii, care le-a dat o sumă de circa 80.000, ceea ce reprezenta o valoare mare la acea vreme. În acest fel, Casa Bisericii nu s-a mai simțit obligată pe viitor de a mai face o biserică din "fondul Mihail", pe care îl întrebuința după propriile nevoi bugetare.

După cum am văzut mai sus, încă din 1922 comitetul de zidire a bisericii din comuna Șerban Vodă a aflat de existența fondului, membrii săi începând a călca scările Ministerului Cultelor, succesor al instituției Casa Bisericii. Un complex de împrejurări, ce nu poate fi atribuit decât unei lucrări a Providenței, a făcut ca, prin stăruința directorului Constantin Negoescu din Ministerul Cultelor și prin bunăvoința ministrului de resort Alexandru Lepădatu, să se aprobe construirea în parohia Bellu a bisericii dorite de Petre Mihail în testamentul său.

Comitetul a lucrat cu sârguință la strângerea fondurilor necesare, așa încât la punerea pietrei fundamentale, în ziua de 28 iunie 1925, avea adunată suma de 1.400.000 lei, ce a fost predată ministerului, care își luase sarcina construirii lăcașului.[15] Planurile de construcție au fost întocmite de Ministerul Cultelor, respectiv de arhitectul I. Vulcan.

Prin grija aceluiași om de suflet din minister, Constantin Negoescu, lucrarea a fost dată în antrepriza inginerului Ignat care a lucrat în colaborare cu inginerul Mateescu.[16]

Căminul Cultural "Șerban Vodă", înființat la începutul anului 1925, după cum am mai spus, a avut și el un rol important în construirea bisericii. Preocuparea pentru acest obiectiv reiese din procesele verbale ale adunărilor Căminului, începând cu cuvântul de inaugurare ținut la 12 aprilie 1925 de căpitanul – pe atunci – Ștefan Opriș, președintele acestei instituții de ridicare cultural-spirituală a cartierului. În acest program se înscrie și organizarea unor serbări câmpenești pe terenul de sport al Căminului de pe Dealul Piscului, în vederea colectării de bani pentru biserică.

Sfințirea locului pe care avea să se ridice biserica s-a făcut la 20 aprilie 1925, după cum reiese dintr-o comunicare ținută la Căminul Cultural, iar punerea pietrei fundamentale a avut loc la 28 iunie 1925, în prezența unui mare sobor de preoți, în frunte cu preotul profesor universitar Ion Mihălcescu, care a vorbit cu acel prilej

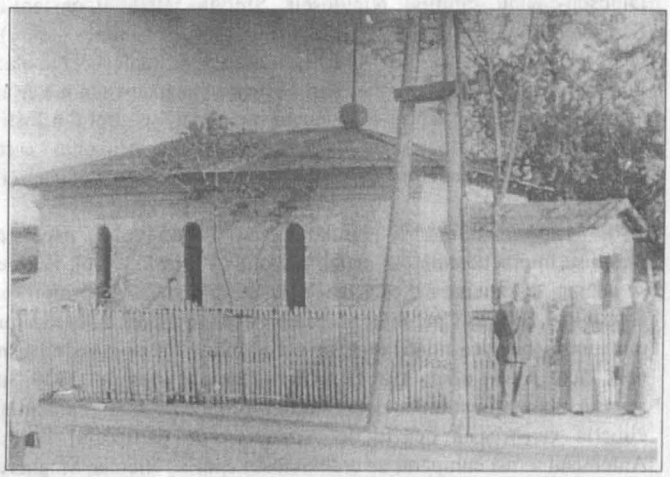

Vechea capelă a cătunului Bellu, construită în 1910

Despre rostul sfintelor locașuri în viața religioasă a omenirii.

La temelia bisericii s-a pus un pergament cu următorul conținut:

«În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh.

Clăditu-s-a acest sfânt locaș cu hramul Sfinților Apostoli Petru și Pavel și al Bunei Vestiri, în satul Bellu, comuna Șerban Vodă, Jud. Ilfov, în anul nașterii 1925, sub îngrijirea unui comitet ales de locuitori, cu bani din "Fondația religioasă Petre Mihail" și din contribuția enoriașilor, sub păstorirea Î. Prea S.S. Dr. Miron Cristea, Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Patriarh al României în anul al II-lea de domnie a M.S. Regelui Ferdinand I, Președinte al Consiliului de Miniștri fiind Dl. Ion I.C. Brătianu, Ministru al Cultelor fiind Dl. Alex. Lepădatu, Director al Casei Bisericii fiind Dl. C. Negoescu, arhitect al Ministerului și alcătuitor al planului Dl. I.D. Vulcan, iar executor al lucrării D-nii ingineri Ghe. Ignat și Marin Mateescu. Acest sfânt locaș se construiește pe locul donat de P. Sf. Sa Episcopul Nifon Niculescu.

Fie acest sfânt locaș spre lauda și mărirea Domnului și spre mângâierea sufletelor drepcredincioșilor.

Amin».

În continuare urmează lista membrilor comitetului de zidire: Preot Petre Popescu – președinte, preot Nicolae Stoicescu – vicepreședinte, Gh. Dumitrescu ("Cioc") – casier, Tiberiu Dragomirescu – secretar, membrii: Dumitru Șerbănescu, Gogu Iordăchescu, Alexandru Scarlat, Dumitru Voicu, Ion Dinescu, Ion Amza, Gheorghe Adamescu (reputatul scriitor și critic literar), căpitan Ștefan I. Opriș, Iordache Emanoil, Ion Mihalache Popescu (zis "Năsoi"), Gheorghe Vizante, Dumitru Ivanov, C. Alexandrescu, I. Dumitrescu, Tudor Decuci, Alexandru Niculescu, Ilie Niculescu, Gheorghe Moraru, Petre Iliescu, Ion Ionescu, Mișu Ionescu, Panait

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ionescu, N. Marinescu, Andrei Luca, I. Constantinescu, [?] Mateescu, Gheorghe Davidescu, Tudor Popescu; colectori: Arsenie Ionescu, Vasile Iliescu, sculptor Anghel [?].

Conform noii legi a autonomiei bisericilor, în 1925 comitetul pentru construirea bisericii a devenit consiliu parohial. Din acest prim consiliu parohial făceau parte următorii: preotul Petre Popescu – președinte, epitropi: Gheorghe Ghinea Dumitrescu, Dumitru Șerbănescu, Tiberiu Dragomirescu, Ion Stoica, Gheorghe Vizante; consilieri: Gheorghe Iordăchescu, căpitan Ștefan I. Opriș, Ion Mihalache Popescu, Tudor Decuci, Dumitru Ivanov, Vasile Dumitrescu, Iordache Emanoil, Ion Amza, Ilie Niculescu, Gheorghe Simionescu, Ion Ionescu, Alexandru Niculescu, Panait Ionescu, Gheorghe Davidescu, Petre Iliescu, Mișu Ionescu, Nicolae Marinescu. Numele acestora au fost inscripționate ulterior pe placa de marmură aflată și astăzi în pridvorul bisericii, în dreapta intrării. În partea stângă a ușii, pe o altă placă de marmură, se găsesc înscrise întru pomenire numele principalilor colaboratori și donatori, după cum urmează: Ion Marinescu, preot Dumitru Băleanu, preot Nicolae Stoicescu, Mihalache Băciulescu (brutar – n.n.), Dumitru Voicu, Ion Dinescu-Spânu, Simion Niculescu, Steluța Vasile, Constantin Șerban, Ilie Opriș, Petre Băleanu (negustor de lemne – n.n.), Gheorghe Carboreanu, Gheorghe Marinescu, Ion Frantescu, Nicolae Popescu, Radu I. Mateescu, Iordan Florescu (negustor – n.n.). Mai târziu, după 1955 – 1956 s-au adăugat numele a încă trei din foștii colaboratori, și anume: Enciulescu, Bucur și Iuliu Moianu – care făcea parte dintre donatorii care au contribuit la reparațiile bisericii în 1955.[17]

Datorită înmulțirii populației cartierului, vechea capelută devenise impracticabilă din cauza fumului și lipsei aerului, la care se adăuga aglomerația creată mai ales la sărbători. Acest motiv a determinat consiliul parohial să ceară Arhiepiscopiei Bucureștilor mutarea în biserica nouă, ceea ce s-a aprobat, iar prima slujbă în noul lăcaș a fost oficiată în Duminica Floriilor a anului 1930. În această zi s-a oficiat întâia dată Sfânta Liturghie cu sfântul antemis, eliberat cu această ocazie de Arhiepiscopie cartierului Bellu. Antemisul a fost cumpărat de credinciosul enoriaș Nicolae Magheru și a fost introdus în biserică cu fastul cuvenit unui asemenea eveniment. A slujit cu acea ocazie un sobor de preoți, în frunte cu părintele-protoereu pe atunci – Traian Vintilescu, de care aparținea parohia Bellu. După această intrare provizorie și de nevoie în biserică, s-a realizat pictura și s-a instalat mobilierul făcut din lemn de stejar masiv, inclusiv catapeteasma adecvată, căci la prima intrare fusese montat numai cadrul actualei tâmple, pe care fuseseră atașate scânduri fălțuite, de care la rândul lor erau aninate icoanele cele mari din capelută.

De abia în 29 iunie 1934 (praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel) a fost sfințit mărețul și superbul nou lăcaș, de Episcopul Hosu, preotul Mirescu și alte fețe bisericești. A trebuit să treacă deci nouă ani de muncă asiduă, fără a mai pune la socoteală perioada frământată de după 1910, pentru ca localnicii – de acum – ai cartierului bucureștean Șerban Vodă – Bellu să își aibă, în sfârșit, propriul lor lăcaș, rămas până astăzi unul dintre cele mai frumoase din Capitală. Din această perioadă de timp, trei ani durase zidirea propriu-zisă, iar șase ani finisările și amenajările (aceasta în mare parte din cauza formalităților din timpul trecerii averilor bisericești de la Ministerul Cultelor la Sfânta Patriarhie, conform legii organizării bisericești din 1925, dar și greutăților cu care Patriarhia furniza sumele din "Fondul Petre Mihail").

După unele surse documentare, construcția efectivă, finisările și celelalte înzestrări ar fi costat cu totul circa 7.500.000 lei. Din această sumă, pictura, care a fost executată în tehnica frescă de către pictorul Demian, se pare că a necesitat 1.000.000 de lei. De remarcat informația că, la început, consiliul parohial s-a opus proiectului și modelelor aparținând pictorului Demian, considerându-se că lucrarea ar fi prea scumpă. Mobilierul din lemn de stejar ar fi costat circa 800.000 lei, iar restul sumei a folosit la construcția propriu-zisă. Dacă banii pentru pictură și mobilier au fost primiți de la Ministerul Cultelor, iar după 1925 de la Patriarhie, restul a fost colectat de comitetul de zidire, respectiv consiliul parohial. La acești bani s-a adăugat suma de 500.000 lei donați de Anastasia Mihail, soția lui Petre Mihail, care la data sfințirii punerii pietrei fundamentale, 28 iunie 1925, era foarte bătrână și a asistat la procesiune.

Opera creștină începută în această margine de București de către militanții consiliului parohial nu a fost considerată ca încheiată odată cu terminarea bisericii. Se simțea nevoia ca această biserică, dincolo de clădirea în sine, să fie vie, activă și roditoare. Iar membrii consiliului au înțeles această necesitate. Astfel, în anii care au urmat consiliul parohial a inițiat o serie de acțiuni în care, uneori, a fost antrenată întreaga comunitate locală.

Încă înainte de construirea bisericii Buna Vestire, preoții conslujitori la vechea capelută, Nicolae Stoicescu și Petre Popescu, au introdus cântarea în comun, la care era chemată să ia parte întreaga asistență. Ca la orice început, a fost greu, dar treptat, credincioșii s-au deprins cu cântările Sfintei Liturghii și ale altor slujbe. Generalul Ștefan Opriș își amintea, în însemnările sale:[18]

«După mutarea în noul locaș, "corul" s-a tot mărit până s-a generalizat. De altfel, în acea epocă Sfânta Patriarhie a dat o impulsiune deosebită acestei cântări în comun. S-a creat "Asociația Misionară Creștină Ortodoxă Patriarhul Miron" care avea adunările duminica după amiaza în fostul Parc Carol (textul de față este scris după 1950, când Parcul Carol se numea Parcul Libertății – n.n.), *unde se începuse exersarea unor cântări liturgice tradiționale, pe o voce, cu toată asistența și cântarea unor bucăți ușoare în versuri din cartea lor specială de cântări religioase* (Călăuza bunului creștin».

În 1930, la inițiativa preoților parohiei, a fost înființată frăția "Biserica Vie din parohia Bellu" care a fost pusă sub președinția preotului Nicolae Stoicescu, sprijinită fiind de consiliul parohial. Pentru început, această frăție a organizat acțiunea "Pâinea zilnică" de iarnă, prin care s-a obținut un local cu o cameră de la soții Werlé, fiica și ginerele răposatului Episcop Nifon, iar apoi s-a ridicat un local propriu în spatele bisericii, în care s-a amenajat o sală de mese. Aici, cu sprijinul negustorilor Băciulescu – brutarul cartierului, Otto Gagnel – fabricant de pâine și fabricantului de mezeluri Feri Răușanu, s-a asigurat masa zilnică a peste 100 de persoane nevoiașe, bătrâni, copii orfani, inapți de muncă. Fondurile constau din contribuții benevole, liste de subscripție, cotizații și, mai rar, de la Primăria Sectorului III Albastru, aceasta contribuind mai ales cu cantități de lemne de foc care se distribuiau celor cu situații materiale grele. Ulterior, această operă creștină a căpătat denumirea de "Cantina Bunului Samaritean". Activitatea sa a cunoscut o intensificare pe parcursul trecerii anilor, rezultatele au înregistrat, și ele, progrese mari. Curând, ea a ajuns să formeze un tot cu asistența umanitară din cadrul Căminului Cultural.

Ca o exemplificare, dăm aici din registrele existente în perioada redactării amintirilor generalului Ștefan Opriș, menționca că în anul 1931 s-au distribuit ajutoare în valoare de 116.284 lei, în 1932 – 132.226 lei, în 1933 – 177.582 lei, iar în 1934 – 254.303 lei.

Note:

1. Din arhiva familiei g-ral Ștefan Opriș; 2. Idem 1; 3. Idem 1; 4. Idem 1; 5. Idem 1; 6. Idem 1; 7. Extras din *Dare de seamă* scrisă de Eugen Atanasiu la 28 noiembrie 1972, aflată în arhiva bisericii Buna Vestire – Bellu; 8. Din arhiva bisericii; 9. Din *Memoriul tehnic* aflat în arhiva bisericii; 10. Idem 9; 11. Idem 1; 12. Idem 1; 13. Idem 1; 14. Din *Darea de seamă* aflată în arhiva bisericii Buna Vestire – Bellu; 15. Idem 1; 16. Idem 1; 17. Idem 1; 18. Idem 1.

(Din lucrarea în manuscris *Povestea unui colț de București.* Pagini din trecutul cartierului Șerban Vodă – Bellu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Vechi zidiri bucureștene

Memorial Mihai Viteazul

Ana Maria ORĂȘANU

"Pentru apărarea acestei Capitale acum bine înjghebată, se dă lupta de la Călugăreni, care e câștigată prin eroismul lui Mihai".
N. Iorga

Încercăm să desluşim în oraşul actual pe cel de acum patru veacuri, iar în vechea cetate de scaun a domnilor munteni să regăsim locuri şi zidiri evocatoare pentru Mihai Viteazul, Banul Craiovei devenit voievodul Unirii tuturor românilor de la 1600, această personalitate fascinantă a istoriei naționale.

Gândul se opreşte întâi la imaginea surprinsă în 1794 de W. Watts. Acolo, cele două zidiri cu care ctitorul a înzestrat oraşul, **Mănăstirea Mihai Vodă** şi **Podul de peste Dâmbovița**, se înfățişează în măreția lor. Atmosfera pitorească, idilică pare însă ireală în raport cu vremurile aprige de care au avut parte. Construcțiile au fost ridicate în pripă, dar cu trăinicie şi au rezistat vitregiilor ce s-au abătut asupra oraşului la sfârşitul secolului al XVI-lea. Bucureştii acelor ani au fost în repetate rânduri pustiiți prin jaf şi incendii, fie de turci, de hoardele tătare sau de mercenari veniți de oriunde. Oraşul era atât de distrus şi devenise atât de nesigur încât însuşi voievodul prefera să poposească la Târgoviște când drumurile îi erau pe aproape.

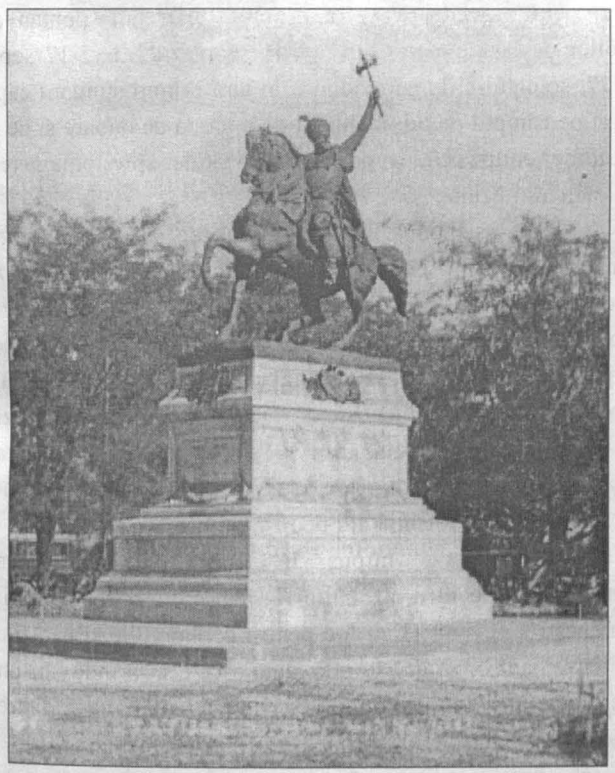

Statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul

Pe lângă propriile ctitorii, se cuvine să amintim din oraşul de atunci palatul domnesc, respectiv locul unde, în ziua de 3/13 nov. 1594, la un an după preluarea domniei, Mihai a făcut un gest echivalând cu o declarație de război, căci "chemă mulțimea ca în zilele mari ale țării şi nimici în fața lor catastivele lui la turci, fără dându-le lor iertarea birului". (N. Iorga)

Podul Mihai Vodă, util oraşului pentru comunicarea cartierelor de pe o parte şi alta a Dâmboviței, a fost reconstruit cu ocazia modernizărilor rutiere.

Mănăstirea Mihai Vodă, ca şi dealul cu acelaşi nume pe care îl încununa, s-au spulberat prin schimbarea radicală a peisajului urban în zona noului Palat al Parlamentului. Biserica e strămutată într-un loc inadecvat. În frumusețea liniilor sale arhitecturale regăsim spiritul celui care a zidit-o. Este singurul lăcaş trainic, de zid, pe care voievodul a avut răgazul să-l ridice (vezi "Biblioteca Bucureştilor" nr. 12/2000).

A doua jumătate a secolului al XIX-lea a fost o perioadă de cumpănă în existența edificiului. Era o ruină în anul 1873 când, paradoxal, autoritățile au început demersurile pentru a împodobi Capitala cu un prețios monument – **statuia ecvestră a lui Mihai Viteazul**, primul monument de for public de acest fel din București, comandat sculptorului Ernest Carrier-Belleuse din Paris. La data de 20 ian./1 febr. 1873, demnitarul acreditat cu această problemă, Nicolae Crețulescu, ministru al Agriculturii, Comerțului şi Lucrărilor Publice solicita opinia forului de specialitate, Societatea Amicii Belle-Artelor privind: "aspectul şi forma proiectului; inscripțiile; amplasarea, având în vedere proporțiile şi caracterul monumentului". Comitetul Societății, alcătuit din Gr. G. Cantacuzino, C. Esarcu, N. Grigorescu, A. Odobescu, D. Berindei, C. Bolliac, Th. Aman, G.M. Tătărescu şi Gh. Stănescu, a formulat propunerea de instalare a statuii chiar pe locul vechii ctitorii. Se stipula în procesul verbal al şedinței, valoros document istoric al vremii: "Acea clădire, mănăstirea Mihai Vodă, cade azi în ruină şi în curând timp ea va trebui dată la pământ. Spre a preîntâmpina însă pieirea acestui monument în care numele lui Mihai se va şterge poate din colțul Bucureştilor, ales de dânsul, nu s-ar putea oare doborând acum de îndată clădirile ruinate ale mănăstirii să se creeze pre platforma acelui deal o esplanadă înălțată şi frumos potrivită, pre care locul altarului actual ar fi prefăcut într-o criptă boltită subterană d'asupra căreia s-ar înălța monumentul planând astfel asupra unei mari părți a oraşului?

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

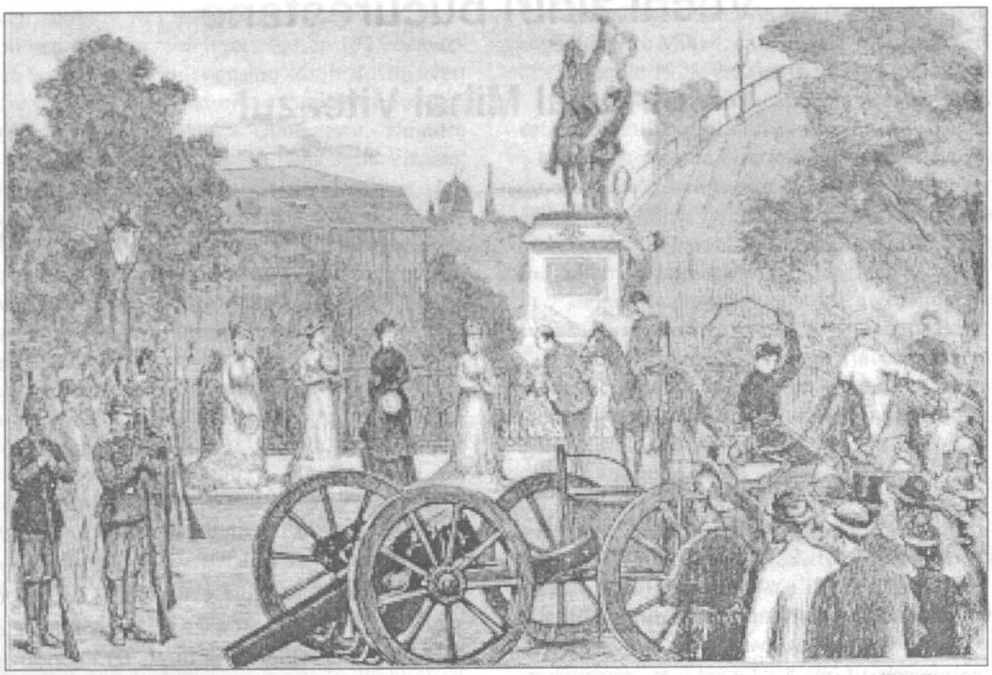

Ceremonia instalării, lângă statuia lui Mihai Viteazul, a tunurilor turcești capturate la Griviţa, în prezenţa Principesei Elisabeta

În acea criptă s-ar depune şi s-ar păstra cu religiozitate, pre vechiul lui altar, capul lui Mihai Viteazul, care, cu onoarele cuvenite, s-ar transporta aici din mănăstirea Dealul, unde nimic nu asigură conservarea acestei preţioase relicve.

Esplanada pre care s-ar înălţa monumentul lui Mihai Viteazul ar fi totodată şi o mică piaţă de arme situată la intrarea în cartierul militar al capitalei; ea ar fi o Propylee acestui şir de cazărmi ce se destind pre Dealul Spirei, şi ostaşii români, intrând şi ieşind din acest cartier, ar avea pururea dinaintea lor monumentul care le-ar aminti despre gloriile militare ale patriei.

Nici un loc, credem, n-ar fi mai nimerit din punct de vedere al pioaselor tradiţiuni şi al efectului moral".

Opinia grupului de intelectuali constituie, în termeni moderni, o temă de proiect urbanistic. Utopică în sine, propunerea dovedeşte valoarea simbolică excepţională pe care voievodul o avea ca "erou al tuturor românilor, simbol de unire al fraţilor despărţiţi de vitrega soartă şi de vecini cotropitori". (Gr. Tocilescu)

Pe ruinele mănăstirii s-a clădit mai târziu ansamblul Arhivelor Statului, iar statuia a fost instalată pe un loc hotărât de Carol I. Inaugurarea s-a desfăşurat vineri, 8/20 nov. 1874, în ziua onomastică a voievodului, Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil.

Amplasamentul ales era în faţa clădirii Universităţii, pe cealaltă parte a Bulevardului Universităţii. Aşa s-a constituit nucleul primului ansamblu urban modern al Capitalei, Piaţa Universităţii. Statuia era amplasată pe locul fostului aşezământ Sf. Sava, loc cu înalte tradiţii pentru cultura şi învăţământul românesc. Potenţialul de semnificaţii al locului adaugă alte importante dimensiuni spirituale. Cu timpul, cadrul arhitectural şi plastic s-a întregit prin elemente care îi susţin monumentalitatea.

Încă de la inaugurare, statuia lui Mihai Viteazul a devenit un "loc istoric, fierbinte al Capitalei", unde se puteau concentra şi exprima cele mai înalte aspiraţii naţionale.

A dovedit-o pentru prima oară gestul spontan al eroilor de la Plevna şi Griviţa. În seara zilei de 5/17 sept. 1877, soldatul-erou care aducea în ţară primul stindard capturat pe câmpul de luptă, însoţit de o gardă de onoare şi de o mulţime entuziastă, a poposit la statuie spre omagierea voievodului Mihai.

De asemenea, Înaltul Ordin de zi către armata română din 5 sept. 1877 dat la Poradim de domnitorul Carol I, comandant al Armatei de vest, preciza: "... iată tunurile luate de la vrăjmaş. Două se vor aşeza de ambele părţi ale Statuii lui Mihai Viteazul. Umbra măreaţă a gloriosului Domn va vedea astfel că oştenii români au rămas până astăzi fii ai eroilor de la Călugăreni". Festivitatea de instalare a tunurilor a avut loc în ziua de 11 sept. 1877. Era cel mai frumos gest de recunoştinţă al bucureştenilor.

Locul s-a impus în viaţa oraşului. Piaţa Universităţii, centru al culturii, al şcolii şi al luminii româneşti a devenit şi un loc pentru ceremoniile şi parăzile militare, pentru că aici se află statuia ce-l surprinde într-un gest impetuos "pe cel mai vestit şi cel mai mare dintre voievozii românilor". (N. Bălcescu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărții

Tiparul românesc prin însemnările făuritorilor de carte

Maria TOADER

"În însemnările de pe cărțile vechi este cuprinsă istoria țării scrisă de cei mici".
N. Iorga

Cartea veche românească, dovada incontestabilă a spiritualității românești, a fost îmbogățită în timp cu informații valoroase, deosebit de interesante privind viața poporului nostru în vremuri demult apuse, cuprinse în acele însemnări manuscrise de pe forzațuri sau filele cărților.

Aceste însemnări, uneori greu de descifrat, ai căror autori provin din cele mai diverse pături sociale, de la domnitori, boieri, înalți clerici, la simpli călugări sau umili preoți, dascăli și alții, din cei mărunți, au păstrat în ele secole de-a rândul o comoară prețioasă, inepuizabilă de informații, până când cercetătorii avizați au descoperit-o, au descifrat-o și au folosit-o în studii de specialitate.

Multe din aceste însemnări au uneori valoare de document unic, oferindu-ne date ce n-au fost niciodată cuprinse în documentele cunoscute, unele fiind mai valoroase

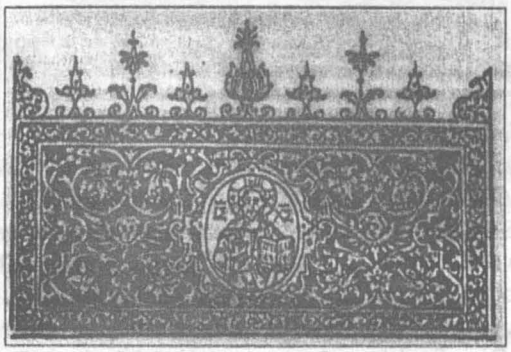

Frontispiciu din *Cazaniile* lui Varlaam și din *Pravila* lui Vasile Lupu

încă, decât cărțile pe care sunt scrise. Este vorba despre informații politice, istorice (note privind ocupații străine, năvăliri de pradă, războaie), starea vremii pe tot parcursul anului cu curiozități meteorologice, inundații, cutremure, eclipse de lună și soare, incendii, epidemii, năvăliri de lăcuste, însemnări de familie, însemnări cu valoare social-economică, culturală sau însemnări cu caracter folcloric.

Informațiile oferite de însemnările desprinse de pe cărți vechi de secole reușesc uneori să elucideze pete albe din istoria cărții și tiparului, fiind singurele izvoare pentru niște domenii ca: circulația cărții, prețul de cost, legătura de carte.

Din această bogăție de informație autentică, păstrată între coperțile cărților vechi din colecția Bibliotecii Naționale, ne-am propus să izolăm în lucrarea de față acele însemnări care ne oferă date despre cei care au făurit cărțile.

În munca noastră de zi cu zi cu cartea, încercând să stabilim care sunt persoanele implicate în făurirea cărții, ne-am lovit de necesitatea de a realiza o corespondență între termenii noi, folosiți în descrierea modernă a cărții și termenii vechi cu care ne întîlnim în foile de titlu, colofonul, prefețele cât și însemnările de pe cărțile vechi. Astfel am stabilit termenul de patronaj pentru "cu privilegiu" sau "cu blagoslovenia", termenul de editor comercial pentru "cu cheltuiala", termenul de corector pentru "diortositoriu"; alături de termenul tipograf, apare pe cărțile vechi, cu aceeași semnificație, și termenul de zețar sau drugar. Dintre expresiile vechi, legate de meșteșugul tiparului și menirea cărților, întâlnim adesea, mai ales în însemnări, termenul de "afierosire" pentru dăruire, închinare.

Chiar dacă la început acești oameni sunt implicați în actul de execuție doar ca simpli meșteșugari, sunt înnobilați de munca lor, devenind adevărați făuritori de carte. Găsim multe însemnări pe cărțile vechi, care constituie mărturii incontestabile ale acestei implicări conștiente, însemnări ce ne vorbesc de mândria muncii împlinite, de respectul pentru carte sau de umilința monahală a tipografului, însemnări ce ne vorbesc de darurile de reprezentare ale patronului, sau ale celui ce finanțează apariția cărții (de regulă domnitori și înalți prelați) dar și de tipografi, danii justificate de înalta misiune culturală și ortodoxă a donatorului; așa după cum tot conștientă ne apare implicarea diortositorului în dorința de cizelare a limbii, mărturisindu-și prin munca migăloasă respectul lingvistic pentru textul tipărit.

Domnitorii români au fost de la apariția tiparului direct implicați în activitatea de tipărire a cărților, începând cu Radu cel Mare (1495 – 1508) care înființează în cetatea de scaun de la Târgoviște prima tipografie cunoscută în Țările Române.

În activitatea domnitorilor, legată de carte, apar în general câteva elemente esențiale: de subvenționare, de patronaj dar și de propagandă religioasă și națională prin daniile făcute unor persoane, biserici sau mănăstiri. Îi întâlnim uneori semnând prefețele cu justificarea tipăririi cărții, sau primind scrisori de dedicație, mesaje de încredere și speranță pentru viitor.

În colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar al *Evangheliei* tipărită la București, în 1682, "din porunca și cu toată cheltuiala prea luminatului și prea înălțatului Domn și oblăduitoriu a toată Țara Românească Io Șerban C(onstantin) Voevod..." (BRV 74), care ne oferă informația: "Această sfântă Evanghelie datuoau Măria sa Io Șerban Voevod bisărici din Ciocănești ot Sud Elfov hram Sf. Nicolae, preot popa Dragomir, dec. 22 vleat 7198". [1689] (p. 7).

Crescut în casa Cantacuzinilor, unde a beneficiat de o mare și prețioasă colecție de cărți aduse din toate colțurile Europei, Constantin Brâncoveanu, socotit cel mai mare ctitor al vremii sale, dovedește și o mare pasiune pentru cărți.

Se știe că primise din partea lui Șerban Cantacuzino misiunea de supraveghetor domnesc la tipărirea primei traduceri românești integrale a *Bibliei*, cu care prilej a alcătuit un fond special filologico-teologic, necesar traducerii și redac-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

tării *Bibliei*. De remarcat că întreaga echipă de cărturari care a lucrat la redactarea *Bibliei* a lucrat fiind conștientă de misiunea ei cărturărească.

În colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar din *Biblia de la București* din 1688 care conține pe mai multe pagini însemnarea "Această Biblie sau dat besearicii de la Sâmbăta de Sus den Țara Ungurească" însoțită de sigiliul lui C. Brâncoveanu, pecetea voievodală pe care a folosit-o după înscăunarea ca domn al Țării Românești.

O însemnare de pe același exemplar stă mărturie a impactului pe care-l are donația domnitorului asupra locuitorilor locului, sentimentul de mândrie al locuitorilor față de gestul domnitorului; la 147 ani de la donație, un locuitor al Sâmbetei de Sus nota: "Să să știe că d(umne)zeeasca Biblie e dată de Constantin Basarab voevod Țării Românești de pomană la Biserica greco-răsăriteană din Sîmbăta de Sus, precum se vede singur iscălit în 12 locuri cu pecetea lui adecă la numărul fețelor foilor nr. 1, 194, 308, 382, 446, 534, 610, 663, 691, 433, 479, 812. Aceasta adeveresc cu subscris cetindo din ceput și coneț, la anul 1835, 5 dec. Ioan Mardare". (p. 750).

Dintr-o altă însemnare scrisă de Dionisie Bucșianu (p. 152) aflăm că în 1884 *Biblia* dăruită de domnitor se mai afla încă la Sâmbăta de Sus, păstrată, se vede, cu pietate de locuitori.

Pecetea domnitorului a mai fost semnalată și pe alte exemplare, în alte colecții. Un exemplar din *Biblia* lui Șerban a fost dăruit de domnitor Mănăstirii Hurezu, principala sa ctitorie.

Alături de domnitor, în bună tradiție românească apare ca ctitor cultural și mentor moral înaltul cler (mitropolitul sau episcopul), așa cum îi întâlnim pe orice foaie de titlu a cărților vechi. Gestul laic și cel religios, al Domnitorului și Mitropolitului se confundau în menirea de răspândire a tipăriturilor românești în toate colțurile țării.

Din cele 12 volume de *Minee*, tipărite de Episcopul Mitrofan la Buzău în 1698, cu cheltuiala Domnitorului Constantin Brâncoveanu, "Mitropolit fiind a toată Țara Românească chir Teodosie" (BRV 111), în colecția noastră se află 2 exemplare care ne oferă informația că în același an al apariției au fost dăruite de Mitropolitul Theodosie Mănăstirii de la Iazer. Este vorba de *Mineiul* pe luna aprilie de pe care am descifrat însemnarea: "Acest Mineai datulau Sfinția sa chir Theodosie Mitropolitul, Sfintei Mănăstiri Iazerul (cheia) unde iaste hramul «Intrarea în biserică a Maicii D-lui» ca să fie de treaba bisericii iar cine ar înstăina de acolo să fie rupt blestemul lui Dumnezeu 7206" [1698] (F. 1 – 3) și de *Mineiul* pe luna iulie, unde citim: "Acest Mineai luna lui iulie datulau Sfinția sa părintele Vlădica chir Theodosie Mitropolitul Ungro-vlahiei la Sfânta Mănăstire la Iazer. Iar cine sar ispiti a lua de acolo să fie proclet, afurisit, anatema: la 7206". [1698] (F. 1– 7).

Cărțile vechi, după cum vedem, erau dăruite dar și apărate, având în vedere valoarea lor morală și religioasă. Asupra hoților și distrugătorilor blestemele erau chezășia de frică, motiv pentru care dăruitor și dăruit se înarmau cu anatema.

Am mai amintit că fiecare din marii creatori de carte au fost cândva mărunți ucenici (umilul poslușnic); ne oprim aici asupra lui Mitrofan, tipograful *Mineelor* despre care vorbeam, cel care va semna treptat din 1860 până-n 1703: ucenic tipograf, ieromonah de Besericani, episcop de Huși și apoi episcop de Buzău, a cărui umilință de prelat, dar și modestie și discreție reală i-a ascuns mult timp valoarea de poliglot, traducător, verificator, gravor, corector până la tipograful artist al *Bibliei de la București*.

În 1784 apare la Râmnic traducerea din limba greacă a *Cuvintelor* lui Teodor Studitul sub tripla activitate de patronaj, editor și prefațator a lui chir Filaret, episcopul Râmnicului (BRV 481), "trădat" în intențiile sale de creștin și prelat de cel ce însemnează pe unul din exemplarele colecției noastre: "Această carte ce să numește a sfântului Teodor Studitul este dăruită de prea sfinția sa părintele Episcopul Râmnicului chir Filaret, sfinției sale părintelui Gherman ieromonah protoiereu și arhimandritul Tismanei ca să-i fie sfinției sale pentru a citi, iar prea sfinției sale de pomenire la leat 1784 noiembrie 3/4" (F. 1– 4).

Dintr-o altă însemnare (F. 2 – 3) aflăm că exemplarul aparținea în 1814 (la leat 7322) schitului Cioclovina de Jos (ce ținea de Mănăstirea Tismana).

Sub patronajul și cu cheltuiala lui Dositei, Mitropolitul Țării Românești, pe care-l găsim în 1764 ca umil egumen la Mănăstirea Sfântul Ioan din București, apoi director al Mitropoliei și episcop de Buzău în 1787, s-a tipărit în Tipografia Mitropoliei din București în 1796 (BRV 603) o *Psaltire*, din care un exemplar "sau afirosit sfântului schit Mărculești din Câmpulung de prea sfințitul părintele Mitropolit chir Dositeiu", după cum aflăm dintr-o însemnare anonimă, exemplarul aflându-se astăzi în colecția Bibliotecii Naționale.

Pe un exemplar al *Ceaslovului* tipărit în tipografia de pe lângă Mitropolia din Iași în 1797, sub patronajul și cu cheltuiala Mitropolitului Moldovei Iacov, ni s-a transmis în timp informația: "Acest ceaslov iaste a paharnicului Stavru avându-l dar de la Preasfințitul Mitropolit Iacov. 1797 în Iași". (BRV 609 F. de titlu). Este vorba de Mitropolitul Moldovei Iacob Stamati (1792 – 1803), care, înainte de a ajunge mitropolit, a fost econom la Mănăstirea Neamț, protosincel (administrator) la Mitropolia din Iași, și apoi episcop al Hușilor (1882).

Din *Psaltirea în versuri* tipărită de Mitropolitul Moldovei Dosoftei la Uniev în 1673 (BRV 65), în colecția Bibliotecii Naționale se află un exemplar, căruia o completare manuscrisă la textul tipărit și o corectură în text, ambele purtând autograful lui Dosoftei (pp. 49, 237), îi conferă o mare valoare documentară, venind ca o mărturie a grijii deosebite a autorului pentru corectitudinea textului tipărit.

Obiceiul de a pune la sfârșitul cărții pe cel care a fost simplu poslușnic pilcar, zețar, drugar sau diortositoriu a însemnat un pas important în evoluția tiparului românesc. De aici se va înălța mai târziu conștiința laică a meseriei de tipograf. Un ultim pas spre tipografia modernă va fi trecerea tipografului laic, care imprima numai cartea religioasă, la tipograful laic meseriaș. Odată cu tipograful apare și viitorul îngrijitor de carte din diortositorii combinați în vechime, adesea, cu tipografii.

Am ales pentru exemplificare colofonul din *Îndreptarea păcătosului* tipărită sub patronajul Mitropolitului Gavriil la Iași în 1765, în care se menționează: "... așăzată de sfinția sa Vichentie episcopul Timișvarului dară tipărită de Grigorie Stanoviciu... și sau diorthosit de Evloghie Monah, iară așăzătoria slovelor Damaschin diacon și Ilie Zătariu".

Din chiar însemnările lor avem date despre preocu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

parea tipografilor în relație cu nevoia de răspândire a cuvântului scris.

Pe un exemplar din *Adunare a stampelor*, Neamț, 1821, descifrăm însemnarea: "Această cărticică este a lui Ștefan feciorul părintelui Chesarie monah la 1825. Această cărticică ne-au dăruit-o părintele Gherontie tipograful, în anul 1825".

Gherontie, ieromonahul, tipograful, nu apare în datele de descriere a acestei cărți, dar îl găsim menționat ca tipograf, pe pagina de titlu a mai multor cărți apărute la Mănăstirea Neamț între 1809 – 1827. Semnează de asemenea prefața unui *Antologhion* apărut la Mănăstirea Neamț în 1825 ca și o prefață explicativă, privind titlul de *Scrisoarea Moldovei* pentru *Descrierea Moldovei* de D. Cantemir, apărută la Mănăstirea Neamț în 1825.

În tradiția marilor cărturari de la începuturile culturii românești se înscrie și activitatea tipografului din Iviria, adus în țară de Brâncoveanu pentru organizarea tipografiei Mitropoliei din București. Egumen la Snagov (1696), episcop de Râmnic (1705), Mitropolit al Țării Românești, din 1691 până-n 1716, orice activitate editorială e legată de numele lui Antim Ivireanul, ca traducător, tipograf, editor, compilator sau autor.

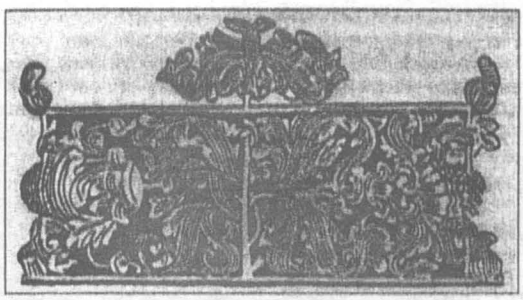

Frontispiciu din *Noul Testament* de Bălgrad (1648)

De numele lui Antim Ivireanul se leagă una din cele mai valoroase însemnări adunate de pe cărțile noastre vechi; ne referim la un exemplar din *Capitolele îndemnătoare*, carte a lui Vasile Macedoneanul, tipărită în grecește la București în 1691. Ar putea fi la prima vedere o carte oarecare din colecția Bibliotecii Naționale dacă o mică însemnare de posesor în limba greacă, purtând autograful lui Antim Ivireanul, nu i-ar conferi valoare de document.

Însemnarea ne apare în traducerea românească: "Și aceasta printre celelalte a ieromonahului Antim Ivireanul tipograful Antimos", numele lui fiind pentru prima dată menționat ca tipograf pe o tipăritură (BRV 93, F. 4 nenumerotată).

D-na Livia Bacâru încerca să demonstreze într-un studiu că această însemnare, care ar putea fi datată chiar cu anul de apariție al cărții, deci 1691, ar aduce un element în plus în elucidarea unui aspect foarte important din activitatea lui Antim Ivireanul, și anume preocupările sale bibliotecărești, ar putea însemna atestarea existenței unei colecții personale Antim Ivireanul; iar autograful de pe exemplarul despre care vorbim este socotit de specialiști ca fiind primul său autograf din cele 3 care sunt cunoscute.

I-am putea atribui aceleași preocupări de adunare și păstrare a cărților într-o colecție ieromonahului Savva, despre care știm din studiile bibliografice ale lui Ion Bianu că era în 1720 tipograf la Sfânta Mănăstire a Tuturor Sfinților din București.

El ne-a lăsat o însemnare pe un exemplar din *Molitvenicul slavonesc* tipărit de Timoteu Alexandrovici, din porunca lui Matei Basarab la Câmpulung, în 1635, exemplar care nu știm pe ce căi a intrat, mult mai târziu, în patrimoniul Bibliotecii Naționale. Însemnarea atestă că la aproape 100 de ani de la tipărirea cărții, ea se afla în proprietatea tipografului Savva: "Această sfântă carte ce să chiamă Molitvenic iaste a sfinții sale părintelui popa Savvei tipograful care au și fost egumen la Sfânta Mănăstire a Tuturor Sfinților (București) scris în zilele prealuminatului domn Io Nicolae Alixandru voevod în domnia a doao și îmbla văleatul 7230". [1722] (BRV 35, F. liminară 2).

Mihail Strilbițchi, personalitate complexă în istoria tiparului românesc, pe care-l găsim făurind cartea întâi ca "celu mai micu între prezviteri... ostenitoriu și chivernisitoriu la tipăritulu", *Catavasierului* apărut la Tipografia Mitropoliei din Iași, în 1778 (BRV 412), menționat abia la sfârșitul prefeței, ca apoi să apară pe F. de titlu, ca tipograf la Mitropolia Iașului, semnând gravurile cărților pe care le tipărește, ca apoi să fie el însuși proprietar de tipografii, unde va fi tipărit un număr impresionant de cărți, este primul tipograf român care-și făurește o marcă tipografică, apropiindu-se în felul acesta de timpurile moderne ale tiparului.

Mărturiile pe care ni le oferă fondul nostru de carte veche se referă la o altă latură a acestei personalități culturale, și anume, aceea de restaurator de cărți, conștiința profesională determinându-l să-și semneze legăturile. Colecția Bibliotecii Naționale se mândrește cu 2 exemplare restaurate de Mihai Strilbițchi ce-i poartă amprenta. Este vorba de un exemplar din *Șapte taine* apărută la Iași, 1644 (BRV 47), cu o legătură nouă de piele ce păstrează ornamente din legătura veche, inclusiv medalionul central pe care se află gravat numele autorului legăturii vechi: *ierei Mihailo Stril(bițchi)*. Al doilea exemplar restaurat și legat de Mihail Strilbițchi este o *Îndreptare a legii*, Târgoviște, 1652 (BRV 61), din piele maro pe lemn; bogat ornamentată cu chenar dublu, cu motive florale, sferturi de rozete în colțuri și medalion central cu scenă religioasă; cotor cu patru binduri, cu motive florale, închietori din metal și piele, tranșă aurie incizată. Pe coperta I s-a gravat "S-au lucrat de Popa Mihai din Ieși".

Aș vrea să precizez că tema este departe de a fi epuizată, iar ca un punct de sprijin în arhitectura întregii lucrări, am putea adăuga acum în final, în loc de concluzii, încă o dovadă a viabilității însemnărilor de pe cărțile vechi; ea este ultima însemnare descifrată recent, în munca noastră de zi cu zi cu cartea, care așteptă tăcută între filele unei cărți, să fie citită și valorificată: "Sfânta Mănăstire Rășca. Să hărăzește această carte un dar, rugând premult pe fiecare cetitoriu a pironi cu desăvârșire luarea sa aminte la a ei cuprindere, că o va ceti primul și de a o ceti cât vă va pute mai ades, spre a pute căștiga cu adivărat sufletului folos".

Această carte este *Darul ceresc* apărută la Iași, în 1855 avându-l ca autor pe Filaret, Mitropolitul Moscovei, iar cel ce transmite cititorului, în timp, un mesaj atât de minunat, un adevărat testament cultural, este Nicolai Bibiri, traducătorul și tipograful cărții.

(Reproduceri din vol. *Istoria literaturii române. Epoca veche* de Sextil Pușcariu, Editura Krafft & Drotleff S.A., Sibiu, 1930)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Patrimoniu

Din Colecția de Memorie locală "N. Iorga"
a Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"

Alexandre MACÉDONSKI, *Bronzes*
Préface par Mr. Alex. Bogdan-Piteşti, L'Imprimeria Populara, Bucarest, 1897

Je viens de loin: Je viens d'un pays où l'artiste,/ Lotus ou mimosa, végète lentement,/ Où tout gémit et pleure, où tout est sombre et triste,/ Où pour vivre, chacun, ploie ou rampe humblement;// Où le peuple abruti sommeille, fataliste,/ Pauvre fœtus qu'au front marqua l'avortement,/ Où tout un enfer hurle, et pullule, et subsiste/ Vêtu de soie et d'or, gâvé de pur froment.// Et cependant malgré la bêtise et la haine,/ Malgré que défaillant sous le poid de ma chaine/ A chaque pas nouveau je tombe dans la nuit.// Et que, les pieds sanglants, mort à l'espoir, je sème/ Le long du noir sillon que je creuse sans bruit,/ Ce pays, gouffre morne, est le mien, et je l'aime.// (Sonnet lointain)

Din vol. D. BOLINTINEANU, *Viețele a cinci domni*
Typographia lui Stephan Rassidescu, Bucuresci, 1863

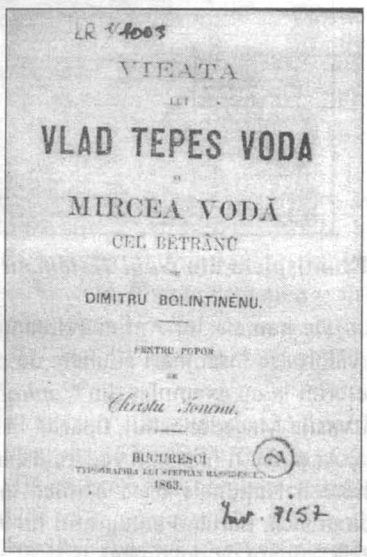

... Nu ne temem a spune adevărul, îndestul cu măgulirile. Ele au ascuns ranele, şi ranele ascunse au rămas nevindecate şi s-a format gangrena. Să desvălim aceste rane! nu ne temem a spune adevărul către naţie. Este timp să se îndrepteze sau să piară! Ceia ce numim astăzi naţia, [nu] *este numai o generaţie. Naţia este toate generaţiile ce formează toţi secolii vieţei sale. Către aceia naţia, ast-fel înţeleasă v'om da socoteală de faptele noastre, toţi de o potrivă individ, şi generaţie: pentru cel ce a făcut lumea, o generaţia* (sic!) *nu a costat mai mult de căt un individ la crearea lor, este ce-va mai pe sus de o naţie, este cuvântul lucrurilor, este Dumnezeu, în puterea acelui cuvânt, dar, trebuie a vorbi.*

Au slăbit naţia, merge la perire, şi ceia ce este mai trist este că ea însuşi (sic!) *este cauza perderii sale.* [...]

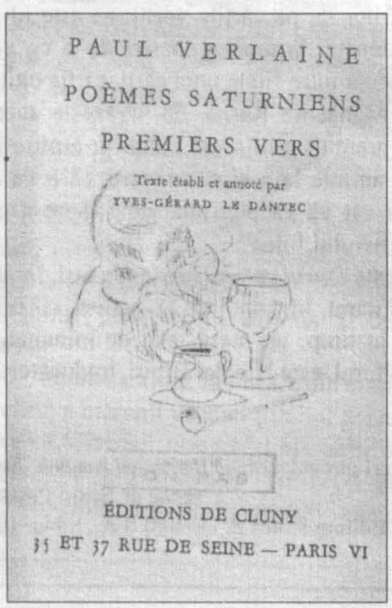

Paul VERLAINE, *Poèmes saturniens. Premiers vers*
Texte établi et annoté par Yves-Gérard Le Dantec, ilustrații de Victor A. Anestin, Éditions de Cluny, Paris, 1939

Souvenir, souvenir, que me veux-tu? L'automne/ Faisait voler la grive à travers l'air atone,/ Et le soleil dardait un rayon monotone/ Sur le bois jaunissant où la bise détone.// Nous étions seul à seule et marchions en rêvant,/ Elle et moi, les cheveux et la pensée au vent./ Soudain, tournant vers moi son regard émouvant:/ "Quel fut ton plus beau jour?" fit sa voix d'or vivant,// Sa voix douce et sonore, au frais timbre angélique./ Un sourire discret lui donna la réplique,/ Et je baisai sa main blanche, dévotement.// – Ah! les premières fleurs, qu'elles sont parfumées!/ Et qu'il bruit avec un murmure charmant/ Le premier oui *qui sort de lèvres bien-aimées!//* (Nevermore)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Dan TĂRCHILĂ

Bio-bibliografie

Născut în 28 noiembrie 1923 în comuna Buştenari (Prahova). Liceul "Petru şi Pavel", Ploieşti (1934 – 1942). Facultatea de Medicină, Bucureşti (1942 – 1948). Doctor în medicină şi chirurgie. A profesat ca medic până în 1969, după care a rămas doar scriitor. Membru al Uniunii Scriitorilor din 1961. Secretar al Asociației Scriitorilor, Braşov (1970 – 1990). Director al revistei "Astra" (1973 – 1975). Director al Teatrului dramatic din Braşov (1975 – 1977).

Debut în 1942 cu două poezii tipărite în revista "Curierul": *Biv vel Vornic* şi traducerea în metru antic a Elegiei a III-a a lui Ovidiu *Ad uxorem* iar în 1959 debut în dramaturgie cu piesa *Gară mică*.

Piese de teatru: *Zidarul*, *Trilogia de cameră*, *Călătoria fantastică*, *Omul transversal*, *Io Mircea Voievod*, *Moartea lui Vlad Ţepeş*, *Marele soldat*, *Vasile Lucaciu*, *Lacto-Bar*, *Rouă pe trotuare*, *Unchiul nostru din Jamaica*, *Te plătesc ca să mă iubeşti*.

Piese într-un act: *Hoţul perfect*, *Albastru deschis*, *Pajura*, *Constelații de vânzare*, *Legenda lui Avram Iancu*, *Trei scrisori de pe front*, *Cetatea de Piatră*, *Vodă Cantemir*, *Rămân cu tine*, *Dezlănțuirea lui Prometeu*, *Frumoasa mireasă a ghidului*.

Piese pentru radio: *Prometeu din profil*, *Rămânem acasă*, *Cred în oameni*, *Şerbana*, *Diamante*.

Piese pentru televiziune: *Alibi pentru eternitate*, *Misiunea*, *Conversație în amfiteatru*, *Asklepios şi Hippolit*.

Libret de operă: *Dragoste şi jertfă* (muzica: Cornel Trăilescu).

Proză: *Mireasa lumii* (Două nuvele istorice), *Oglinda venețiană* (Două povestiri bizare).

Toate piesele au fost jucate şi tipărite în volume. Unele piese au fost traduse şi publicate în limbile: franceză, engleză, germană, poloneză, cehă, suedeză, greacă.

Viziune

Zimbrii cu pădurile-n spinare
Vin grămadă de se scaldă-n mare.
Cerbii-agață luna între coarne
Şi-o asvârl – de-a dura în ştioalne.
Vulturi rotitori încep să țipe
Cu bucăți de cer smulse pe-aripe.
Nechezând, caii-n salturi gigante
Scapă sub copite diamante
Şi gonind călări în prag de seară
Voievozi de umbre trec prin țară.
2000

Geneză

La început a fost Iubirea
Din care s-a născut lumina,
Pentru ca Iubirea să aibă lumină.

Apoi s-au aprins stelele
Din care s-a născut Visul,
Pentru ca Iubirea să poată visa.

După aceea s-a ivit Veşnicia
Din care s-a născut timpul,
Pentru ca Veşnicia să nu se termine.

La sfârşit a apărut şi Omul
Din care s-a născut viața,
Pentru ca Omul să poată trăi
Întru Iubire şi Vis.
2001

Mileniul

Şi a început un mileniu de frig.
În zadar mai strig! În zadar mai strig!
Fulgii zăpezilor fugăriți de vânt
Vor acoperi întregul pământ,
Ninsoarea va continua să cadă
Caii vor paşte zăpadă.

Frigul mileniului ne va-mpietri.
Statui de ghiață din oameni vii
Vor circula solemn pe bulevarde.
Stelele deasupra noastră vor arde,
Ninsoarea va continua să cadă.
Caii vor paşte zăpadă.
2001

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Itinerar francofon

Comuna din Paris – 130

Un altfel de martie...

(III)

Decretele Comunei – Triumful lui Rocambole – Eşecurile lui Baudelaire – Jurnalul lui Victor Hugo – Federaţia lui Courbet – Calul lui Théophile Gautier – Un bucătar decorat – Premiul lui Rimbaud – *Împărat şi proletar* –

Teofil BĂLAJ

Bulevardul Michelet... Gustave Flaubert şi istoricul Michelet au fugit din Parisul înfometat. Prosper Mérimée a devenit cu mult înainte de umilinţa de la Sedan un simplu paj al reginei.

Paul Verlaine s-a angajat în Garda Naţională dar Victor Hugo, care îi strîngea mîna, nu ştie prea bine cine este. Abia îl recunoaşte, după nume, pe ziaristul Jules Vallès, al cărui stil violent îl înspăimîntă însă.

Nici la înmormîntarea lui Lautréamont, care activase în cluburile revoluţionare, nu se ştia exact pe cine pierd francezii prin moartea acestui răzvrătit.

Îl preocupă salvarea Republicii într-atît încît la un moment dat găseşte unica soluţie în dictatură.

Şi dacă ar fi el dictatorul?

Însemnările jurnalului său intim din aceste zile sînt stupefiante: "Aş zice că dictatura este o crimă. O crimă pe care aş vrea s-o comit însă. Dar ea rămîne oricum o crimă. Odată opera împlinită, chiar dacă am salvat Republica, mă voi pedepsi printr-un exil definitiv".

Gîndurile lui n-au coborît însă în strada atît de agitată.

În stradă au coborît mai ales cîntecele Parisului revoluţionar. Cîntecele lui Jean-Baptiste Clément, în primul rînd, autorul nemuritorului "Le temps des cerises".

Dar Victor Hugo nu aude cîntecele cartierelor sărace. Deşi aceste cartiere sărace aud fiecare cuvînt al autorului *Mizerabililor*.

După încheierea armistiţiului, în februarie, el este ales deputat de Paris. Pe paşaportul său scrie "Victor Hugo, proprietar".

Champs-Elysées...

Starea de război scurtează zilele capitalei. Nu mai există gaz pentru felinare, petrolul este raţionalizat, nopţile Parisului acestor zile i se par lui Gérard de Nerval de nerecunoscut pentru "o capitală a lumii civilizate".

Încercuirea de către prusaci nu poate împiedica însă legăturile oraşului cu restul ţării.

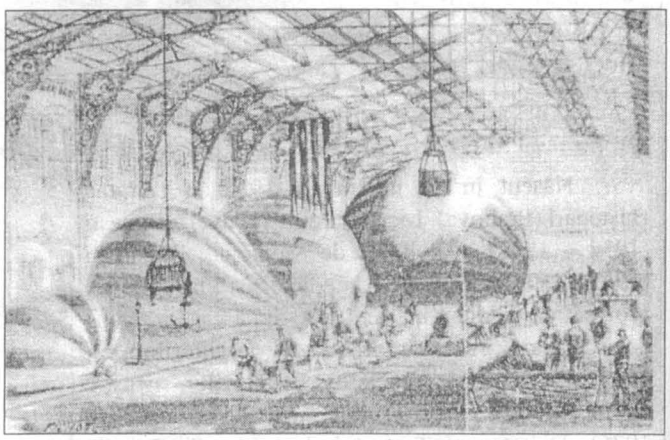

Fabricarea baloanelor poştale în gara Orléans, 1870

Strada Nadar...

Renunţînd la fotografie, la desen şi literatură, ingeniosul inventator Nadar dăruie Parisului aerostatele. În 25 noiembrie 1870, spre miezul nopţii, unul dintre vehiculele sale, purtînd numele "Ville d'Orléans", îşi ia zborul de la Gara de Nord, cu oameni la bord. Peste două ore şi jumătate se găseşte la două mii şapte sute de metri altitudine. Aeronauţii descoperă dimineaţa, cu groază, imensitatea mării. Puţin după ora prînzului, spaima le este alungată însă de apropierea pămîntului. După mai puţin de cincisprezece ore de zbor "Ville d'Orléans" aterizează în nordul Norvegiei, la o mie şase sute de kilometri de Paris.

Drumul baloanelor poştale este deschis.

În zilele blocadei, cele şaizeci şi cinci de curse ale aerostatelor vor transporta peste poziţiile prusace nouă mii de kilograme de telegrame, trei milioane de scrisori, trei sute şaizeci şi trei de porumbei-poştali şi cincizeci şi opt de persoane.

Avenue de l'Opéra...

Zborul baloanelor este un spectacol gratuit pentru mulţimea entuziasmată.

Unul dintre rarele spectacole ale Parisului asediat, pentru că actorii sînt înrolaţi în gărzile naţionale, iar sălile de spectacol au devenit spitale de campanie. Numai în sala Operei sînt găzduiţi 56 de răniţi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Puncte de vedere

Semnificația reședințelor domnești ale lui Mihai Viteazul

Conf. univ. dr. Panait I. PANAIT

Domnia lui "Io Mihail voievod şi domn a toată ţara Ungrovlahiei, fiul marelui şi preabunului Io Petraşco voievod", aşa cum se intitulează purtătorul de coroană în primul său hrisov bucureştean cunoscut, din 2 octombrie 1593, se bucură în literatura de specialitate românească, în creaţia literară şi folclorică, de un vast interes. Şi acest fapt s-a datorat atât marilor biruinţe obţinute în rezistenţa creştină antiotomană, cât şi realizării Unirii Ţării Româneşti cu Transilvania şi Moldova, fără a face abstracţie şi de platoul dintre Dunăre şi Marea Neagră. A fost, la sfârşitul sec. al XVI-lea şi în primii ani ai veacului următor, o înfăptuire de valoare şi semnificaţie istorică. Era îndeplinirea unui deziderat cu mult anterior, către care năzuiseră principi ai celor trei ţări române, fiecare adept al unor soluţii proprii: domnii de familie, încuscriri dinastice, acţiuni militare ş.a. Mihail Voievod a realizat această conducere unică, exercitată din reşedinţele sale, prin instituţii statale în fruntea cărora s-a aflat. La cumpăna sec. XVI – XVII problema reşedinţei domneşti era mai mult tributară tradiţiei medievale decât noilor practici europene. Oraşul de scaun nu era unic, domnia putându-se găzdui, în funcţie de multiple condiţii, în rândul acestora înscriindu-se şi cele de strict interes personal.

Documentele vremii evocă oraşele capitală, suplinite de localităţi ale prezenţei de mai scurtă sau mai îndelungată durată a persoanei voievodale şi a instituţiilor sale emitente de înscrisuri care s-au transmis prin veacuri. Mihai Viteazul este voievodul care a beneficiat de cele mai multe reşedinţe distribuite în întregul spaţiu carpatin românesc. Unele dintre acestea erau capitale recunoscute, altele fiind redescoperite sau înfiinţate de el, de regulă pe moşii personale. Lista localităţilor de găzduire voievodală se compune din oraşe capitală, alte centre urbane, sate, tabere militare din care voievodul a emis documente transmise zilelor noastre. Desigur, aceste izvoare nu reflectă cu fidelitate întregul program al prezenţei domneşti. Pe de altă parte, voievodul a emis hrisoave nu numai din capitală ci şi din alte localităţi cărora le indică starea de oraş, tabără ostăşească, sat etc. În terminologia cancelariei nu se întâlnesc termenii de capitală sau de reşedinţă. Totuşi, în memoriul său din 4 noiembrie 1599, supus atenţiei împăratului Rudolf II, în care se relata victoria asupra lui Andrei Bathory, Mihai Viteazul evocă intrarea sa în *"Albam, Principum Transilvaniae sedem"*.[1] Şi unii călători străini indică drept capitale, de exemplu pentru Ţara Românească, oraşele Bucureşti şi Târgovişte. În schimb, în hrisoavele emise de cancelaria voievodală sunt nominalizate ca cetăţi de scaun: Bucureşti, Gherghiţa, Târgovişte şi Caracal. În mod cert, în primii săi ani de şedere în tron Mihai Vodă a rezidat în oraşul de pe Dâmboviţa, pe care îl nominalizează prin formulele "scaunul domniei mele în Bucureşti"[2] sau "în scaunul Bucureştilor", "în minunata cetate de scaun în Bucureşti" sau simplu "scris în Bucureşti". Formula "în minunata cetate" se va regăsi şi în acte emise la Târgovişte, dar numai pentru aceste două aşezări urbane. Gherghiţa, în schimb, este indicată în documente ca loc de emitere a hrisoavelor respective prin formula "în scaunul Gherghiţa"[3], "în cetatea de scaun în Gherghiţa" sau "la scaunul oraşului domniei mele la Gherghiţa".

Cât priveşte Târgovişteа, aceasta repetă formularistica atribuită Bucureştilor. Pentru prima oară, este nominalizat "scaunul Caracal" sau "în mijlocul Caracalului", unde se plasa palatul domnesc de acolo. Analizate prin datele oferite de 87 de documente emise în perioada octombrie 1593 – august 1595, rezultă că în tot acest răstimp calitatea de capitală a Ţării Româneşti a revenit în exclusivitate Bucureştilor. Toate celelalte reşedinţe aparţin anilor de după bătălia de la Călugăreni. Astăzi sunt considerate, bine cunoscute, cauzele care au determinat domnia să organizeze mai multe centre de conducere a ţării. Mai întâi Bucureştii era scaun al antecesorilor imediaţi, se plasa mai aproape de hotarul dunărean de interes capital pentru politica nutrită de proaspătul domn, în imediata apropiere erau sate ce compuneau domeniul familiei voievodale din centrul Câmpiei Române. Oraşul Bucureşti era o aşezare urbană de prim rang în Ţara Românească, plasându-se la încrucişarea unor importante drumuri comerciale. Ocuparea şi distrugerea oraşului de către Sinan paşa în octombrie 1595 au creat mai greutăţi, deşi se afirmă într-un raport al bailului veneţian Marco Venier, din 15 septembrie 1595, că reşedinţa voievodală "scăpă nearsă şi nedărâmată".[4] Arheologic, nu au fost interceptate urme ale unui dezastru general la palatul domnesc, aşa cum s-a putut stabili în "pâlnia" Lipscanilor dinspre Sf. Gheorghe Nou, acolo unde stratul gros de moloz, cărbune, cărămizi arse se datează cu monede de la sfârşitul sec. al XVI-lea. Astăzi este greu de ştiut dacă Gherghiţa, preferată de Mihai Vodă, oferea condiţii mai bune decât cele din Bucureşti.

În mod sigur efectele provocate de retragerea oştirii lui Sinan paşa au fost grave atât pentru Bucureşti cât şi pentru Târgovişte, dar nu singurele care l-au determinat pe voievod să abandoneze capitala de pe Dâmboviţa. Un alt motiv rezultă chiar din destăinuirile sale făcute solului polon Lubienicki la 27 iulie 1595, deci înaintea marii confruntări de la Călugăreni şi se desprinde din cuvintele "Pe soţia mea şi pe fiul meu i-am trimis la Târgovişte la poalele munţilor Transilvaniei cu o parte a lucrurilor mele, *fiind un loc mai sigur*".[5] Totuşi, voievodul nu se va stabili imediat la Târgovişte şi va rămâne în "cetatea de scaun în Gherghiţa", aşa cum este consemnat în hrisovul din 15 septembrie 1595[6], urmat de alte şase documente şi de scrisoarea trimisă regelui polon Sigismund III Vasa în ziua de 16 martie 1596, prin care cerea ajutoare. Cel dintâi hrisov cunoscut a fi emis "în scaun

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Târgoviște" poartă data de 12 noiembrie 1595, orașul fiind folosit un timp concomitent cu Gherghița. În mod evident, în ultimii ani ai sec. al XVI-lea capitala preferată a lui Mihai Vodă era orașul Târgoviște, cu unele scurte descinderi la Caracal, în ianuarie 1598 și septembrie același an, Târșor, 10 mai 1598 și în fine București, oraș pe care îl recunoaște în câteva acte scrise în 1596 și 1599 sub formula "cetatea de scaun București" sau "în scaun în București" ș.a. Ultimul său document iscălit în mod sigur la București poartă data de 28 august 1599, fiind dat mănăstirii sale Mihai Vodă, singura de fapt datorită lui în orașul de pe Dâmbovița, plantată pe terasa dreaptă a râului "den sus de București".

Alegerea scaunului domnesc era determinată din rațiuni strategice de stat dar și din motive personale, cazul cel mai concludent fiind târgul Caracal aflat în zona unei mari concentrări de moșii ale lui Mihai Vodă.[7] Gherghița, mai întâi o tabără militară numită de Baltazar Valther: "cetate de asemenea părăsită din Câmpia Română"[8], urmată de Târșor și Argeș care nu au avut rang "de scaun", ci au fost numai locuri din care s-au dat acte domnești, apar mai degrabă ca efecte ale unei politici de revigorare a unor vechi curți de găzduire voievodală. Ele se leagă tot atât de bine de situația noilor orașe Caracal, Ploiești, pe care voievodul le impulsionează, atribuindu-le rostul prin însăși prezența sa. Principalele capitale rămân însă București și Târgoviște, acolo unde și-au desfășurat o activitate mai prelungă instituțiile centrale ale Țării Românești. Numai cancelaria domnească bucureșteană a fost slujită, în perioada octombrie 1593 – august 1595, de cel puțin 44 logofeți, scriitori, grămătici, dascăli, pisari, unii declarați bătrâni, alții mici (tineri n.n.), cei mai mulți localnici și alții veniți de la Balaci, Buzău, Orașul de Floci sau din alte părți. Pe unii dintre ei, precum Iano logofăt, Neagul logofăt, Ivan logofăt, Oprea logofăt, Stan grămăticul, Crăciun ș.a. îi identificăm și în părțile finale ale unor hrisoave emise la Gherghița și Târgoviște, ceea ce sugerează caracterul itinerant al profesiei acestora. Tuturor li se alăturau alcătuitorii corespondenței purtată de voievod cu înalte personalități europene, în limbi de circulație internațională,[9] corespondenți ai unor tipărituri trase în Germania, Italia, Spania, Polonia, Țările de jos, Cehia, Ungaria, Franța, Anglia ș.a.[10] Activitatea acestor contemporani a sporit mult după stabilirea voievodului la Alba Iulia.

Trecerea munților Carpați, în octombrie 1599, a fost determinată de poziția primejdioasă și arogantă a principelui Andrei Bathory. Voievodul Țării Românești avusese, cu toată instabilitatea personală a lui Sigismund Bathory, spatele asigurat, în politica sa constant antiotomană. Repetatele renunțări la tron ce au culminat cu recomandarea vărului său, cardinal în Polonia, Andrei Bathory și atitudinea acestuia slăbeau capacitatea de apărare nu numai a Țării Românești ci și a statelor din Europa Centrală, în frunte cu Imperiul Habsburgic. De aici, închegarea unor raporturi tot mai strânse între curtea vieneză și voievodul valah, fiecare dintre părți urmărind menținerea Principatului Transilvaniei în tabăra antiotomană.

Victoria de la Șelimber din ziua de 18/28 octombrie 1599 a dat câștig de cauză lui Mihai Viteazul care, la 1 noiembrie, era primit în capitala crailor ardeleni. Toate marile orașe de peste munți prin care trecuse, precum Brașov, Făgăraș, Sibiu își deschiseseră porțile, angajându-se să-l sprijine și să-l recunoască drept conducător. Erau manifestări locale, în timp ce festivitatea de la Bălgrad angaja prelați ai bisericilor, instituții centrale, comandanți militari, mult popor. Cel care a depus jurământul episcopului romanocatolic Dumitru Napragyi s-a declarat "dușman dușmanilor și prieten prietenilor lui".[11] Mihai Voievod era primit drept principe al Ardealului, fiind găzduit în palatul princiar. Alba Iulia nu era o localitate necunoscută domnului valah. Încă în rang de mare ban, fugar, el își găsise adăpost în capitala lui Sigismund Bathory, de unde a primit scrisori și bani pentru a ajunge la Istanbul în 1593. În același oraș a venit ca voievod al Țării Românești în anul 1596, când s-a bucurat de ospitalitatea cancelarului Josica, român de origine, devenit colaborator devotat al Bathoreștilor. Cu acest prilej, el a purtat discuții cu Sigismund Bathory la reședința acestuia. În noiembrie 1599 el va rezida "în palatul principelui" de unde își va exercita îndatoriri princiare recunoscute atât pe plan intern cât și european.

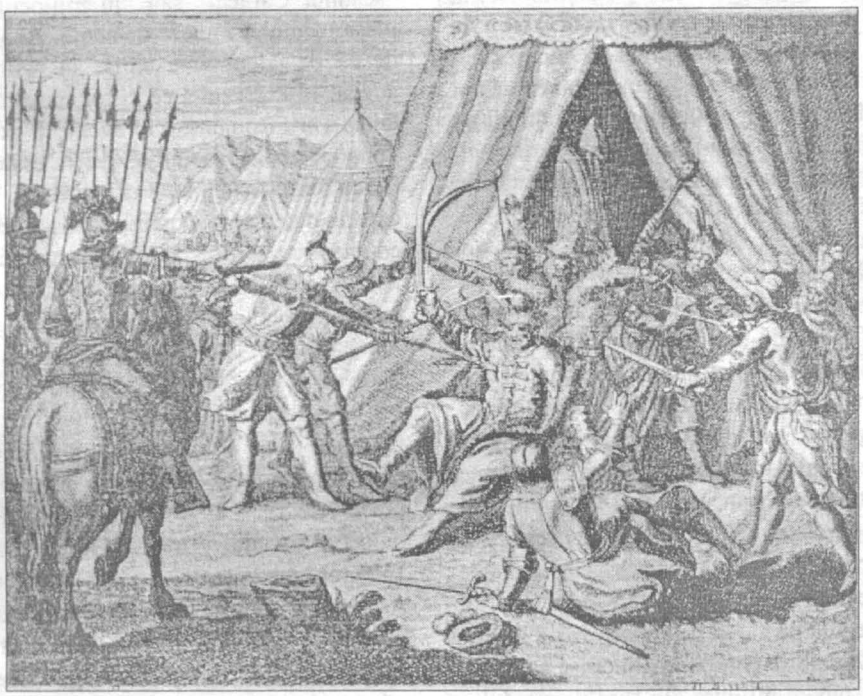

Uciderea lui Mihai Viteazul, în 8/19 august 1601, pe Câmpia Turzii

Începând cu festivitatea din 1 noiembrie 1599, timp de 11 luni, Mihai Viteazul a fost conducătorul legitim al Transilvaniei. Măsurile luate de el se încadrau în categoria îndatoririlor principelui: structurarea Dietei, convocarea și desfășurarea lucrărilor acesteia, dotarea și conducerea oastei, chestiunile juridice și îndeosebi cele fiscale, raportul cu instituțiile de cult, cu țări străine, inclusiv cu Poarta Otomană ș.a.

Deși nu fusese ales de Dietă, această adunare de stat convocată la Alba Iulia în perioada 20 – 28 noiembrie 1599 îl recunoaște "principe milostiv pentru binele întregii creștinătăți", cerându-i "ca Ardealul să rămână sub purtarea de grijă harnică și milostivă a domniei tale".[12] La toate cele

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

trei Diete s-au folosit formule cuvenite principelui Transilvaniei. La rândul său, Mihai Viteazul se intitulează "domn a toată Țara Ardealului și a toată Țara Românească".[13]

El a beneficiat de două reședințe, cea de la Alba Iulia pe care o indică prin termenii "scaunul Bălgrad" și cealaltă "Cetatea de scaun în Făgăraș".

Cu prilejul deplasărilor sale în Principat și îndeosebi cu ocazia intrării în Moldova va emite scrisori domnești de la Brașov, Bretcu și Odorhei. Capitala de bază este Alba Iulia unde funcționa cancelaria domnească, inclusiv centrala aparatului său diplomatic. În timp ce curtea de la Viena nu i-a recunoscut acest titlu ci numai calitatea de "guvernator în Transilvania", Sublima Poartă, singura îndreptățită, conform prevederilor statutare, să confirme conducătorul Principatului Transilvania, i-a trimis însemnele care i-au fost înmânate cu prilejul Dietei de la Brașov din 14 – 16 martie 1600. Practic, de la 1 noiembrie 1599 și până la deznodământul neprielnic al confruntării de la Mirăslău, Alba Iulia a reprezentat, prin prezența voievodului principe, capitala autorității acestuia în Transilvania, Țara Românească și Moldova. Din Bălgrad Mihai Viteazul a desfășurat o vastă strădanie politică și militară, a încercat să adapteze structura statală a Transilvaniei la noile condiții și a emis documente și pentru chestiuni ce priveau proprietăți din Țara Românească sau Moldova. Ca atare, el a fost, faptic, conducătorul celor trei state carpatine în pofida uneltirilor de tot felul inițiate de nunțiul papal Malaspina, de grupa de consilieri imperiali, de unii nobili maghiari și de generalul Gheorghe Basta. În lumina izvoarelor de epocă rezultă faptul că Mihai Vodă a fost nevoit să accepte, la început, lucruri statuate de secole în Ardeal. Însuși jurământul rostit la prima întrunire a Dietei îl obliga prin angajamentul său de "a păstra statul în vechile drepturi și obiceiuri, în toate rânduielile [și] daniile de la sfântul rege Andrei al Ungariei și până acuma, în afară de daniile principelui Sigismund, voi îngădui în stat confesiunea catolică, cea luterană și cea ariană", după cum consemnează secretarul său pentru limba maghiară Ianoși Darahi.[14]

Acest lucru nu îl va împiedica să susțină preoțimea ortodoxă și chiar Mitropolia acestei confesiuni de la Alba Iulia, să numească membri în Dietă și dintre munteni, comandanți ai cetăților de seamă, să schițeze atribuiri de proprietate în Transilvania pentru colaboratorii săi apropiați, să-și exercite calitatea de principe în chestiunile financiare și militare.

Multe din documentele emise la Alba Iulia privesc aprovizionarea oastei cu alimente, uniforme și meșteri, care, praf de pușcă și bani ș.a. Toate acestea vor constitui argumentul rivalilor săi dezlănțuiți în toamna anului 1600. Până la acest stadiu al domniei sale Mihai Vodă a reușit să îndepărteze, pentru un moment, primejdia provocată de poziția lui Ieremia Movilă. Dacă în scrisoarea din 20 decembrie 1599, expediată din Alba Iulia, el propune "fratelui nostru din inimă, celui mai iubit, Ioan Ieremia Moghilă voievod" să înțeleagă motivul intrării sale în Ardeal, care urmărea îndepărtarea cardinalului Andrei Bathory ce îi poruncise ieșirea din tronul Țării Românești, câteva luni mai târziu starea tensionată era în plină desfășurare.

Izvoarele de epocă arată că necesitatea îndepărtării lui Ieremia Movilă se schița încă din luna februarie a anului 1600. Amiciția dintre acesta cu Sigismund Bathory, doritor de revenire în fruntea Principatului, sub patronaj polonez, s-a concretizat prin concentrări de trupe la hotarul carpatin, fapt ce impunea lui Mihai Vodă preîntâmpinarea iminentei agresiuni. Și pentru acest lucru ardelenii au fost puși la noi îndatoriri. Campania trupelor conduse de Mihai Viteazul începută la 24 aprilie/4 mai 1600 a produs fuga precipitată a rivalilor săi în cetatea Hotin. În timpul campaniei Mihai Vodă expediază scrisori către Curtea Imperială sau pentru orașele și autoritățile transilvănene din Roman, Hotin și Suceava.

La 16 mai 1600 învingătorul era la Iași. În anii anteriori, Țara Moldovei avusese capitala, în timpul domniei lui Aron Vodă, în orașul de pe Bahlui nominalizat în cele 46 urice rămase de la acest domn prin formula "în Iași".[15]

Ștefan Vodă Răzvan a menținut tronul de asemenea la Iași. În schimb, Ieremia Movilă a rezidat, cu predilecție, la Suceava unde sunt întărite cele mai multe din documentele sale. Mihai Viteazul, după o scurtă ședere în cetatea mușatină, se va stabili la Iași unde iscălește primul hrisov la 27 mai 1600. La toate cele 9 documente voievodale păstrate, date în Moldova se întâlnește formula scurtă care nominalizează nota de emitere scris "în Iași" sau "în scaunul Iași". Sunt cunoscute uricele date de el mânăstirilor Neamț la 27 mai 1600, Agapia, Bistrița, Pângărați, Secul, Coșuna din Dolj. În atari documente el se intitulează "domn al Țării Ungro Vlahiei și voievod al Țării Ungurești și domn al Țării Moldovei" sau "voievod din mila lui Dumnezeu și domn al Țării Românești și Ardealului și Moldovei", "voievod al țărilor Munteniei, Ardealului și Moldovei" ș.a. Și în hrisoavele emise de fiul său Nicolae Voievod în Țara Românească, acesta, evocându-și părintele, folosește formula "feciorul marelui și preabunului Io Mihail Voievod, craiul a toată Țara Ardealului și domn a toată Țara Moldovei și stăpânitoriu a toată Țara Românească".

Emițând acte pentru toate cele trei state carpatine, fiind recunoscut de instituțiile supreme: Sfatul țării, Dieta, de autoritatea suzerană de la Istanbul, Mihai Viteazul și-a exercitat calitatea de conducător unic al spațiului românesc din capitalele sale principale și secundare în număr de opt (București, Târgoviște, Alba Iulia, Iași, Gherghița, Caracal, Făgăraș, Suceava). Toate acestea sunt nominalizate în documentele scrise de cancelaria domnească drept "orașe de scaun". Semnificația de capitală ce revine așezării nominalizate cu acest rang se degajă și din textul final al scrisorii sultanului Mustafa II către regele Ieh Sigismund III Vasa de la finalul anului 1596, în care se precizează că "S-a dat în orașul nostru de scaun Constantinopol, anul de la nașterea lui Mohamed 1005 luna Rebiul Evel".[16] Cancelaria otomană folosește și formula "Orașul cel Slăvit Constantinopol", care a influențat și pe grămăticii Țării Românești, în timp ce metoda poloneză de a consemna simplu locul de emitere: Varșovia, Cracovia a fost preluată de moldoveni în unele din actele lor oficiale.

Chiar dacă ideea de Unire nu a pornit din rațiuni pe care le atribuim astăzi înfăptuirii ca atare, prezența lui Mihai Viteazul în fruntea Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei în răstimpul mai – septembrie 1600 atestă, prin persoana lui, un act de unire care, după scrisul lui Nicolae Bălcescu, "trebuie să deștepte în noi sentimentul dorinții ce avem de a păstra și de a mări, pentru viitorime, această prețioasă moștenire".[17]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Note:

1. Hurmuzaki, III, 1, Bucureşti, 1888, p. 339.
2. DRH, B, Ţara Românească, XI, pp. 42 – 43.
3. DRH, XI, B, p. 225.
4. G.I. Ionnescu Gion, *Istoria Bucurescilor*, Bucuresci, 1899, p. 103.
5. Tudor Nedelcea, *Mihai Viteazul*, Scrieri, Craiova, 1993, p. 60.
6. DRH, B, XI, p. 183.
7. Ion Donat, *Satele lui Mihai Viteazul*, SMIM, IV, p. 479.
8. Dan Simonescu, *Cronica lui Baltazar Walther despre Mihai Viteazul*, SMIM, III, Bucureşti, 1959, p. 84.
9. Constantin Şerban, *Contribuţii la repertoriul corespondenţei politice şi diplomatice a lui Mihai Viteazul*, vol. *Mihai Viteazul*, red. P. Cernovodeanu şi C. Rezachevici, Bucureşti, 1975, p. 261.
10. Paul Cernovodeanu, *Epopeea lui Mihai Viteazul într-o operă istorică engleză a vremii sale*, vol. *Mihai Viteazul*, pp. 191 – 208; C. Gölner, *Faima lui Mihai Viteazul în Germania*, Vălenii de Munte, 1940.
11. Ion Sârbu, *Istoria lui Mihai Vodă Viteazul, domnul Ţării Româneşti*, Timişoara, 1976, pp. 534 – 535; *Călători străini despre Ţările Române*, IV, p. 130.
12. Eugen Hulea, *Mihai Viteazul la Alba Iulia*, APULUM, XIII, 1975, p. 320.
13. DRH, B, XI, p. 514.
14. *Călători străini despre Ţările Române*, IV, p. 131.
15. DIR, A, Moldova, sec. XVI/4, p. 40.
16. P.P. Panaitescu, *Documente privitoare la istoria lui Mihai Viteazul*, Bucureşti, 1936, p. 36.
17. Nicolae Bălcescu, Opere III, *Românii supt Mihai Voievod Viteazul*, Bucureşti, 1986, p. 19.

(Comunicare susţinută la **Conferinţa Ştiinţifică Internaţională "1600 – 1918 – 1920: Istorie şi Actualitate"** organizată de Forumul Civic Naţional Român, 12 – 13 mai 2000)

Scrisoare din... Baia Mare

Biblioteca Județeană "Petre Dulfu"

– tradiție și modernitate –

Laura TEMIAN

I. REMEMBER

A. Tradiţii de lectură în Baia Mare

1329 – Este atestat documentar oraşul Baia Mare sub numele Rivulus Dominarum;

1669 – 1723 – Cataloagele din această perioadă ale bibliotecii vestitei Schola Rivulina înregistrau 682 titluri şi peste 1.200 volume;

1869 – la fiinţă "Societatea de lectură a elevilor români" de la liceul din Baia Mare, cu o bibliotecă bine organizată;

1919 – Biblioteca Liceului "Gh. Şincai" din oraş avea un fond de peste 10.000 volume pentru profesori şi elevi.

B. Biblioteca publică

28 decembrie 1950 – Iau fiinţă Secţiile Artă şi Cultură din cadrul Sfaturilor Populare Regionale, în subordinea cărora se organizează bibliotecile regionale, raionale şi comunale;

ianuarie 1951 – Biblioteca Centrală Regională Baia Mare îşi amenajează sediul într-un imobil situat pe str. 17 Octombrie (Gh. Şincai) şi, fără să fie marcată o deschidere oficială, se fac primele împrumuturi. Până la sfârşitul anului au fost înregistraţi 1.058 cititori şi un fond de 18.561 volume;

24 septembrie 1952 – Se deschide Secţia pentru copii a bibliotecii;

1953 – Biblioteca este mutată într-un alt spaţiu în care dispune de o mică sală de împrumut, un depozit şi o săliţă de lectură;

1961 – Se înfiinţează Secţia tehnică a bibliotecii, cu sediu propriu;

1962 – Este deschisă Filiala nr. 1;

1968 – Biblioteca Regională devine Biblioteca Municipală Baia Mare;

1971 – Sunt organizate două noi compartimente: informare bibliografică şi legătorie;

1975 – Biblioteca Municipală, prin reorganizare, devine **Biblioteca Judeţeană Maramureş**;

26 – 27 iunie 1976 – Se desfăşoară prima sesiune de comunicări a bibliotecii, cu participare naţională;

iulie 1985 – Se deschide Filiala nr. 2;

august 1985 – Sub ameninţarea prăbuşirii clădirii, cele 210.000 volume ale bibliotecii sunt mutate de urgenţă într-un cămin studenţesc al Universităţii de Nord, aflat în conservare;

ianuarie 1988 – Deschiderea Filialei nr. 3.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

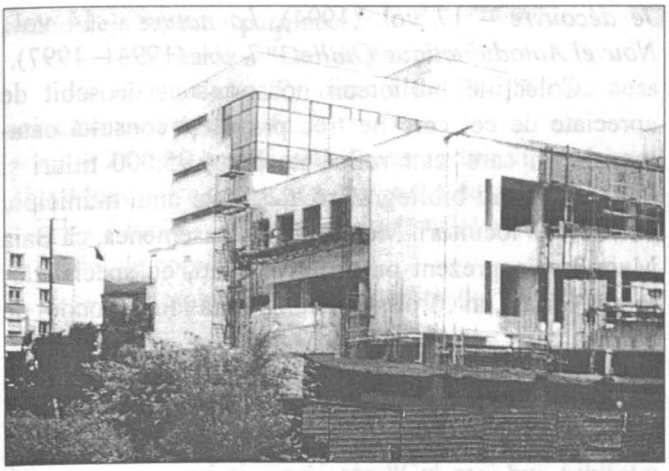

II. DECENIUL TRANZIȚIEI SPRE MILENIUL III

19 iunie 1991 – Se pune "piatra de temelie" la noul sediu al bibliotecii; pentru prima dată în Baia Mare se construieşte un edificiu destinat special unei biblioteci publice.

Demersurile făcute în acest scop datează de prin anii 1970. În 1978, prin Decretul de Stat nr. 535, se aprobă construirea unei biblioteci în Baia Mare, iar în anul 1986, Consiliul Popular Maramureş, prin Decizia nr. 196, a aprobat Planul de situaţie: edificiul bibliotecii urma să fie ridicat în bd. Independenţei, nr. 4 B.

10 decembrie 1992 – Prin Decizia nr. 102 a Consiliului Judeţean Maramureş, Bibliotecii Judeţene îi este atribuit numele **"Petre Dulfu"**;

1992 – Debutează acţiunea de informatizare a activităţilor de bibliotecă pe baza soft-ului ISIS;

12 ianuarie 1993 – Apare primul număr din **"Bibliotheca Septentrionalis"**, buletinul semestrial al bibliotecii;

2 februarie 1993 – Se deschide Filiala nr. 4;

12 – 19 noiembrie 1994 – Se desfăşoară sesiunea interjudeţeană de comunicări "Tradiţii de lectură. Interferenţe cultural-istorice: Maramureş, Satu-Mare, Sălaj, Bistriţa-Năsăud";

28 iunie 1995 – Schimb de experienţă, informare şi documentare a bibliotecarilor din Republica Moldova la biblioteca băimăreană;

mai 1996 – Prin achiziţionarea sistemului integrat TINLIB, se amplifică procesul de informatizare;

1997 – Universitatea de Nord, proprietarul imobilului în care funcţionează biblioteca, începe ameninţările cu evacuarea forţată;

septembrie 1999 – Secţia pentru copii este evacuată în holul instituţiei, colecţiile fiind scoase temporar din circulaţie;

19 mai 2000 – Biblioteca Judeţeană este nevoită să-şi închidă porţile pentru cititori. Colecţiile urmează a fi pregătite în vederea mutării în spaţiile destinate depozitelor din şantier... **Sfârşitul unui lung drum de necazuri şi greutăţi...!**

III. 2001 SAU "AŞEZAREA" VISELOR

25 ianuarie 2001 – După 10 ani de la aşezarea "pietrei de temelie", edificiul bibliotecii, cu aria de desfăşurare de 7.800 mp. şi o suprafaţă utilă de 5.941 mp., are finisate spaţiile ultimelor trei nivele destinate depozitelor de carte.

Aşadar, pentru a patra oară, siliţi de împrejurări, mutăm colecţiile în spaţii provizorii.

La această dată este redeschisă, parţial, Sala de lectură, cu acces la legislaţie, la baza de date LEX şi la cele aproximativ 100 de titluri periodice curente.

1 februarie 2001 – Se redeschide, parţial, secţia Împrumut adulţi;

15 februarie 2001 – Se redeschide, provizoriu, Secţia pentru copii.

Acum, aici, ne desfăşurăm activitatea şi, deşi spaţiile sunt provizorii şi doar o parte din colecţii au putut fi puse în circulaţie, am demarat procesul de înscriere unică a cititorilor.

Este unanim recunoscut faptul că, dintre toate instituţiile de cultură, biblioteca publică cunoaşte cel mai înalt grad de solicitare din partea comunităţii. Motivele principale sunt, de asemenea, cunoscute: natura enciclopedică a colecţiilor, care acoperă o arie largă din preocupările cititorilor (informarea, susţinerea programelor educative, stimularea participării culturale, recreerea), programele atractive desfăşurate şi, desigur, gratuitatea serviciilor. Este şi argumentul fundamental care, de-a lungul anilor, a stat la baza unei selecţii riguroase în achiziţionarea titlurilor.

De-a lungul celor 50 de ani de existenţă, **colecţiile bibliotecii** au adunat multe lucrări de valoare, piese de tezaur, pentru a fi puse la dispoziţia publicului cititor în sălile de lectură destinate adulţilor sau copiilor.

Menţionăm câteva dintre acestea:

Carte românească veche: *Pravila de la Govora* (Govora, 1640); *Cartea românească de învăţătură* (Iaşi, 1643); *Noul Testament* (Bălgrad, 1648); *Biblia lui Şerban* (Bucureşti, 1688); *Îndreptarea legii* (Târgovişte, 1652); Dosoftei, *Viaţa şi petrecerea sfinţilor* (Iaşi, 1682 – 1686); *Biblia lui Bob* (Blaj, 1795); Gheorghe Şincai, *Elementa linquae daco-romanae sive valachicae* (Buda, 1805); *Legiuirea lui Caragea* (Bucureşti, 1818) ş.a.

Carte străină veche: Lorenzo Valla, *De linquae latinae elegantia* (Paris, 1538); Paulus Iovius, *Historiarum sui temporis* (Veneţia, 1552 – 1568); Anton Maria Del Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia* (Venezia, 1718); Ambrosi Calepinus, *Septem linguarum lexicon* (Patavia, 1731); Voltaire, *Oeuvres complètes* (Paris, 1784 –1789) – 58 vol. ş.a.

Ediţii princeps: Mihai Eminescu, *Poesii*; Alexandru Macedonski, *Poesii*; George Călinescu,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria literaturii române de la origini până în prezent; George Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, vol. I – III; Anton Pann, *Noul Erotocrit*, vol. I – V; Liviu Rebreanu, *Frământări*; Ioan Slavici, *Novele din popor* ș.a.

Ediții de lux: Paul Verlaine, *Sagesse* (Paris, 1925); Karl Marx, *Le capital* (Paris, ș.a.); Alfred de Musset, *Les plus beaux vers* (Paris, 1929) ș.a.

Lucrări cu autografe și dedicații, de: Gheorghe Adamescu, Ion Agârbiceanu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, I.Al. Brătescu-Voinești, Petru Comarnescu, Nichifor Crainic, Petre Dulfu, Mircea Eliade, Roberto Fava, Nicolae Iorga, S. Fl. Marian, Ion Minulescu, Ion Pillat, Ioan Slavici, Nichita Stănescu, Vasile Voiculescu, Duiliu Zamfirescu ș.a.

Subliniem faptul că biblioteca noastră are un fond bogat și valoros de lucrări cu autografe și dedicații (aproximativ 600 exemplare), asemenea lucrări stând în centrul atenției întregului colectiv.

Ediții de dimensiuni neobișnuite: ***liliput*** (*Dante, Macedonski, Boris Pasternak*), ***foarte mari*** (Franz Jaffé, *Die bischöfliche Klosterkirche Zu Curtea de Argeș in Rumänien* – Berlin, 1911; Alexandru Odobescu, *Le trésor de Pétrosa* – Paris, 1900).

O atenție deosebită a fost acordată achiziționării lucrărilor de referință – pentru adulți: *Dizionario biografico universale* (1840 – 1849, 5 vol.), *The Encyclopedia Americana* – 30 vol. (1955; 1964), *A Pallas Nagy Lexikona* – 16 vol. (1893 – 1900), *Meyers Neues Lexikon* – 18 vol. (1972 – 1976), *Encyclopaedia Universalis* – 28 vol. (1996), *Encyclopaedia Universalis Michelangelo* – 12 vol. (1973), *Encyclopaedia Britannica* – 24 vol. (1962), *The New Encyclopaedia Britannica* – 32 vol. (1994), *Dicționarul limbii române* – 11 tom. (1913 – 1983), *Enciclopedia dello spettacolo* – 11 vol. (1975), *La Bible* – 12 vol., *Les Grands Mystères* – 16 vol., *Histoire de la Médicine* – 8 vol., Zeno Vancea, *Enciclopedie muzicală* – 23 vol. (1994 – 1997), iar pentru elevi: *Tout l'Univers* – 14 vol. (1994), *Je découvre* – 17 vol. (1994), *La nature* – 14 vol., *Nouvel Autodidactique Quillet* – 7 vol. (1994 – 1997).

Colecțiile bibliotecii noastre sunt deosebit de apreciate de cei care ne trec pragul și consultă cataloagele, în care sunt reflectate peste 95.000 titluri și 380.000 unități bibliografice, destinate unui municipiu cu 151.000 locuitori. Menționăm, de asemenea, că Baia Mare are în prezent patru universități, cu specializări foarte variate, ai căror studenți solicită intens fondul de publicații..

Păstrând structurile ce au continuitate în timp sub aspectul funcțiilor și activităților efectuate, biblioteca băimăreană a adunat și tezaurizat un bogat și valoros fond și l-a pus la dispoziția comunității printr-o paletă diversificată de **servicii**:

– împrumutul de publicații (la domiciliu și la sala de lectură – prin cinci puncte de împrumut, din care trei filiale amplasate în zone cu populație densă) din fondurile proprii, dar și din colecțiile altor biblioteci prin împrumut interbibliotecar;

– îndrumarea lecturii copiilor și adolescenților;

– elaborarea bibliografiilor la cerere (pentru teze de licență și doctorat, cu obligativitatea donării unui exemplar pentru bibliotecă);

– marcarea evenimentelor culturale și istorice de interes pentru comunitate;

– facilitarea dialogului cultural între diverse grupuri și indivizi;

– mijlocirea contactelor directe ale locuitorilor cu personalități ale vieții științifice, literare, artistice;

– colaborarea la programele de formare și perfecționare profesională;

– acordarea de informații faptice privind viața comunității locale.

Sunt bine cunoscute **activitățile** organizate de bibliotecă cu ocazia evenimentelor speciale, activități proprii sau în colaborare cu alte biblioteci din județ și din țară, precum și cu alte instituții de cultură, unele

Publicații editate de Biblioteca Județeană "Petre Dulfu"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

având deja caracter permanent:

– 15 ianuarie – "Dor de Eminescu";

– 30 martie – "Pe urmele lui Păcală". La ceas aniversar cu Petre Dulfu;

– 23 aprilie – Ziua Bibliotecarului din România; Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor;

– 1 iunie – Premierea anuală "Cel mai bun cititor al secției de copii";

– 2 octombrie – "Toamna editurilor băimărene" – salon de carte;

– "Scriitorilor maramureșeni, cu dragoste" – sărbătoarea aniversară a scriitorilor contemporani;

– Colocviile profesionale anuale ale bibliotecarilor maramureșeni și premierea "Cel mai bun bibliotecar".

La acestea se adaugă acțiunile "Oaspetele săptămânii", "Ora de lectură în bibliotecă", expoziții de carte, întâlniri ale cititorilor cu autori și editori, dialoguri profesionale, medalioane aniversare și comemorative, lansări de carte, mese rotunde etc., acțiuni deosebit de interesante și reușite, popularizate prin mass-media locală.

Biblioteca băimăreană este și un centru de informații, deținând o bază de date cu privire la tot ceea ce este semnificativ pentru comunitatea și zona pentru care funcționează. Informațiile faptice referitoare la viața religioasă, politică, economică, cultural-artistică, sportivă din Maramureș, de la începuturi până în prezent, sunt adunate într-un corpus dactilografiat (cinci volume). Acestora li se adaugă informațiile bibliografice, care sunt înregistrate automatizat începând din anul 1992.

În prezent, rețeaua de calculatoare are 17 stații de lucru, în următoarele secții: achiziții – prelucrare, informare bibliografică, sala de lectură, împrumut adulți, împrumut copii, filiala nr. 3. Biblioteca este conectată la Internet, deocamdată, doar pentru servicii interne.

Achiziționarea aparaturii tehnice necesare a permis, începând din anul 1992, desfășurarea unei activități editoriale de valorificare a fondului bibliotecii. Astfel, semestrial, este editat buletinul **"Bibliotheca Septentrionalis"**, bine receptat de colegii din județ și din țară. Suplimentul pentru elevi "Fascinația lecturii", din păcate, și-a întrerupt apariția.

Programul editorial al bibliotecii cuprinde, de asemenea, editarea ocazională a caietelor bio-bibliografice din seria "Personalități maramureșene – Aniversări". Au fost dedicate astfel de lucrări următoarelor personalități: George Pop de Băsești, Alexandru Ivasiuc, N. Steinhardt, Nicolae Breban, Gheorghe Chivu, V.R. Ghenceanu, Săluc Horvat. Această serie a culminat cu editarea lucrării *Autori maramureșeni. Dicționar biobibliografic*, 623 p. cu fotografii, lucrare realizată în cadrul serviciului de informare bibliografică de Laura Temian, Otilia Marinescu și Ana-Maria Brezovszki.

Anual este redactat *Calendarul cultural*, care cuprinde principalele aniversări și comemorări ale unor personalități culturale, științifice, artistice – românești și străine – puncte de reper în desfășurarea manifestărilor proprii instituțiilor de cultură din județ.

S-au realizat *Ghidul bibliotecii* și diverse materiale de prezentare a colecțiilor și serviciilor oferite de bibliotecă.

IV. PROIECȚII ÎN VIITOR

Bibliotecarii băimăreni și-au "așezat" visele, provizoriu, în jumătatea superioară a noului edificiu, acolo unde, spuneam, vor fi depozitele de tezaurizare a colecțiilor.

În acest an Biblioteca Județeană "Petre Dulfu" va sărbători **50 de ani de activitate**. Sperăm din tot sufletul ca această aniversare să fie marcată concomitent cu inaugurarea sediului. Se lucrează intens și avem promisiuni în acest sens. Să dea Dumnezeu să se împlinească!

Iată cum arată BIBLIOTECA NOASTRĂ (în perspectivă):

Situată pe Bd. Independenței, zonă centrală, în vecinătatea Casei de Cultură și a sobrului și luxosului hotel "Carpați", construcția se întinde pe o lungime de 78 m (la stradă) și o lățime de 42 m.

Partea nordică a clădirii are regimul de înălțime: demisol + parter + 5 etaje, iar partea sudică (fațada): parter + 2 etaje.

Funcțiile principale ale bibliotecii, de deservire a populației și de dezvoltare a colecțiilor, sunt distincte, pe nivele.

Accesul în clădire se face dinspre bulevard, printr-o intrare – ieșire principală care să permită controlul unic automatizat al cititorilor.

La **demisol** sunt amplasate serviciile de întreținere: legătoria, atelierul de mecanică-lăcătușerie, garderoba obligatorie, garajul.

Parterul, cu un hol central amplu și elegant, oferă spațiu minunat expozițiilor de carte (în vitrine speciale) și expozițiilor de artă. La acest nivel se află: centrul de înscriere unică în sistem automatizat, serviciul centralizat de împrumut și restituiri (aici cititorul poate afla, prin afișaj electronic, dacă și la ce secție se află cartea dorită și să o împrumute chiar fără a mai urca în secție – printr-un *montcharge*), serviciul de rezervări de cărți la cerere, o mică sală de conferințe și un mic bar de zi. Cea mai mare suprafață a parterului este destinată secției pentru copii, care dispune de: sală de lectură, audiovideotecă, sală cu acces liber la raft, precum și o ludotecă pentru copiii mici. La acest nivel își va găsi locul Biblioteca britanică și o mică sală de lectură cu program non stop.

Etajul I este destinat sălilor de lectură și docu-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mentare pentru carte curentă, pentru fond documentar, pentru periodice. Acest etaj mai găzduieşte: studioul fonic (cu 15 locuri de audiţie individuală la cască), serviciul de informare bibliografică, Centrul de informaţii comunitare, laboratorul de patologie a cărţii şi Biblioteca francofonă. Cu intrare separată, la acest nivel îşi desfăşoară activitatea compartimentul administrativ, serviciul de achiziţii şi prelucrare, precum şi centrul de informatizare.

Etajul II permite desfăşurarea fondului secţiei de împrumut adulţi în acces liber la raft (85 – 90%). Fondul este dispus pe module tematice, pe un joc de denivelări. Odihnitoare zone de refugiu stau la dispoziţia celor care doresc să zăbovească în această secţie. Circulaţia cititorilor este urmărită cu ajutorul camerelor video. O elegantă sală este destinată Centrului Cultural Universal.

Etajele III, IV, V sunt destinate Depozitului legal, Fondului de carte documentară "Maramureş", exemplarelor de tezaurizare şi creşterilor fondului. Circulaţia cărţilor pe verticală (spre etajele inferioare) este realizată prin lifturi speciale.

Dotată cu mobilier specific, modern, biblioteca băimăreană se va înscrie, cu siguranţă, printre bibliotecile româneşti de ţinută europeană.

Pentru viitorul apropiat ne-am propus deschiderea unor noi filiale: în Baia Mare (pentru rromi), în Basarabia (biblioteca noastră are deja o tradiţie în dotarea cu carte românească a Bibliotecii Transilvania din Chişinău) şi în Bucovina.

Am trecut prin multe greutăţi, am realizat multe lucruri frumoase şi ne aşteaptă altele mai frumoase. Totul a fost şi este posibil pentru că, în afara colecţiilor valoroase pe care le deţinem şi a spaţiului minunat în care ne vom desfăşura activitatea, biblioteca băimăreană are un colectiv cu o bună pregătire profesională şi o dăruire exemplară.

Meridian biblioteconomic

Agenda INTAMEL

Conferinţa INTAMEL

Amman, 24 – 30 septembrie 2001

Ammanul se pregăteşte pentru o primire specială

Mohammad Subeihi, Director al Departamentului Biblioteci Publice din Marele Amman, are în vedere un program interesant, ocazionat de Conferinţa INTAMEL ce are loc pentru prima dată în Iordania (şi în Orientul Mijlociu). După recepţia la care vor participa personalităţi şi care va marca deschiderea conferinţei, ce se va desfăşura la Centrul Cultural Al-Hussein, primele patru zile vor fi dedicate programelor cu specific profesional şi sesiunilor INTAMEL.

În momentul de faţă, detaliile nu sunt definitivate, însă programul va supune atenţiei serviciile oferite de bibliotecile din Iordania precum şi comunicări referitoare la bibliotecile publice şi şcolare şi la centrele comunitare, universităţile şi bibliotecile naţionale dotate cu tehnologie informaţională dar şi la Asociaţia Bibliotecilor din Iordania. Se fac aranjamente pentru vizite la biblioteci, inclusiv la Biblioteca Universitară Iordaniană şi la Biblioteca Publică a Fundaţiei Abdul Hameed.

La fel ca şi la ultimele conferinţe, s-a alocat timp pentru ca membrii INTAMEL să îşi prezinte lucrările, să comunice preocupările lor actuale sau să îşi împărtăşească experienţe a căror aplicabilitate ar putea fi extinsă. Astfel de sesiuni constituie, în prezent, o parte integrantă a conferinţelor INTAMEL, sporind atenţia asupra bibliotecii care găz-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

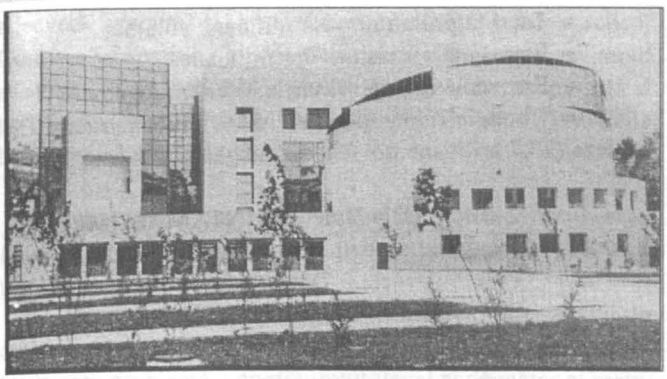

Centrul cultural Al-Hussein – gazda Conferinței 2001

duiește manifestarea.

Mohammad le cere participanților care intenționează să prezinte lucrări să îl contacteze cât mai curând posibil, pentru a putea programa și organiza sesiunile. Se intenționează ca lucrările, sau un rezumat al lor, să fie incluse în paginile web ale INTAMEL, pe INFLANET. Programul cultural va oferi membrilor INTAMEL ocazia de a explora patrimoniul istoric și cultural al Iordaniei, prin vizite la siturile din nordul țării și printr-o călătorie la sud de Aqaba, la Marea Roșie, unde se va rămâne peste noapte, pentru ca în ziua următoare să se viziteze Petra, cel mai faimos sit istoric al Iordaniei.

(Din Buletinul **INTAMEL** "METRO",
nr. 20/iulie 2001, p. 1)
Traducere de Aura CONSTANDACHE

Pionieri ai bibliotecii hibride

Maija Berndtson, Director al Bibliotecii Metropolitane din Helsinki, instituție care s-a alăturat recent INTAMEL, prezintă un serviciu de bibliotecă cunoscut pentru utilizarea inovațiilor tehnologice de vârf în scopul îndeplinirii unor obiective pe termen lung.

Cultura finlandeză este solid fundamentată pe instruire. Suntem renumiți ca fiind cititori și utilizatori de bibliotecă avizi, iar serviciile noastre de bibliotecă reprezintă o utilitate publică fundamentală, prevăzută ca atare în legile țării. În medie, un finlandez împrumută 19 cărți pe an de la una dintre cele 950 de biblioteci publice sau de la unul din cele 208 bibliobuze din țară.

Biblioteca Metropolitană din Helsinki, înființată în 1860, este cea mai mare bibliotecă publică din țară și funcționează, de asemenea, ca bibliotecă centrală pentru bibliotecile publice din Finlanda.

Bibliotecile noastre publice, printre care Biblioteca Metropolitană din Helsinki, sunt binecunoscute pentru indicatorii statistici realizați, pentru arhitectura de vârf, pentru viteza de exploatare a tehnologiilor informației și pentru cooperarea la nivel național.

Cable Book Library ca instituție-pilot pentru serviciile IT

Biblioteca Metropolitană din Helsinki a fost una dintre primele biblioteci publice din lume care au oferit servicii Internet clienților săi. Instituția-pilot a fost Cable Book Library (înființată în 1994), care se distinge, chiar și astăzi, printre furnizorii de acces Internet și de servicii IT. Cable Book Library a fost lansată mai întâi în fosta fabrică Nokia, apoi a fost mutată în centrul orașului, într-o clădire numită Lasipalatsi (Palatul de Sticlă).

Scopul nostru, de la bun început, a fost ca serviciile IT oferite cetățenilor din Helsinki să fie accesibile în mod egal și la un nivel calitativ ridicat în întregul sistem de biblioteci. Fiecare bibliotecă furnizează utilizatorilor acces gratuit la Internet. În prezent, numărul total al stațiilor de lucru depășește 200.

Information Gas Station (iGS) – o modalitate modernă de servire a clienților

Ideea unui nou sistem de servicii, iGS, oferit de Cable Book Library s-a născut în primăvara anului 2000. Stația de servicii de informare este nouă atât în privința aspectului, cât și a principiului aplicat. Crearea iGS s-a bazat pe modelul unei benzinării. iGS servește clienții fie la fața locului, fie prin telefon, fax sau chiar mesaje sub formă de text (SMS) și este constituită din două elemente: la stația de servicii clienții primesc îndrumare individuală și instrucțiuni, dar pot, de asemenea, să-și caute singuri informațiile la o "pompă de informații", adică la o stație iGS de lucru separată, care a fost instalată cu banii pe care Biblioteca Metropolitană din Helsinki i-a primit în anul 2000 de la Fundația Bill&Melinda Gates. Acest prim Premiu pentru Acces la Instruire (*Access to Learning Award*), în valoare de un milion de dolari, a fost acordat Bibliotecii Metropolitane din Helsinki pentru acțiunile de excepție întreprinse în scopul creșterii continue a accesului tuturor persoanelor la calculatoare și la Internet. (http://igs.kirjastot.fi)

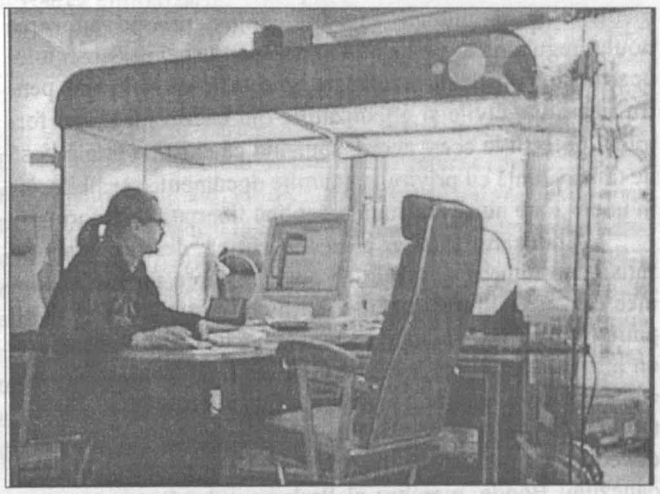

Sistem de servicii iGS în Helsinki

Ceva vechi – ceva nou

iGS constituie o excelentă exemplificare a scopului urmărit de Biblioteca Metropolitană din Helsinki de a combina vechile și verificatele metode cu cele noi, inovatoare. Ținta finală este realizarea unei biblioteci hibride care să răspundă nevoilor variate ale utilizatorilor într-un mod multifațetat.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Metropolitană din Helsinki pe scurt (2000)

- Puncte de acces public: biblioteca centrală şi 36 de biblioteci filiale, 2 bibliobuze (43 de puncte de servire), 18 biblioteci în interiorul altor instituţii şi 2 alte puncte de servire, plus un serviciu de furnizare la domiciliu;
- Serviciile online pot fi găsite la www.lib.hel.fi/english;
- Colecţii: 2 milioane volume;
- Total împrumuturi: 9,1 milioane volume;
- Frecvenţă utilizatori: 7,1 milioane;
- Frecvenţă utilizatori virtuali: 15 milioane;
- Cheltuieli operaţionale: 154,9 milioane mărci finlandeze (23,7 milioane dolari); 500 angajaţi.

(Din Buletinul INTAMEL "METRO", nr. 20/iulie 2001, p. 4)
Traducere de Robert CORAVU

Agenda EBLIDA

EBLIDA

Propuneri pentru legislația și directivele Consiliului

Accesul la documente: adoptarea oficială de către Consiliu este aşteptată în luna iunie

Pe 2 mai, Parlamentul a aprobat acordul conţinând compromisul la care s-a ajuns în legătură cu accesul public la documentele UE. Întrucât între Consiliu şi Comisie există deja un acord, nu mai sunt necesare lecturi suplimentare ale textului. Acest regulament va intra în vigoare în interval de 6 luni, dar instituţiile vor avea încă 6 luni, conform prevederilor regulamentului, pentru a-şi întocmi registrele şi documentele.

Dl. Cashman, raportor şi membru al Parlamentului European, a salutat în mod special prevederea conform căreia instituţiile interesate trebuie să prezinte o evidenţă a documentelor şi să publice rapoarte anuale privind aplicarea noului regulament. Pe de altă parte, membri ai parlamentului aparţinând partidelor ecologiste, grupurile ce militează pentru libertăţile civile şi organizaţiile din cadrul media au formulat obiecţii la acest acord, spunând că există o totală lipsă de transparenţă cu privire la anumite documente sensibile, iar în unele zone nu se constată o deplină libertate de informare.

Comisarul Barnier a recunoscut că, deşi nu poate da satisfacţie tuturor, Comisia ar putea accepta toate amendamentele. Consiliul a salutat în mod particular faptul că punerea în aplicare a unui document va trebui să se facă într-un interval de 15 zile lucrătoare, în loc de o lună de zile, aşa cum prevedea actuala legislaţie. Cu toate acestea, există totuşi limite în ceea ce priveşte deschiderea UE, după cum a dovedit-o faptul că Consiliul de miniştri a respins solicitarea danezului Bonde, membru al Parlamentului European, de a avea acces la procesele verbale ale şedinţelor instituţiilor UE în care se discută textele finale şi la copiile proiectelor de lege.

Educaţie: se aşteaptă acordul politic al Consiliului privind libertatea de mişcare

Pe 15 mai, în a doua lectură, Parlamentul a adoptat raportul Evans (membru al Parlamentului) privind libertatea de mişcare. Parlamentul a amendat poziţia Consiliului şi a inclus referinţele vizând planul de acţiune referitor la libertatea de mişcare. A fost precizat şi demersul ce trebuie făcut de Comisie şi de statele membre, aşa cum s-a cerut la summit-ul de la Nisa. Pe lângă acestea, Parlamentul a respins acea acţiune, reprezentând poziţia Consiliului, care prevedea că o vizită temporară într-o altă ţară nu trebuie să dureze mai mult de "un an, în principiu".

Prima parte a Recomandării sugerează statelor membre măsuri care să impulsioneze libera deplasare a persoanelor, de ex. înlăturarea obstacolelor legislative şi administrative, pregătirea lingvistică, sprijin financiar, promovarea calităţii pregătirii şi accesul la informaţii. A doua parte invită statele membre să ia măsuri adecvate pentru fiecare categorie de persoane (studenţi, persoane care urmează un program de perfecţionare, tineri voluntari, profesori şi instructori). Deşi vizează, în principal, naţiunile comunitare, Recomandarea se referă şi la naţiuni din ţările lumii a treia, în măsura în care acestea participă la un program comunitar pentru tineret sau de educaţie şi pregătire.

Pe data de 28 mai, Consiliul pentru Educaţie a ajuns la un acord politic în privinţa textului amendat de Parlament. Aprobarea oficială va fi dată curând, cu ocazia viitoarei şedinţe a Consiliului. Astfel, Recomandarea va fi semnată de Parlament şi de preşedinţii Consiliului înainte de sfârşitul lunii iunie.

Programe – Planuri de acţiune

Europa electronică: lansarea iniţiativei europene privind digitalizarea

Rolul digitalizării în crearea conţinutului digital a fost recunoscut în planul de acţiune eEuropa 2002. Pe 4 aprilie 2001, reprezentanţi şi experţi din statele membre s-au reunit la Lund (Suedia) pentru a identifica modalităţile în care s-ar putea institui un mecanism de coordonare a programelor de digitalizare, în scopul stimulării conţinutului european al materiilor, în cadrul reţelelor electronice globale.

La reuniunea de la Lund s-au convenit următoarele: crearea unui forum de coordonare cu caracter permanent; edificarea unei concepţii europene asupra politicilor şi programelor şi a unor mecanisme care să promoveze o practică

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

adecvată precum și armonizarea abilităților cu practica; Comisia va susține obiectivele inițiativei eEuropa sprijinind activitățile de coordonare, crearea de centre de competență și promovând în continuare standarde precise pentru practicile în domeniul digital.

Internet: un nou website pentru utilizarea Internetului în condiții de protecție sporită, conform planului de acțiune Internet

Planul de acțiune vizând utilizarea Internetului în condiții de protecție sporită constituie răspunsul UE la controversata problemă a conținutului ilegal și dăunător al materialelor prezente pe Internet. Comisia Europeană a creat un nou website pentru a promova utilizarea în condiții de protecție a Internetului. Se acordă atenție cooperării cu industria și implementării propriilor dispoziții.

Programul IST (Information Society Technology): noul website prezintă spații de întruniri virtuale

Cercetarea Comunitară și Serviciile de Dezvoltare și Informare (CORDIS – Community Research and Development Information Services) oferă o nouă cale de acces la Intranet și la forumurile de discuții găzduite pe serviciul său (http://bbs.cordis.lu). Acesta furnizează informații despre felul în care se pot iniția noi forumuri pentru grupuri și rețele din sfera cercetării și a programelor de dezvoltare. Este în curs de perfecționare o nouă modalitate de a găzdui dezbateri și forumuri, având și o componentă colocvială.

Cultură: miniștrii nu au ajuns la un acord în privința protecției copiilor

Pe 21 mai, miniștrii Culturii s-au întâlnit la Falun (Suedia). Temele abordate s-au referit la sectorul audiovizual în perspectiva extinderii UE, la diversitatea culturală în domeniul cinematografiei, la condițiile de viață ale artiștilor și interpreților și la protecția minorilor împotriva conținutului poluant al unor materiale difuzate prin media.

Comisia Europeană a prezentat un studiu privind impactul reclamelor publicitare destinate minorilor. Studiul arată că reclamele publicitare destinate minorilor sunt acompaniate de numeroase reglementări la nivel național, care depășesc standardele minime din directiva "Televiziunea fără frontiere". Miniștrii nu au ajuns, totuși, la un acord privind propunerea suedeză de a consolida protecția copiilor față de reclamele TV, astfel că dezbaterea a fost amânată până spre sfârșitul anului 2002.

Pe lângă acestea, miniștrii au mai discutat despre posturile publice de televiziune. Ei au fost de acord că statele membre au dreptul să precizeze sursele de finanțare ale serviciilor publice, la nivel național. Sub presiunea posturilor private, Comisia va prezenta, probabil în septembrie, un raport în acest sens.

Protecția datelor: noul ghid elaborat de Comisie referitor la protecția datelor

Armonizarea prevederilor privind protecția datelor în cadrul UE are ca scop realizarea liberei circulații a informațiilor între statele membre, inclusiv date cu caracter personal, garantându-se, totodată, un înalt grad de protecție pentru oricare persoană implicată. Cadrul legal realizat se regăsește, în principal, în Directiva 95/46/CE (Directiva privind Protecția datelor) adoptată pe 24 octombrie 1995. Statelor membre li s-a cerut să pună în aplicare această Directivă în interval de trei ani de la adoptarea ei.

Comisia Europeană a publicat un ghid intitulat *Protecția datelor în Uniunea Europeană* prin care se urmărește informarea cititorilor cu prevederile comunitare referitoare la colectarea și utilizarea datelor personale și la modul de acționare atunci când se constată violarea drepturilor. Ghidul poate fi accesat, în toate limbile oficiale, la: http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/media/dataprot/news/guide.htm

Comerțul electronic: dezbateri în instituțiile UE privind serviciile în domeniul financiar

Pe 7 mai, miniștrii din Consiliul ECOFIN au dezbătut propunerea privind comerțul electronic și serviciile în domeniul financiar. În timp ce Comisia propune aplicarea principiului țării de origine a furnizorului, Franța, Spania, Grecia, Belgia și Portugalia se opun în continuare acestei soluții, în special datorită prevederilor referitoare la protecția consumatorilor precum și influenței asociațiilor consumatorilor. S-a subliniat importanța: armonizării efective a măsurilor destinate protecției consumatorilor în zona serviciilor financiare și de marketing; aplicării perioadei de reflecție – în acele țări unde aceasta există – în beneficiul consumatorilor; stabilirii unui anumit grad de transparență pentru consumatori în cazul legislației cu aplicabilitate la obligațiile pre-contractuale.

Deplângând regula unanimității care ar putea bloca strategia Comisiei, comisarul Bolkestein a sugerat posibilitatea unei cooperări mai intense și a unor abordări, cum ar fi recomandările, care exclud obligativitatea, și mai puțin propunerile legislative. Între Consiliu și Parlament au apărut deja divergențe de opinii, unele dintre acestea fiind în favoarea competiției taxelor, pe de o parte, iar altele în favoarea armonizării.

Educație: Parlamentul a adoptat trei rapoarte privind educația și instrucția

Pe 15 mai Parlamentul a adoptat raportul Alavanos (membru al Parlamentului European) referitor la educația și noile tehnologii ale viitorului. Parlamentul și-a exprimat, totuși, regretul pentru faptul că raportul Comisiei a tratat educația dintr-un punct de vedere tradițional, acela al instruirii copiilor și tinerilor în instituții de profil, neglijând importanța educației permanente pentru adulți. În raportul Parlamentului se face un apel ca noile tehnologii să fie puse la dispoziția tuturor cetățenilor și se propune ca sistemele instructiv-educative să fie încurajate prin noi tehnologii provenind nu doar din finanțare publică ci și de la investitori particulari.

Politica informațională: o nouă cale de acces la informații pentru țările lumii a treia

Începând cu 21 mai 2001, în cadrul relațiilor dintre UE și țările lumii a treia, publicul are acces la un nou instrument – website-ul Consiliului (http://ue.eu.int/pesc). Secretariatul General al Consiliului și Comisia au creat fișiere ce conțin informații referitoare la cadrul juridic, instituțional și politic precum și la asistența financiară și la relațiile bilaterale dintre statele membre ale UE și un prim grup de peste 30 de țări din lumea a treia. Aceste fișiere nu sunt documente oficiale, ci o sinteză a informațiilor ce au circulat între diferite surse – Comisie, statele membre, instituții financiare internaționale).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Această acțiune a început cu statele vecine, cu țările mediteraneene și din Europa centrală și de est și cu țări din CSI cărora li se vor adăuga unele țări din Asia, Africa subsahariană și America Latină.

Politici sociale: decizia Consiliului privind agenda politicilor sociale

Pe data de 7 mai, Consiliul ECOFIN a decis publicarea "Agendei politicilor sociale" (adoptată în noiembrie 2000) în seria "C" a Jurnalului Oficial al Comunității Europene. Agenda definește priorități specifice de acțiune în următorii cinci ani, pentru întreg spectrul politicilor sociale ce vizează șase orientări strategice, și anume: locuri de muncă mai multe și mai bune; flexibilitate și securitate la locul de muncă; lupta împotriva sărăciei, excluderii și discriminării; protecție socială; egalitatea sexelor și aspectele sociale ale extinderii UE.

Tineret: ECAS a lansat linia fierbinte europeană

Pe 9 mai, Serviciul de Acțiune pentru Cetățenii Europeni (European Citizen Action Service – ECAS) a înființat un telefon și o linie fierbinte electronică pentru a înlesni oricărui cetățean european, în special studenților și celor proaspăt calificați și aflați în căutarea unui loc de muncă, să adreseze întrebări unor persoane autorizate competente. Problemele discutate sunt, de ex., vizele, permisul de rezident, asigurarea medicală, recunoașterea diplomelor academice și a calificărilor profesionale, accesul la informații privind locurile de muncă în alte țări și programele UE.

Linia fierbinte, care va funcționa timp de o lună, va facilita întocmirea unui raport destinat instituțiilor UE, ca răspuns la recentul comunicat al Comisiei în legătură cu libertatea de mișcare.

Tineret: Carta albă asupra politicilor pentru tineret va fi adoptată în curând

Comisarul Reding pregătește o Cartă albă asupra politicilor vizând tineretul prin care se intenționează a se oferi un răspuns preocupărilor oamenilor, ca și îmbunătățirea vieții tinerilor din Europa. Pe 28 mai, miniștrii educației au dezbătut propunerile Comisiei referitoare la o nouă politică pentru tineret. Documentul final va fi prezentat la viitoarea întrunire a miniștrilor educației, din luna noiembrie, urmând, astfel, a fi adoptată sub Președinția belgiană.

(Din Buletinul **EBLIDA** "Hot News", mai 2001)
Traducere de Aura CONSTANDACHE

Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă

– comentarii preliminare –

În secolul XX s-a recunoscut faptul că educația constituie un drept individual; pentru individ, procesul instructiv-educativ reprezintă calea spre evoluția proprie și spre o viață mai bogată. În plus, un nivel general mai înalt al educației constituie o condiție necesară pentru creșterea economică și a gradului de utilizare a forței de muncă.

În ultimele decenii, și în special în ultimul, necesitatea educației permanente s-a aflat în topul agendei politice.

În 1996, prezentând la UNESCO raportul Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, *Învățătura: o comoară lăuntrică*, Jacques Delors spunea: "Secolul nostru a fost în aceeași măsură unul al zgomotului și furiei cât și al progresului economic și social – progres care, oricum, nu a fost repartizat în mod egal. La începutul noului secol în care se prefigurează neliniști, dar și speranțe, este esențial ca toți oamenii cu simț de răspundere să își îndrepte atenția spre obiectivele și metodele procesului educativ. Opinia Comisiei este că educația nu e doar un proces continuu de perfecționare a cunoștințelor și abilităților ci – mai ales – o modalitate excepțională de realizare a evoluției personale și de edificare a unor relații între indivizi, grupuri de persoane și națiuni". Atunci când membrii Comisiei și-au acceptat mandatul, ei au adoptat explicit și acest punct de vedere.

Cu aceeași ocazie, Jacques Delors a mai spus: "În ceea ce privește educația, Comisia consideră că răspunsuri pertinente la problemele generate de neconcordanța dintre cerere și ofertă pe piața muncii pot veni de la un sistem mai flexibil care să permită o diversitate curriculară mai mare și care să creeze punți între diferitele tipuri de educație sau între activitatea lucrativă și instrucția ulterioară. O astfel de flexibilitate ar mai contribui la reducerea eșecurilor școlare și a irosirii potențialului uman.

Aceste îmbunătățiri, posibile și fezabile, nu eludează, totuși, necesitatea înnoirilor de ordin intelectual și a implementării unui model de evoluție susținută bazat pe elementele specifice fiecărei țări. Ținând cont de avântul științei și tehnologiei și de importanța tot mai mare a cunoștințelor în sfera producției de bunuri și a serviciilor, trebuie să regândim locul de muncă precum și noul statut al muncii în societatea viitoare. Pentru a crea societatea de mâine, imaginația va trebui să devanseze progresul tehnologic în scopul evitării creșterii șomajului și a inechităților sociale.

Din aceste motive, conceptul de educație continuată pe durata întregii vieți, cu toate avantajele ce decurg din flexibilitatea, diversitatea și utilitatea acesteia oriunde și oricând, implică un sprijin important. Este necesară regândirea și lărgirea noțiunii de educație continuă. Aceasta trebuie să se adapteze nu doar schimbărilor ce au loc în chiar natura muncii; ea trebuie să constituie, de asemenea, un proces continuu de formare a unei ființe umane complete având cunoștințe, aptitudini, precum și facultatea și abilitatea de a acționa. Ea trebuie să le permită oamenilor să conștientizeze locul lor și cadrul în care acționează și să îi încurajeze în asumarea rolului lor social la locul de muncă și în mijlocul comunității". Educația permanentă cuprinde diferite forme de pregătire și instruire, cu caracter oficial sau neoficial, cum ar fi sistemul școlar (primar, secundar, terțiar), auto-educația adulților, cercetarea și perfecționarea individuală sau într-un

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

grup organizat, în afara sistemului oficial de învățământ.

În cadrul tuturor acestor forme de educație și instruire se simte nevoia unor metode de lucru care să dezvolte abilitatea de a căuta informația și care să conducă la o cunoaștere activă și independentă. Sălilor de clasă și manualelor tradiționale trebuie să li se adauge, așadar, arhive, biblioteci și muzee, precum și acele instituții ce pot oferi o serie întreagă de îndrumări, din diverse domenii, utile în activitatea de căutare a informațiilor.

Bibliotecile și educația permanentă

Într-o societate în care procesul educativ este permanent – indiferent că se desfășoară în cadru oficial sau neoficial – bibliotecile reprezintă puncte centrale de legătură între sistemul instructiv-educativ local și resursele globale de informare și cunoaștere. Rezultă că bibliotecilor trebuie să li se permită să joace un rol de importanță fundamentală în evoluția viitoarelor sisteme de educare continuă. Dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare a pus deja baza necesară creării de rețele informaționale, ceea ce a făcut posibil ca și utilizatorii unor mici biblioteci locale să aibă acces la surse de informare nelimitate, la nivel global. Bibliotecile mai oferă și îndrumare și inițiere în căutarea informațiilor ca și indicații referitoare la calitatea surselor de informare. În acest fel, bibliotecile devin o condiție – dacă nu suficientă – în orice caz, necesară unei societăți în care accesul la cunoaștere se face în mod democratic. În această nouă situație, bibliotecile și bibliotecarii vor trebui să se adapteze noilor cerințe, obligații profesionale și condiții de lucru. În momentul de față însă, avem nevoie de mai multe cunoștințe în legătură cu felul în care vor trebui remodelate bibliotecile și regândit profilul profesiei de bibliotecar pentru a răspunde mai bine așteptărilor și noilor solicitări.

Evoluția bibliotecilor este legată de istoria locală și națională. Contextul politic, economic și social creează, modelează și transformă bibliotecile. De aceea bibliotecile sunt diverse și diferite. Cea mai modernă și bine dotată bibliotecă nu este, în mod obligatoriu, și cea mai cunoscută pentru stimularea participării publicului și a democrației. Pentru a perfecționa biblioteca și bibliotecarul de mâine va trebui să ținem seama de experiențele dobândite în situații radical diferite. Un prim pas în procesul de creare a bibliotecii și bibliotecarilor de mâine va fi acela de a aduna informații și exemple pozitive din experiențele contemporane, indiferent dacă acestea vin de la nord, sud, est sau vest.

Sugestii privind implicarea bibliotecilor

Utilizarea bibliotecilor în educația pentru muncă și ulterior procesului muncii.

Cooperarea bibliotecii cu structuri locale ale societății, de ex. diferite instituții din domeniile educației, industriei și comerțului, sănătății și ecologiei.

Rolul bibliotecilor în apărarea și promovarea participării democratice, a accesului liber la informații și a libertății de exprimare.

Metode și strategii pedagogice adaptate educației adulților și grupurilor cu nevoi speciale, de ex. persoane cu handicap și diverse minorități.

Profilul profesional al bibliotecarului, cu referire, de ex., la abilitatea de a căuta informațiile, la pregătirea pedagogică, didactică și ICT.

Funcția bibliotecilor de conservare și prezentare pentru public a patrimoniului cultural, de ex., tradiția orală și limba maternă.

Crearea de rețele electronice între bibliotecile publice și bibliotecile din domeniile cercetării, învățământului și alte tipuri de biblioteci.

Extinderea rețelelor electronice dintre biblioteci și instituții și organizații din domeniul educației.

Utilizarea în biblioteci a tehnologiei de informare și comunicare (ICT) în cadrul procesului de educare continuă.

Managementul colecțiilor, de ex., raportul între cărți, ziare, mijloace electronice și audiovizuale.

Proiectul Declarației EBLIDA privind rolul bibliotecilor în educația permanentă

- Prezentarea asociației EBLIDA;
- Prezentare generală a procesului educativ permanent;
- Prezentare generală a rolului bibliotecilor (urmează a fi inserată);
- Rolul bibliotecilor în educația permanentă;
- Rolul bibliotecilor prezentat în Memorandumul Comisiei cu privire la educația permanentă (urmează a fi detaliat).

Prezentarea asociației EBLIDA

EBLIDA este o organizație non-guvernamentală și non-profit a asociațiilor bibliotecilor naționale, de informare și documentare și a arhivelor din Europa. Fondată în anul 1992, EBLIDA și-a propus ca obiective majore acelea de a acționa ca o organizație lobistică ce promovează, la nivel european, interesele comunităților din biblioteci și centre de informare, care pune la dispoziția membrilor ei informații de ultimă oră asupra evoluțiilor europene, inclusiv directive, legi și inițiative de interes pentru cei care activează în domeniul bibliotecar și cultural și care consolidează cooperarea între membrii ei din Europa.

Prezentare generală a procesului educativ permanent

EBLIDA agreează concluziile Consiliului European de la Lisabona care arată că succesul tranziției spre o economie și o societate bazate pe cunoștințe solide trebuie să fie acompaniat de un demers în direcția unui proces instructiv-educativ permanent și, de asemenea, salută faptul că educația permanentă ocupă un loc de frunte pe agenda politică. Se recunoaște necesitatea lărgirii noțiunii de educație permanentă dincolo de deprinderile de bază legate de citit și socotit, și însușirii unor calificări noi, de ultimă oră. Acest lucru este necesar în vederea trecerii la o societate bazată pe cunoaștere, reducerii discrepanțelor sociale și de pregătire/instruire, în vederea creșterii utilizării forței de muncă și pentru a încuraja o atitudine civică activă într-o democrație sănătoasă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Rolul bibliotecilor în educația permanentă

EBLIDA consideră că bibliotecile joacă un rol fundamental în dezvoltarea strategiilor pentru educația permanentă. EBLIDA constată cu dezamăgire faptul că în Memorandumul Comisiei referitor la educația permanentă, bibliotecile sunt menționate doar o singură dată, la fel ca târgurile de mărfuri și depourile de autobuze. Se trece, astfel, cu vederea funcțiunea de bază a bibliotecilor, care nu este doar aceea a unui loc în care se prestează niște servicii, ci și a unui partener activ care oferă îndrumare competentă, instruire și acces la resursele aflate în sediul respectiv.

Noțiunea de educație permanentă implică abilitatea de a căuta, în mod activ și independent, informații și cunoștințe. Așadar, sălilor de clasă și manualelor tradiționale trebuie să li se adauge arhive și muzee, precum și acele instituții ce pot oferi o serie întreagă de îndrumări, din diverse domenii, utile în activitatea de căutare a informațiilor.

Acest proces are două etape: prima este accesul. Bibliotecile asigură accesul la un domeniu vast de resurse, la media tradiționale și electronice, care nu sunt la îndemâna oricui. Pentru a accesa aceste informații utilizatorii trebuie să dobândească deprinderi noi. Majoritatea utilizatorilor știu cum se lucrează cu o carte (de ex. apelează la tabla de materii, la index etc.). Mulți, însă, nu știu cum să folosească un PC sau cum să se descurce printre sutele de interfețe ale bazelor de date, enciclopediilor, jurnalelor etc. Ei pot fi îndrumați și inițiați în acest sens de profesioniștii în știința informațiilor. A doua etapă constă în identificarea, evaluarea, interpretarea informației corecte. În arealul tradițional, materialul publicat de un editor de marcă ne dă un indiciu în privința calității, autenticității acestuia. Bibliotecarii, la rândul lor, selectează pentru grupuri specifice de utilizatori materialele cele mai adecvate și de bună calitate. Astfel, utilizatorii au garanția calității materialelor selectate din rafturile bibliotecii. Internetul oferă acces la mai multe informații, fără a avea însă certitudinea calității sau autenticității.

Profesioniștii din domeniul informării oferă îndrumări competente pentru identificarea și evaluarea calității resurselor, astfel încât utilizatorii să poată folosi la capacitate maximă noile rețele globale. În caz contrar, aceste noi resurse vor rămâne, în cel mai bun caz, utilizate incomplet, iar în cel mai rău caz utilizatorul, frustrat și inhibat, nu va mai folosi resursele electronice pentru obține informații.

(Sursă: **EBLIDA**, martie – aprilie 2001)
Traducere de Aura CONSTANDACHE

EBLIDA – Orizonturi, Programe, Inițiative

Societatea informațională

Bibliotecile publice: inventând viitorul

Britt Marie HÄGGSTRÖM

În dubla sa calitate, de președintă a asociațiilor DIK (Suedia) și EBLIDA, Britt Marie Häggström a participat la două conferințe ce au avut loc în Peninsula Iberică, la Lisabona și Bilbao, unde temele discutate s-au referit la informație și civism și, respectiv, la importanța organizațiilor internaționale.

Eu am fost raportor pentru sesiunea la care tema dezbătută a fost "Informație și Civism". După ce am prezentat activitatea asociației EBLIDA, am vorbit despre felul în care EBLIDA a acționat relativ la principiile care trebuie să guverneze legislația referitoare la biblioteci, ținând seama și de formularea – de către Consiliul Europei – a liniilor directoare în legislația și politica europeană privind bibliotecile. Unul din principalele obiective este de a apăra principiul accesului liber la informații în cadrul societății. S-a subliniat faptul că bibliotecile există pentru a fi de folos utilizatorilor. Asigurând accesul liber la informații, ele constituie unul din pilonii de bază în realizarea acelui principiu al drepturilor omului care se referă la libertatea de exprimare.

Și alte forumuri lucrează, în prezent, la elaborarea unor principii călăuzitoare similare. De exemplu, Secțiunea IFLA pentru bibliotecile publice formulează acum o nouă versiune a direcțiilor de acțiune IFLA în domeniul bibliotecilor publice. Aceste principii directoare acoperă toate aspectele și sperăm că vor constitui un instrument de lucru important în îmbunătățirea serviciilor oferite de bibliotecile publice, a abilităților personalului bibliotecar și a procesului de luare a deciziilor.

Se pare că apariția noilor mijloace de informare în masă nu numai că nu a redus ci, dimpotrivă, a accentuat decalajul existent între bogați și săraci, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Faptul că 20% din populația lumii sunt analfabeți dovedește clar că așa numita "societate a cunoașterii" este o realitate îndepărtată pentru mulți oameni. De fapt, este sesizabil ceea ce s-ar putea numi un apartheid cultural și social la scară globală. Așa încât a devenit presantă necesitatea unei distribuiri/redistribuiri mult mai echitabile a informațiilor și cunoștințelor.

Dacă nu se procedează la o astfel de distribuire/redistribuire, cultul păcii nu va fi nicicând altceva decât oratorie politică. În acest demers, bibliotecile publice au de jucat un rol important. Ca urmare, principii directoare de genul celor sus-menționate pot servi drept instrumente utile bibliotecarilor și politicienilor angajați în transformarea bibliotecilor în centre cu acces liber care să ajute la eliminarea decalajelor dintre cei care dețin informațiile și cunoștințele și cei care sunt lipsiți de ele. Personalul din bibliotecile publice nu se consideră, în totalitate, ca fiind furnizor de informații. De fapt, aceasta constituie una din principalele lor sarcini, iar în noua societate a cunoașterii ei trebuie să înțeleagă rolul ce le

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

revine în acest proces.

Politicienii vorbesc deseori despre importanța participării cetățenilor într-o societate democratică. Dreptul la informare este esențial pentru cetățenii care se implică în societate de o manieră activă și avizată. Dar dreptul la informare și la cunoaștere se referă și la atribuțiunile tot mai extinse ce le revin bibliotecilor. Astfel, manifestul UNESCO pentru bibliotecile publice precizează: "Biblioteca publică, poartă de acces spre cunoaștere, oferă condiția de bază pentru educația permanentă și pentru un proces decizional independent".

Pe lângă dimensiunile democratică și educațională ale dreptului la informare, nu trebuie nicicum uitată dimensiunea culturală. Esențial pentru dezvoltarea culturală a indivizilor și a grupurilor este ca aceștia să aibă acces la moștenirea culturală proprie, cât și a altora. Pentru a facilita acest acces, ar trebui să existe legături mai strânse între instituțiile păstrătoare ale memoriei (arhive, biblioteci, muzee). Acestea ar putea, de exemplu, să realizeze o infrastructură comună care să conecteze societatea cunoașterii – în proces de formare – la patrimoniul cultural și istoric din care aceasta s-a dezvoltat.

Rolul important jucat de bibliotecile publice și de alte instituții păstrătoare ale memoriei popoarelor în furnizarea de informații și cunoștințe este evident pentru profesioniștii din domeniul informaticii, dar este nevoie ca și societatea, în general, să înțeleagă mai bine acest lucru. Noi toți suntem responsabili de promovarea cunoașterii și de înțelegerea rolului esențial al acesteia în societatea de astăzi, ca și în cea de mâine.

Să ne amintim cele spuse de dl. Oliveira (Instituto Superior de Ciéncias do Trabalho e da Empresa) în discursul său de la deschiderea Conferinței: "Lumea politică nu trebuie să-și închipuie că săracilor le place să se hrănească cu promisiuni". Promisiunile referitoare la o societate deschisă și la o cultură în favoarea păcii trebuie să-i includă pe toți – bogați și săraci – altfel, ele nu sunt altceva decât cuvinte goale.

În octombrie 2000, am participat, la Bilbao, la o conferință organizată de FESABID (Federación Española de Sociedades de Archivistica, Biblioteconomia, Documentación y Museística). FESABID este o organizație umbrelă reprezentând bibliotecile, arhivele și centrele de documentare din Spania și este membru EBLIDA. La conferință au luat parte peste 700 de bibliotecari din Spania și din America de Sud. Programul conferinței a fost interesant și a degajat o bună impresie în legătură cu rolul bibliotecarilor în Societatea informațională.

Eu am participat la un atelier coordonat de Amalia Buzón, președinte FESABID, privitor la rolul organizațiilor internaționale. S-a discutat rolul asociațiilor naționale și internaționale ale bibliotecilor și centrelor de documentare. A conduce o organizație internațională înseamnă a-i asculta pe membrii ei și a le înțelege preocupările, dar, mai presus de toate, înseamnă a respecta diferențele existente între culturile naționale. Scopurile și obiectivele organizației pot necesita adaptări, pentru a se armoniza cu scena internațională în schimbare. Toate organizațiile internaționale se confruntă cu situații de penurie financiară fiind, astfel, dependente de voluntarii care le ajută în munca lor, dar, în ce măsură se pot ele baza pe contribuțiile voluntarilor? S-a discutat și despre contribuțiile financiare din partea guvernelor, dacă acestea constituie o bază stabilă de finanțare și dacă sunt dependente de opiniile politice predominante.

Sponsorizarea constituie o altă opțiune, dar spre ce tip de sponsori să ne orientăm? Oare potențialii sponsori împărtășesc aceleași norme etice și valori ca și cele pe care organizațiile noastre doresc să le promoveze? Atelierul a fost foarte util și a generat discuții vii printre participanți. Doresc să felicit FESABID pentru succesul acestei conferințe.

IFLA 2000 la Ierusalim

Marian KOREN

IFLA 2000: care localitate – alta decât Ierusalim – ar fi fost mai potrivită pentru a celebra acest eveniment? Decizia privind locul de desfășurare a conferinței anuale IFLA a fost luată la Oslo, cu ocazia acordului de pace pentru Orientul Mijlociu. Dar, pe măsură ce ne apropiam de anul 2000, alegerea Ierusalimului devenea tot mai dificil de justificat și, cu tot optimismul manifestat de IFLA, mulți oameni își exprimau îndoiala în legătură cu această alegere. Conferința își urma, însă, pregătirile, chiar dacă ultimele întâlniri de la Camp David (SUA) se dovediseră a fi un eșec. Profesia de bibliotecar nu are de a face cu politica – sau are?

Tema

Tema conferinței "Informare pentru cooperare: crearea bibliotecii globale a viitorului" arată în mod clar că profesioniștii din domeniul bibliotecar consideră că bibliotecile vor continua să-și îndeplinească rolul lor democratic în societate doar prin cooperare, atât la nivel național cât și internațional. Numărul extrem de mare și în continuă creștere al oportunităților în sfera serviciilor a făcut ca profesioniștii să conștientizeze faptul că ei trebuie să răspundă nevoilor de informare la nivel național, dar și internațional. Digitalizarea, noile sisteme de navigare și conectare a materialelor, distribuția și conservarea cunoștințelor omenirii în beneficiul tuturor popoarelor constituie sarcini preocupante pentru noi toți. S-a acordat multă atenție schimbului de date electronice, managementului cunoștințelor, revigorării educației și relației dintre biblioteca reală și cea virtuală, toate aceste chestiuni fiind dezbătute, în prezent, în Olanda. Înseamnă aceasta că discuțiile purtate la nivel internațional oglindesc o dezbatere națională?

Nicidecum. Discuțiile din cadrul IFLA au o altă dimensiune. La Ierusalim s-au aflat împreună 1.800 de oameni din 93 de țări ale lumii. Scandinavia, Statele Unite și Marea Britanie, ca și Olanda, sunt întotdeauna bine reprezentate la IFLA. Din păcate, delegațiile arabă și palestiniană au boicotat conferința din acest an, din cauza locului de desfășurare, așa încât a trebuit ca unele programe să fie

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

amendate. Delegația israeliană a avut plăcerea și șansa unică de a realiza și consolida noi contacte internaționale. Datorită sprijinului financiar din Danemarca (fondul Danida), colegi din unele țări ale lumii a treia au avut ocazia să participe la conferință. Intervențiile lor sunt întotdeauna pline de învățăminte, deoarece ei se confruntă cu probleme fundamentale în edificarea sistemelor bibliotecare din țările lor. Aceste probleme se referă la modul de pregătire a bibliotecarilor, legislația necesară în acest domeniu sau câte achiziții sunt necesare la 10.000 de locuitori. În același timp, există și preocupări referitoare la chestiuni generale, cum ar fi pendularea bibliotecilor între individualism și cooperare, subiect de interes central și abordarea lui managerială, structura politică și organizarea instituției bibliotecare și între centralizare și descentralizare.

Deciziile

A fost discutat, de asemenea, rolul regiunilor dinafara Europei și a lumii occidentale. În timpul conferinței a fost prezentat un raport privind propunerea de abolire a secțiunii separate pentru țările lumii a treia, care, însă, a întâmpinat o puternică opoziție. S-a hotărât ca secțiunea să rămână neschimbată, astfel încât țările componente să poată continua schimbul de cunoștințe și să nu fie dependente de secțiunile dominate de țările occidentale.

Agenda conferinței a inclus și un amendament la Carta IFLA prin care se urmărește consolidarea procesului de luare a deciziilor IFLA convenindu-se, totodată, asupra existenței unui singur organ administrativ a cărui componență să fie de maximum 24 membri. S-a redus și numărul grupurilor care participau la luarea deciziilor. Ca urmare, RTMLA (The Round Table for the Management of Library Associations – Masa Rotundă pentru Managementul Asociațiilor de Biblioteci) a analizat dacă este cazul să devină o secțiune. În conformitate cu articolele amendate, nominalizarea unui membru în consiliul unei secțiuni se face mai ușor întrucât, acum, este suficientă o singură nominalizare. Grație eforturilor lui Ross Shimmon, Secretar General IFLA, există în prezent structuri diferențiate în privința numărului de membri, ceea ce le permite țărilor sărace să se alăture asociației IFLA. Reducerea contribuțiilor personale, pentru calitatea de membru, și participarea la conferințe au fost de asemeni discutate. Un alt aspect l-a constituit îmbunătățirea modului de formulare a priorităților profesionale ale IFLA. Mai există, în prezent, încă 11 priorități profesionale, dar acestea reprezintă structura de rezistență a activității bibliotecare pe plan internațional.

Principii călăuzitoare

Cel mai important punct l-a constituit anunțul privind revizuirea principiilor călăuzitoare pentru bibliotecile publice. Ca urmare a numeroaselor solicitări și ținându-se cont de manifestul UNESCO din 1994 privind bibliotecile publice, s-a procedat la revizuirea principiilor existente din anul 1986. NBLC – Asociația olandeză pentru bibliotecile publice – a găzduit prima întrunire și a făcut comentarii asupra primului proiect. O versiune finală a principiilor călăuzitoare era așteptată spre sfârșitul anului 2000. Acestea sunt deosebit de importante acolo unde serviciile de bibliotecă sunt în curs de realizare, dar ele conțin aspecte interesante și pentru țări, cum ar fi Olanda, de exemplu: libertatea informațiilor, pregătirea bibliotecarilor sau crearea de servicii pentru grupuri cu probleme speciale în cadrul societății. Multe secțiuni IFLA lucrează la (re)formularea propriilor principii directoare; sunt așteptate în curând cele referitoare la tineret. UNESCO urmează să implementeze un manifest pentru serviciile oferite de bibliotecile școlare. Se pare că se simte nevoia unor valori bine precizate și a unor ajutoare și sfaturi practice. Atunci când vrem să convingem un politician de valoarea esențială a serviciilor de bibliotecă, aceste principii care se bucură de recunoaștere internațională constituie un instrument util în procesul de negociere.

(Din publicația **EBLIDA** "Information Europe", nr. 4/2000, pp. 18 – 20)

Traducere de Aura CONSTANDACHE

Orizonturi

Geneza și semnificația mitului

Dr. Viorica PRODAN

Preocuparea pentru lămurirea genezei și semnificației mitului datează încă din Antichitate. Astfel, istoricul Euhemen (sec. III) în lucrarea sa *Istoria socială* (tradusă în limba latină de Enerius) încearcă să descifreze și să interpreteze mitul prin explicarea originii zeilor. După Euhemen, zeii reprezintă apoteoza unor personalități din istorie care, mitizate, au dobîndit aureolă. În acest fel, pentru prima oară se face o apreciere critică asupra conținutului mitului dîndu-i acestuia o explicație plauzibilă. Tot din Antichitate datează și termenul de "mit" care apare în *Poetica* lui Aristotel, avînd înțelesul de textură narativă, explicativă și expozitivă.

După o perioadă medievală și post medievală de ostracizare a miturilor, noțiunea este restabilită de romantismul german (filozofic și literar), iar prin S.T. Coleridge, R.W. Emerson și F. Nietzsche capătă o valoare specifică și sintetică de adevăr, considerat echivalent și complementar adevărului științific. În acest fel, recunoașterea valorică și istorică a mitului, interpretarea și cercetarea sa a trecut prin fazele cele mai contradictorii. A fost considerat cînd plăsmuire artificială, invenție a preoților și poeților, cînd sursă de depistare a unor realități, cînd izvor de informații istorice pentru epoca primitivă a omenirii, iar în ceea ce privește cercetarea formelor arhaice ale culturii umane s-a încercat reconstituirea sa ca arhetip de cultură, ca modalitate de manifestare alegorică, transfigurată, uneori sacră a spiritului uman.

Fenomen de cultură, purtător de valențe axiologice multiple, amestec de ficțiune și realitate, de întrepătrundere subtilă dintre fantasticul sacru și concretul vieții cotidiene, exprimat în simboluri, paradigme și alegorii, mitul s-a dezvăluit în adevărata sa lumină prin critica constructivă, în lumina materialismului

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

dialectic, de reconsiderare a autenticității valorilor umane prefigurate sau ascunse în creația mitică. Deși un concept la modă, mitul a fost rareori obiectul unei definiții precise și complete. Greutățile întîmpinate în încercările de definire a sa au fost recunoscute de toți cercetătorii care s-au preocupat de studierea și interpretarea lui.

Marea majoritate dintre cercetători consideră mitul atributul oricărei civilizații și o experiență primară a unei colectivități. "Mitul – scrie Mircea Eliade – narează o povestire sacră, el relatează un eveniment care a avut loc în timpurile primordiale, timpurile fabuloase ale începuturilor".[1] Mitul, în concepția lui Mircea Eliade, ar descrie o istorie sfîntă, ne-ar introduce în vremurile de început ale lumii, iar prin structura sa complexă s-ar referi la obîrșia lucrurilor, la practici naturale care sînt explicate prin limbajul mitului. Aceeași concepție o are Roland Barthes[2] și Max Milner, a cărui definiție ne conduce clar către o asemenea interpretare: "un mit este o aventură colectivă a gîndirii, ascultînd de dinamismul ei propriu și supunîndu-se propriei sale legi; este un aspect al condiției umane condensat într-o poveste sau într-un personaj și permițînd celui care se reflectează în ea să rezolve propriile sale conflicte".[3] Înțelegerea mitului drept o consecință a structurii epocii, a unei vieți spirituale vechi în care el a luat naștere este împărtășită și de cercetătorul italian Rafaele Pettazzoni: "mitul este adevărat și nu poate fi altfel pentru că este temeiul vieții grupului... reciproc însă, mitul nu poate trăi fără această lume, căci în cadrul ei el se integrează în mod organic".[4]

Altă interpretare a mitului este aceea a reprezentării sale ca o consecință a unei activități practice și religioase. "Mitul nu este o explicație destinată a satisface o curiozitate științifică, ci o narațiune care reînvie o realitate originară, care răspunde unei profunde nevoi religioase, aspirațiilor morale, cerințelor și imperativelor de ordin social și în același timp unor cerințe exprese ale practicii"[5] – declară Bronislaw Malinowski, absolutizînd elementul rațional și reducînd mitul la o pură știință, concepție împărtășită de altfel și de Lucien de Lévy-Bruhl.[6]

Înțelegerea mitului drept o sursă inepuizabilă de simboluri, materie primă a literaturii și o creație a conștiinței colective sau individuale este o accepție împărtășită de mulți cercetători și cu deosebire de romantismul german care relevă, evidențiază și pledează pentru interdependența dintre mit, literatură și artă. În acest sens este edificatoare părerea lui F.W. Schelling pentru care "mitologia este subiectul poeziei și artei"[7], iar contactul cu mitologia se face prin simboluri. Aceeași părere este împărtășită și de Frédéric Creuzer[8], pentru care miturile ascund, sub o haină alegorică, cele mai profunde idei filosofice, astronomice și religioase. O dezbatere interesantă în acest sens este prezentată de Raymond Queneau: "memoria populară, avînd o personalitate proprie, reține cu greu evenimentele istorice autentice și figurile individuale; ea evoluează aproape la fel, urmînd dimensiunile forjate de gîndirea mitică: ea cunoaște arhetipuri, comportamente exemplare, ignorînd personajele istorice și evenimentele fortuite. Personajul istoric este asimilat modelului său arhetipal, în timp ce evenimentul este integrat în categoria gesturilor mitice... Atît evenimentele cît și personajele istorice se modifică pînă cînd își pierd autenticitatea și-și regăsesc arhetipurile eterne ale mitului".[9]

O categorie deosebită de cercetări sînt acelea pentru care mitul este consecința evidentă a unei gîndiri și mentalități primitive. Astfel, avînd în vedere mentalitatea primitivă, Georges Gusdorf se face exponentul unei gîndiri existențialiste, atribuind gîndirii omului primitiv facultatea unor viziuni antice globale, cu puternice implicații metafizice. El consideră că singura categorie care corespunde mitului ar fi aceea a unei identități ontologice: "toate satisfacțiile gîndirii și artei, toate cuceririle tehnicii nu ne-ar putea restitui această armonie unică a omului cu integritatea realului, privilegiul conștiinței mitice".[10]

Accepția mitului ca simbol al unei trăiri subconștiente, al unor amintiri embriologice și infantile, al unor visuri este împărtășită de Sigmund Freud [11] și Carl Gustav Jung [12] în timp ce Max Müller [13] îl reduce la o formă arhaică a limbajului omului primitiv iar Andrew Lang [14], la o condiție mentală a omului primitiv.

Elucidarea aspectelor esențiale ale mitologiei i-a preocupat și pe cercetătorii români.

Primele consemnări literare asupra mitologiei în general și a mitologiei românești în particular aparțin lui Dimitrie Cantemir care, referindu-se la geneza divinităților și semidivinităților mitologiei grecești, susține că acestea sînt de origine umană, iar că miturile oglindesc cinstirea acestor oameni-divinități prin rituri și ceremonii.

După consemnările lui Dimitrie Cantemir, abia în secolul al XIX-lea interesul pentru mitologie și în special pentru mitologia română începe să crească din nou. În întregul secol al XIX-lea se pun bazele culegerii datinilor mitice și redactării unor mitografii, ca de exemplu: Sim. Fl. Marian, *Mitologia daco-română* (1878); Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică* (4 vol. – 1903); *Studii și folclor* (vol. I – 1908; vol. II – 1912 – 1913).

B.P. Hasdeu deschide drumul unor analize filologice și sinteze lexicografice cu vădite contingențe mitologice, în *Magnum Etimologicum Romaniae*, unde expune chiar unele aspecte ale mitologiei române.

O preocupare intensă, de creare a unei mitologii daco-romane o are At.M. Marienescu: *Mitologie daco-română* (1881), *Descoperiri mari* (1871 – 1873), *Simbolurile mitologice romane vechi* (1870), *Cultul păgîn și creștin* (1884), *Mitologia din testamentul vechi* (1873), în timp ce Lazăr Șăineanu întreprinde o tentativă de prezentare a mitologiei poporene publicînd *Basmele române* (1895), lucrare amplă premiată de Academia Română.

Inițiativa unei mitologii antologice o are Tudor Pamfile care încearcă prin publicarea unor colecții de studii o creionare a unei "mitologii românești".

În prima jumătate a secolului XX se remarcă însă cîțiva cercetători români cu studii care reține atenția: Petru Caraman, *Substratul mitologic al simbolurilor de iarnă la români și slavi* – 1931; Romulus Vulcănescu, *Scurtă privire asupra mitologiei românești* – 1938; *Chestionar mitologic* – 1939; *Două tipuri de mitologie românească* – 1939; A. Cosma, *Mythologie roumaine* – 1942; *Cosmogonia poporului român* – 1942; Marcel Olinescu, *Mitologie românească* – 1944; Gh. Mușu, *Zei, eroi, personaje* – 1970; *Din istoria formelor de cultură arhaică* – 1973; P. Caraioan, *Geneza sacrului* – 1967; C.I. Gulian, *Mit și cultură* – 1968.

O analiză subtilă asupra genezei și structurii mitului o face însă Lucian Blaga. El evidențiază deosebirea dintre spiritul științific și spiritul mitic din structura mitului, găsind puncte de contact între cele două modalități de investigare și de reprezentare a realității, împărțindu-le în mituri semnificative (cu semnificații precise) și trans-semnificative (neinteligibile, relevate) al căror mesaj trebuie căutat în matricea stilistică, în componentele lor structurale.[15]

Cea mai adîncă și complexă contribuție la studiul mitologici universale și mitologiei române în special a fost adusă de Mircea Eliade, *Le mythe et l'éternel retour* – 1949; *Images et symboles* – 1952; *Mythes, rêves et mystères* – 1967; *Aspects du mythe* – 1963; *Le sacré et le profan* – 1965; studii schițate și programate în *Traité de l'histoire des religions* – 1970, un loc aparte

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ocupînd cartea *De Zalmoxis à Gengis-Khan* – 1970, consacrată studiului comparativ asupra folclorului Daciei și Europei Orientale.

În concluzie, se poate spune că în ceea ce privește cercetarea mitului, chiar și atunci cînd se pornește de la premise și poziții diferite, gînditorii și specialiștii din țară și străinătate ajung, totuși, la cîteva concluzii unitare:

a) arta în general și literatura în particular au ca punct de plecare mitul, acest lucru petrecîndu-se sub incidența unor modalități complementare de abordare a realității;

b) în contextul unui primitivism colectiv determinat de cauze sociale, apariția și evoluția mitului, respectiv a artei, se realizează cu ajutorul unor semnificații specifice și simboluri particulare;

c) transferul unei încărcături afective, sensibile, intuitive și estetice a mitului în artă corespunde unei gîndiri științifice evoluate;

d) de-a lungul timpului mitul "pur" a fost înlocuit cu arta, care a preluat funcții de antropomorfizare, satisfăcînd cerința de ilustrare a realității și imaginației.

Vom încerca, în continuare, să prezentăm, prin intermediul unor puncte de vedere ale unor cercetători români, cauzele pentru care mitul jertfei a fost receptat în special în cadrul carpato-balcanic și concretizat în motiv literar, respectiv în creații folclorice de factură și realizare artistică deosebită, în cadrul cărora elemente de istorie reală au fost recompuse prin fabulație populară cu ajutorul unor simboluri mitice, recodificîndu-se în acest fel ritualuri oficiale executate odinioară ocazional și transmise prin tradiție.

D. Caracostea în *Poezia tradițională română*[16] scrie despre necesitatea studierii literaturii române ca "arie laterală" (în terminologie lingvistică) a perimetrului carpato-dunărean în raportare cu teritoriul Europei sud-estice. Atitudinea cercetătorului se motivează prin aceea că, în primul rînd, cîteva motive specifice Peninsulei Balcanice au apărut în nordul Dunării în forme literare unice. În acest fel, admițîndu-se aria literară a lingviștilor, sînt admise și legăturile, justificate istoric, cu spațiul cultural sud-est european, altoite pe un fond memorial, tracic.

Acceptînd aceeași idee, dar acceptînd noțiunea de legătură înțeleasă ca unitate, P.P. Panaitescu elaborează teoria cadrelor de cultură care, interferînd, au înglobat poporul "românesc" încă de la începuturi, aceste cadre fiind "cadrul bizantino-slav oriental și cel central, european".[17]

Se încearcă în acest fel revelarea unor trăsături spirituale comune cu Peninsula Balcanică. D. Caracostea, operînd pe plan folcloric, încearcă delimitarea literatură balcanică – literatură română pornind de la această comunitate și de la existența unor izoglose folclorice caracteristice ariei noastre și celei balcanice (meșterul Manole, motivul Lenore, motivul ciobanului care devine domn, motivul metamorfozelor – Cucul și turturica).

Apartenența la spațiul sud-est european se explică și prin faptul că există o identitate între motivul literar și cel etnic. Sub acest raport, prin frecvența, adîncimea umană, estetică și filozofică, precum și prin neuitatele forme artistice în care s-au încorporat, Manole, Miorița și Lenore sînt motive etnice, însemnîndu-se delimitarea: motiv universal – balcanic-românesc.

Mai concret, Mircea Eliade fixează cîteva concluzii ale preluării și existenței acestui mit în context balcanic.[18]

1. țările balcano-dunărene sînt singurele la care /mitul/ sacrificiului în construcție a dat naștere unor creații populare literare remarcabile;

2. raritatea legendelor similare la ruși, polonezi și ucrainieni exclude ipoteza unei origini slave a acestui motiv literar;

3. românii și toate popoarele balcanice conservă un substrat comun de moștenire tracică (ceea ce constituie, de altfel, principalul element de unitate al întregii Peninsule Balcanice);

4. o serie de elemente culturale comune tuturor popoarelor balcanice par a fi mult mai vechi decît moștenirea geto-tracică, care prezintă trăsături pre-indo-europene;

5. trebuie să se țină seama că tracii și sumerienii au participat la o cultură protoistorică ale cărei radiații succesive au traversat Asia Centrală și au determinat apariția unor noi trăsături culturale pe malul mării chinezești și la Dongson. Conchizînd, Mircea Eliade arată că adeziunea unui popor la unul sau altul din scenariile mitice ne spune mult mai mult despre sufletul său profund decît oricare alte explorări istorice.

În concluzie, putem spune că de la începuturile sale, sub aspectul cunoașterii, mitul a reprezentat o sinteză prefilozofică aplicată la fenomenele esențiale ale naturii și vieții, sinteză care a operat prin imagini. Sub aspect cultic, mitul a reprezentat o treaptă intermediară între magie și religie, pentru ca, ulterior, între faza inițial magică și cea tîrziu religioasă să se interpună faza mijlocie, identificată cu conținutul unei idei directoare, al unei mentalități dominante și al unui ideal cultivat, la un moment dat, de o întreagă colectivitate.

Note:

1. Mircea Eliade, *Aspects du mythe*, Paris, Gallimard, 1963, p. 15 și *Mythes, rêves et mystères*, Paris, Gallimard, 1957, p. 10.

2. Roland Barthes, *Mythologie*, Paris, Éditions du Seuil, 1957, p. 271.

3. Max Milner, *Le diable dans la littérature française. De Cazotte à Baudelaire, 1772 – 1861*, tom I, Paris, José Corti, 1960, p. 196.

4. Rafaele Pettazzoni, *Miti e leggende*, vol. I, Torino, Unione Tipografico Editrice Torinese, 1959, p. 236.

5. Bronislaw Malinowski, *Mythes in Primitive Psychology*, New York, 1955, p. 101.

6. Lucien Lévy-Bruhl, *La mentalité primitive*, Paris, Presses Universitaires de France, 1947, IV+543 p. și *La mythologie primitive. Le monde mythique des Australiens et des Papous*, Paris, Librarie Felix Alcan, 1935, XLVIII+335 p.

7. Vera Călin, *Romantismul*, București, Editura Universală, 1970, pp. 19 – 21 și F.W. Schelling, *Philosophie der Kunst*, Werke III, München, Manfred Schöter, 1928, p. 420.

8. Frédéric Creuzer, *Religions de l'antiquité considerées principalement dans leur symboliques et mythologiques*, tome I – II, Paris, 1852.

9. Raymond Queneau, *Histoire des littératures. Littératures anciennes, orientales et orales*, vol. I, Paris, Gallimard, 1955, pp. 18 – 20.

10. Georges Gusdorf, *Mythe et Méthaphisique*, Paris, Gallimard, 1953, p. 49.

11. Sigmund Freud, *Totem et tabou. Interprétation par la psychanalyse de la vie sociale des peuples primitifs*, Paris, Payot, 1924, VIII+223 p.

12. Carl Gustav Jung, *L'âme et la vie*, Paris, Buchet Chastle, 1962, 296 p.

13. Max Müller, *Essais sur la mythologie comparée*, Paris, Didier, 1873, VII+485 p.

14. Andrew Lang, *Mythes, cultes et religions*, Paris, Leon Marillier, 1896, XXVIII+683 p.

15. Lucian Blaga, *Trilogia culturii*, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969, pp. 290 – 308.

16. D. Caracostea, *Poezia tradițională română*, București, EPL, vol. I, 1969, p. 29

17. P.P. Panaitescu, *Introducere în istoria culturii românești*, București, Editura Științifică, 1969, p. 15.

18. Mircea Eliade, *De Zalmoxis à Gengis-Khan. Études comparatives sur les religions et la folklore de la Dacie et de l'Europe orientale*, Paris, 1970, pp. 162 – 186.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

România la Salonul Cărții de la Geneva

Între 27 aprilie și 1 mai a avut loc la Palexpo Geneva ediția 2001 a tradiționalului Salon anual al Cărții și al Presei, la care a putut fi văzut și un stand românesc (anul trecut au fost trei, dintre care unul organizat cu ajutorul unui sponsor genevez).

Având în minte cele văzute cu câteva zile înainte în aceeași hală la standul României de la Salonul Invențiilor, am ajuns la Salon, în fața exponatelor românești, animat de un scepticism dintre cele mai solide. Prima surpriză a fost aspectul general al standului, cu nimic mai prejos decât cele dimprejur. Aspectul general, să-i zicem artistic, era măcar la nivelul mediu al Salonului. În sfârșit, de data asta măcar, centralismul sufocant și festivismul patriotard practicate de Ministerul Învățământului și Cercetării la Salonul Invențiilor și în acest an, a lăsat locul unei reprezentări directe. Cartea românească a fost însoțită de cei care o fac, adică de editorii înșiși, alături de alte prezențe valoroase, prezente la Geneva pentru lansarea unor realizări de vârf.

Șefa delegației române, alcătuită din patru persoane, a fost doamna Daniela Tomescu, co-patroana Editurii Libra și membră fondatoare a Fundației Culturale Libra. De la dânsa am aflat dedesubturile organizatorice ale prezenței românești la acest salon. Astfel, Ministerul Culturii și Cultelor, după asigurarea fondurilor necesare, transport și plata chiriei standului, a avut înțelepciunea să-i lase pe editori să însoțească la Geneva selecția cărților produse în România de la Salonul trecut, evitând astfel funcționarizarea participării la Salon.

La Standul României au avut loc trei evenimente editoriale importante.

Primul a fost lansarea volumului bilingv, română – franceză, cuprinzând poezii de Mihai Eminescu, în prezența traducătoarei, dna Annie Bentoiu și a editoarei, scriitoarea Ioana Călin Marcu, directoarea Editurii Vitruviu din București, fondată de regretatul Mircea Ciobanu. Apoi a fost lansat un remarcabil CD-ROM intitulat *Viața și opera lui Mihai Eminescu* (realizat de un autor colectiv), editat de Fundația Culturală Libra.

În sfârșit, a fost prezentată publicului superba colecție de cărți bibliofile a Editurii Biblioteca Bucureștilor, realizată în colaborare cu Catedra de Grafică a Academiei de Arte Frumoase din București. [*s.n.*]

Pe rafturile standului au figurat 360 de titluri datorate unui număr de 59 de edituri. Pe ordinatorul acestuia (pus la dispoziție de inimosul nostru compatriot, Prințul Dimitrie Sturdza) au mai putut fi văzute și alte CD-ROM-uri, printre care *Grădina Valahă*, o prezentare a celor mai reprezentative construcții sacre din Muntenia. [...]

Dna Annie Bentoiu, traducătoarea în limba franceză a unui volum reunind un număr de cincizeci de poeme eminesciene, este și autoarea unui volum de memorialistică purtând inspiratul titlu *Timpul ce ni s-a dat*, prezent și el pe rafturile standului. [...]

Câteva cuvinte despre despre ediția bilingvă Eminescu: din cele cincizeci de poeme, treizeci au apărut și la Éditions de l'Aire, Vevey, Elveția, reunite într-un volum intitulat *Trente poèmes* (*Treizeci de poeme*). [...]

Cu *Saga Bălăcenilor*, o altă apariție de mare interes, datorată academicianului dr. Constantin Bălăceanu-Stolnici, Editura Vitruviu deschide *Colecția Marilor Familii Românești*. Cartea cuprinde fotografii de familie și desene ale autorului. Nu lipsește nici arborele genealogic al unei familii a cărei existență se împletește strâns cu ultimele șapte veacuri de istorie românească.

A.J.

(Text preluat din "Căminul românesc". Foaie de legătură a românilor din Elveția, nr. 2/iunie 2001)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Catalog

Andrei PANDREA, *Cu puşca după zmei şi Unde s-a dat bătălia de la Posada*
Editura Eminescu, Bucureşti, 2000, 308 p.

... E în această carte, Cu puşca după zmei, *un fel de suflu care o străbate din pagină în pagină şi din rând în rând, un suflu care vine de departe şi, uneori, ameţeşte pe cititor. O boare sau o pală de vânt nevăzut în frunze şi neauzit în nouri, care bate dinspre trecut înspre viitor, ca viaţa însăşi, şi care ar fi poate că istorie, cronică, trăire nepieritoare, frumuseţe făcută din omenie şi din acea adeziune la neam şi la spaţiu care e mai mult decât vălătucul unui hronic.* [...] (Vintilă Horia)

Ovid S. CROHMĂLNICEANU, Klaus HEITMANN, *Cercul literar de la Sibiu şi influenţa catalitică a culturii germane*
Editura Universalia, Bucureşti, 2000, 432 p., 60.000

... Că grupul era mai degrabă înclinat spre "continuitate" şi nu "ruptură", o declară categoric Ştefan Aug. Doinaş. "Baladescul nostru – spune el – confirmă – după opinia mea – tradiţionalismul *ardelenesc al* Cercului, *care numai în mod nedeliberat, instinctiv producea realizări* moderne. *Numai că noi, cerchiştii, coboram cu tradiţionalismul nostru, mai jos, mai adânc, decât "păşuniştii", care erau simpli imitatori. Într-un anumit fel, poezia realizează mereu paradoxul de* a se înnoi *prin reluarea de modalităţi vechi. Adevărul este că "Cercul" n-a produs nici o ruptură în istoria literelor româneşti, ci a crescut organic dintr-un trunchi alimentat de ethosul naţional.* [...]

Ioan MAZILU-CRÂNGAŞU, *Trianglu*
Editura Albatros, Bucureşti, 2001, 136 p.

Spre un altar de raze mă avânt/ Să caut leac la ori şi ce-ntrebare,/ Sub treptele lăsate de o boare/ Păstrate-n pasul ultimului sfânt...// Ascult povaţa păsării din cânt/ Citind pe unde şerpi au scris cărare,/ Iar noaptea-n alfabetele stelare,/ Sap la izvorul unui nou cuvânt...// Aşa îmi sorb din tihnă, într-o zare/ Cu flori în ochi, în piatră şi-n pământ,/ Cu sensurile toate înfruntând/ Capcanele zâmbind a-ntâmpinare...// Încoronat cu nobila iertare/ Rămân luminii fericit înfrânt – // (Spre un altar...)

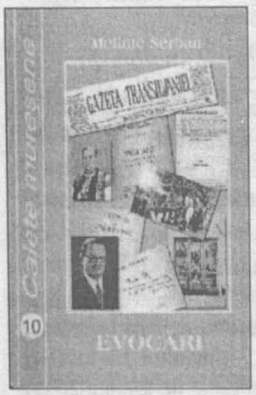

Melinte ŞERBAN, *Evocări istorice şi literare*
Fundaţia Culturală "Vasile Netea", Târgu-Mureş, 2001, 150 p.

... Studiile sunt lucrări fundamentale pentru cultura mureşeană al căror autor nu putea fi altul decât **Melinte Şerban** *care şi-a dedicat bună parte din activitatea sa cercetării culturii şi istoriei locale. Este rezultatul cultivării unor bune relaţii cu personalităţile în viaţă sau descendenţi ai acestora în furnizarea de informaţii, consultării şi colecţionării unui imens material edit, inedit şi ilustrativ, din care au reieşit gânduri, judecăţi, idei şi interpretări tratate la modul ştiinţific, aşternute pe hârtie într-un stil atractiv şi accesibil marelui public doritor de cunoaştere dar şi documentării unor persoane avizate.* [...] (Dimitrie Poptămaş)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ARISTOFAN, *Serbările în cinstea Demetrei şi a Persephonei*
Editura Crater, traduceri, prefaţă şi note de Maria Crişan, Bucureşti, 2000, 102 p.

Volumul cuprinde: I. **Herondas**. *Mim IV. Femeile la templul lui Asklépios; II.* **Theókritos**. *Idila 30 (15) La moartea lui Adonis; Epigrama 22 – Theokrit lui însuşi; Epigrama 10 – La statuia Muzelor; 19 – La statuia lui Arhiloch; 18 – La statuia lui Anakreon; III. Parodii după* **Quintus Horatius Flaccus**: *Satira I, 1: Qui fit, Maecenas; Oda III, 30: Exegi monumentum; Oda I, 9: Lui Taliarch; IV.* **Aristophanes**: Thesmophoriile *sau* Serbările în cinstea Demetrei şi a Persephonei. *Traduceri din engleză: V.* **Alfred Tennyson**, Fatima; **Rudyard Kipling**, If.

Simion FLOREA MARIAN, *Mitologie românească*
Editura Paideia, ediţie îngrijită, cuvânt înainte şi note de Antoaneta Olteanu, Bucureşti, 2000, 192 p.

Volumul de faţă nu constituie o editare a celebrului manuscris al Mitologiei populare (daco-române) *anunţat cu bucurie de către S.Fl. Marian în corespondenţa sa... Manifestându-ne speranţa de a reuşi cândva şi performanţa publicării manuscrisului propriu-zis al folcloristului bucovinean, am luat hotărârea realizării unei ediţii relativ* inedite *a* Mitologiei populare româneşti, *reunind la un loc articolele de specialitate* publicate *cândva de S.Fl. Marian, în cea mai mare parte în reviste, care au trecut deci prin filtrul etnologului, în vederea publicării. Astfel că nu este vorba de editarea postumă a unui manuscris potenţial, nefinalizat, ci de materiale elaborate şi publicate în timpul vieţii autorului.* [...] (Antoaneta Olteanu)

Radu FLORESCU, *Istoria civilizaţiei creştine*
Editura Oscar Print, Bucureşti, 2000, 278 p., 142.000 lei

...Cultura creştină formată iniţial în aria estetică a Mediteranei şi apoi cuprinzând, în scurt timp, întreg bazinul mediteraneean este moştenitoarea unei serii de culturi succesive care s-au dezvoltat anterior în această zonă, începând cu culturile preistorice, atât de bogate, din Orient şi Balcani, continuând cu culturile Orientului Antic – **Mesopotamia** *şi* **Egiptul** *– şi zonele conexe acestora – cum ar fi, pe de o parte,* **Iranul**, **Anatolia**, *pe de altă parte,* **Siria**, **Palestina** *şi* **Nubia** *– şi cu, în sfârşit, culturile antichităţii clasice: greacă şi, mai ales, cultura romană care, unificând întreg bazinul mediteraneean, a oferit o bază de pornire complexă şi diversificată dezvoltării culturii creştine.* [...]

DALAI LAMA, *Etica noului mileniu*
Editura Ştiinţifică, traducere de Dana Hădăreanu, Bucureşti, 2000, 270 p., 70.000 lei

... Ni se propune un model de natură umană în care constituţia mentală a omului este o "bucată de hârtie imaculată pe care societatea şi cultura îşi scriu textul". Dalai Lama ne reaminteşte că starea de viaţă este o permanentă alternanţă între "regresie" şi "progresie", între "sănătate" şi "boală". Până şi nevoile obscure, precum puterea, vanitatea, adevărul, iubirea, înfăţişarea, distructivitatea, creativitatea pot participa la conturarea unui echilibru volatil, mai bine zis la marcarea acestui teritoriu subtil de "imaterialităţi fundamentale". [...] (Dr. Constantin Zlibuţ-Jacotă)

NOTĂ: Cărţi achiziţionate de Serviciul *Dezvoltarea Colecţiilor* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia"

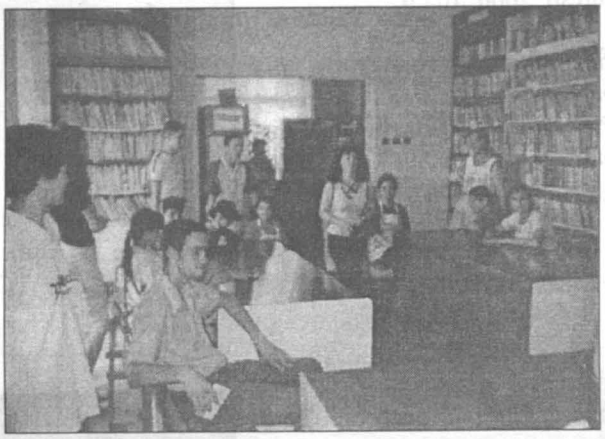

În perioada 1 – 31 iulie 2001 s-a desfășurat, în bibliotecile "Marin Preda" și "I.L. Caragiale", prima parte a proiectului **Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia" – 2001**, aflat la cea de-a V-a ediție. Gândit ca un spațiu de întâlnire a copiilor și tinerilor proveniți din medii sociale defavorizate și cu posibilități materiale limitate din cartierele bucureștene, Centrul se întinde pe perioada celor două luni ale vacanței de vară.

În luna iulie, Centrul a fost deschis doar în două dintre bibliotecile filiale ale Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", iar cei care au încadrat aceste activități au fost trei bibliotecari ai Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" (membri ai ABIDOB) și șapte animatori ai asociației **"Generația 2020"**. Programul a cuprins activități săptămânale, desfășurate atât în spațiul bibliotecii, cât și în Parcul Operei sau Grădina Botanică.

În spațiul bibliotecii au avut loc jocuri de interior, concursuri de cultură generală, desen sau dans, ateliere practice de construcții de jucării și momente de mini-dramatizare (lectură activă). În exterior, au avut loc concursuri sportive, vizită la Observatorul astronomic sau jocuri de pistă.

La activități au participat peste 60 de copii și tineri, cu vârste între 4 și 16 ani. Frecvența participanților a fost de 18 – 20 de copii/activitate. Evaluările (periodice și finală) au arătat că activitățile, variate și incitante, au răspuns așteptărilor participanților, aceștia urmând să-și petreacă restul vacanței în cele mai apropiate biblioteci în care urmează să funcționeze Centrul în luna august ("George Bacovia" și "Șt. O. Iosif").

Bugetul primei luni de desfășurare a Centrului a fost în sumă totală de 4.000.000 lei, asigurați de asociația **"Generația 2020"**, din finanțarea Direcției pentru Tineret și Sport a Municipiului București, bani utilizați pentru decontarea abonamentelor RATB pentru animatori și procurarea materialelor consumabile.

Rezultatele lunii ne îndreptățesc așteptările mari pe care le avem pentru desfășurarea viitoare a proiectului, cu atât mai mult cu cât bibliotecarii ce urmează a deschide centrele în luna august au experiență în acest tip de activități.

Iulian SCOIPAN
Coordonator proiect

Biblioteca "Marin Preda"
Programul "Fantezia"

1 iulie: **"Ziua Mondială a Arhitecturii" – "Pas cu... pas, prin cartier"**: plimbare prin cartierul Cotroceni având drept scop remarcarea de monumente, statui, instituții culturale, religioase, de învățământ, parcuri, grădini etc.

4 iulie: **"Ce-am văzut, ce mi-a plăcut"**, la Biblioteca "Marin Preda": realizarea de desene în creion și acuarele, eseuri literare, reportaje.

7 iulie: **"100 de ani de la nașterea lui Vittorio de Sica" – "Unora le place... filmul"**: vizionarea unui film la Cinemateca Română.

11 iulie: **"Vreau să fiu bibliotecar"**, la Biblioteca "Marin Preda": însușirea de tehnici biblioteconomice.

14 iulie: **"Ziua Transmisioniștilor Militari Români"**, vizită la Muzeul Militar.

18 iulie: **"180 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri" – "Chirița în... bibliotecă"**: teatru activ la Biblioteca "Marin Preda".

20 iulie: **"Sf. Prooc Ilie Tesviteanul"**, la Biserica "Cuibul cu Barză", participare la slujba de Sf. Ilie.

21 iulie: **"Natură, joc și armonie"**, vizită la Grădina Botanică, jocuri de exterior.

25 iulie: **"Prăjiturica fermecată"**, la Biblioteca "Marin Preda": preparare de prăjituri.

27 iulie: **"200 de ani de la nașterea astronomului englez George Biddell Airy" – "Sub steaua mea"**: vizită la Observatorul astronomic.

Marilena CHIRIȚĂ
Coordonator

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendarul evenimentelor culturale

august 2001

♦ 1 august 1901. 100 de ani de la apariția lucrării *Histoire de la Langue Roumaine* de **Ovid Densușianu**, primul tratat consacrat istoriei limbii române

♦ 2 august 1891. 110 ani de la nașterea lui **Mihail Jora**, compozitor (2 aug. 1891 – 1971)

♦ 2 august 1951. 50 de ani de la nașterea lui **Marcel Iureș**, actor

♦ 4 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Louis Armstrong**, trompetist american, unul dintre întemeietorii jazzului clasic (4 aug. 1901 – 6 iul. 1971)

♦ 4 august 1931. 70 de ani de la nașterea lui **Nicolae Ciobanu**, critic și istoric literar (4 aug. 1931 – 27 nov. 1987)

♦ 5 august. **Ziua Presei Române**

♦ 5 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Claude Autant-Lara**, cineast francez

♦ 6 august. **Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare – "Ziua Hiroșimei"**; la 6 august 1945, SUA a lansat, asupra orașului japonez Hiroșima, prima bombă atomică

♦ 6 august 1651. 350 de ani de la nașterea lui **Fénelon** [François de Salignac], prozator francez și prelat (6 aug. 1651 – 7 ian. 1715)

♦ 6 august 1921. 80 de ani de la nașterea lui **Ovid S. Crohmălniceanu**, critic și istoric literar (6 aug. 1921 – 25 feb. 2000)

♦ 6 august 1931. 70 de ani de la nașterea **Rodicăi Lazăr**, pictoriță

♦ 6 august 1941. 60 de ani de la nașterea poetului **Cezar Ivănescu**

♦ 7 august 1921. 80 de ani de la moartea lui **Alexander Alexandrovici Blok**, poet rus (28 nov. 1880 – 7 aug. 1921)

♦ 9 august 1911. 90 de ani de la nașterea lui **William Alfred Fowler**, astrofizician american, laureat al Premiului Nobel pe anul 1983 (9 aug. 1911 – 14 mart. 1995)

♦ 9 august 1991. 10 ani de la moartea pianistei și scriitoarei **Cella Delavrancea** (15 dec. 1887 – 9 aug. 1991)

♦ 11 august 1456. 545 de ani de la moartea lui **Iancu de Hunedoara**, nobil român și voievod al Transilvaniei (data nașterii nu este cunoscută)

♦ 11 august 1926. 75 de ani de la nașterea lui **Cornel Trăilescu**, compozitor

♦ 11 august 1961. 40 de ani de la moartea lui **Ion Barbu**, matematician și poet (19 mart. 1895 – 11 aug. 1961)

♦ 12 august 1816. 185 de ani de la nașterea lui **Ion Ghica**, prozator și economist (12 aug. 1816 – 22 apr. 1897)

♦ 12 august 1866. 135 de ani de la nașterea lui **Jacinto Benavente**, dramaturg spaniol, laureat al Premiului Nobel pe anul 1922 (12 aug. 1866 – 14 iul. 1954)

♦ 12 august 1931. 70 de ani de la nașterea lui **Ion Minoiu**, pictor

♦ 16 august 1891. 110 ani de la nașterea lui **Scarlat Lambrino**, istoric, membru corespondent al Academiei Române (16 aug. 1891 – 30 aug. 1964)

♦ 16 august 1931. 70 de ani de la nașterea **Ilenei Berlogea**, istoric literar și teatrolog

♦ 17 august 1676. 325 de ani de la moartea lui **Hans Jakob Christoffel Grimmelshausen**, scriitor german (1622 – 17 aug. 1676)

♦ 18 august 1896. 105 ani de la moartea lui **Richard Avenarius**, filosof german, unul dintre fondatorii empirocriticismului (19 nov. 1843 – 18 aug. 1896)

♦ 18 august 1911. 90 de ani de la nașterea **Titinei Călugăru**, pictoriță (18 aug. 1911 – 7 feb. 1973)

♦ 18 august 1916. 85 de ani de la nașterea lui **Neagu Djuvara**, istoric

♦ 18 august 1931. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Paul Anghel**

♦ 19 august 1601. 400 de ani de la uciderea lui **Mihai Viteazul**, pe Câmpia Turzii, din ordinul lui Gh. Basta

♦ 19 august 1631. 370 de ani de la nașterea lui **John Dryden**, poet, dramaturg și critic englez (19 aug. 1631 – 1 mai 1700)

♦ 19 august 1881. 120 de ani de la nașterea lui **George Enescu**, compozitor, violonist și dirijor (19 aug. 1881 – 5 mai 1955)

♦ 20 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Quasimodo Salvatore**, poet, critic și traducător italian (20 aug. 1901 – 14 iun. 1968)

♦ 21 august 1856. 145 de ani de la nașterea lui **Constantin C. Bacalbașa**, scriitor și ziarist (21 aug. 1856 – 5 feb. 1935)

♦ 21 august 1871. 130 de ani de la nașterea lui **Leonid Nicolaevici Andreev**, scriitor rus (21 aug. 1871 – 12 sept. 1919)

♦ 21 august 1991. 10 ani de la moartea lui **Eugen Jebeleanu**, poet și traducător (24 apr. 1911 – 21 aug. 1991)

♦ 23 august 1986. 15 ani de la moartea lui **Ion Clopoțel**, memorialist și publicist (10 nov. 1892 – 23 aug. 1986)

♦ 25 august 1776. 225 de ani de la moartea lui **David Hume**, filosof și istoric englez (7 mai 1711 – 25 aug. 1776)

♦ 25 august 1901. 100 de ani de la nașterea lui **Kjeld Abell**, scriitor danez (25 aug. 1901 – 5 mart. 1961)

♦ 25 august 1936. 65 de ani de la nașterea actorului **Sebastian Papaiani**

♦ 26 august 1451. 550 de ani de la nașterea lui **Cristofor Columb**, navigator genovez, descoperitorul modern al Americii [data nașterii nu este cunoscută cu precizie, fiind cuprinsă între 26 aug. și 31 oct. 1451] (26 aug. 1451 – 21 mai 1506)

♦ 27 august 1576. 425 de ani de la moartea lui **Tițian** [Tiziano Vecellio], pictor italian (1488 – 27 aug. 1576)

♦ 27 august 1876. 125 de ani de la moartea lui **Eugène Fromentin**, pictor și scriitor francez (24 oct. 1820 – 27 aug. 1876)

♦ 27 august 1991. 10 ani de la **Declarația de Independență a Republicii Moldova față de URSS**; în aceeași zi, România a recunoscut acest act

♦ 29 august 1881. 120 de ani de la nașterea lui **Nicolae Dunăreanu**, prozator (29 aug. 1881 – 17 oct. 1973)

♦ 30 august 1811. 190 de ani de la nașterea lui **Théophile Gautier**, scriitor francez (30 aug. 1811 – 23 oct. 1872)

♦ 31 august 1821. 180 de ani de la nașterea lui **Hermann von Helmholtz**, fizician și fiziolog german (31 aug. 1821 – 8 sept. 1894)

NOTĂ: Rubrică realizată de Serviciul *Bibliografic* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" București

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

The Brâncuși Anniversary Year
V.G. PALEOLOG – Digression 2
Florin DOBRESCU – The Churches of Bellu District 4
Ana Maria ORĂȘANU – Old Bucharest Buildings – Michael the Brave Memorial 9
Maria TOADER – The Romanian Print in the Notes of the Book's Creators 11
Patrimony 14
Dan TĂRCHILĂ – Poems 15
Teofil BĂLAJ – The Commune of Paris – 130 (III) 16
Panait I. PANAIT – The Significance of Michael the Brave's Residences 17
Laura TEMIAN – The Baia Mare "Petre Dulfu" County Library 20
INTAMEL Agenda
INTAMEL Conference, Amman, September 2001 24
Pioneering the Hybrid Library 25
EBLIDA Agenda
Proposals for Council Directives and Legislation 26
Draft EBLIDA Statement on the Role of Libraries in Lifelong Learning 28
Britt Marie HÄGGSTRÖM – Public Libraries: Inventing the Future 30
Marian KOREN – IFLA 2000 in Jerusalem 31
Viorica PRODAN – The Genesis and Significance of the Myth 32
Romania at the Geneva Book Exhibition 35
Catalogue 36
"Fantasy" – A Holiday and Leisure Project for Youth and Children 38
The Calendar of Cultural Events – August 2001 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA
Secretar de redacție și Culegere text: Iulia MACARIE
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
"BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **"Biblioteca Bucureștilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **"BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"**. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) – 8 $ per exemplar.

Tipărit la Tipografia "Semne"

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

THÉOPHILE GAUTIER

1811 – 1872

190 de ani de la naştere

"Poetului desăvîrşit
neîntrecutului magician al
literelor franceze
scumpului şi veneratului
meu maestru şi prieten
Théophile Gautier
cu sentimentul celei mai
profunde smerenii
îi dedic aceste
flori bolnave"

C.B.

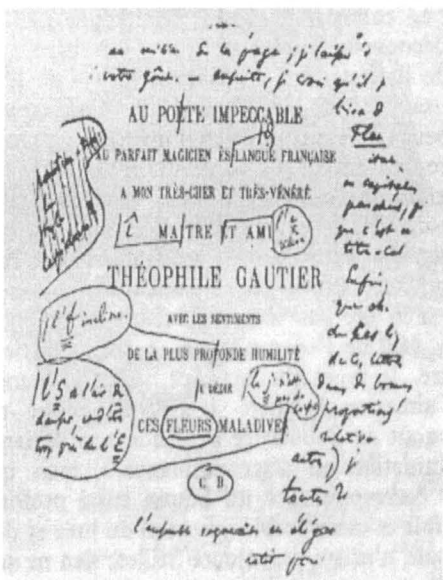

"Există în stilul lui Théophile Gautier o justeţe care farmecă şi care uimeşte, ducîndu-te cu gîndul la acele miracole ce survin în joc graţie unei profunde ştiinţe matematice... A introdus în poezie un element nou pe care l-aş numi consolarea prin arte a tuturor obiectelor pitoreşti care bucură ochii şi care desfată spiritul. În acest sens, într-adevăr a inovat".

Baudelaire

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

GEORGE ENESCU

1881 – 1955

120 de ani de la naştere

"Viaţa mea toată mi-am pus-o fără preget în serviciul artei;

iar arta mea e pusă la dispoziţia lumii întregi.

Lumea însă trebuie să cunoască ţara mea aşa cum e.

Peste tot unde mă duc, eu nu uit că aceasta e prima mea datorie".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro